

P
P

P
P

34138^a

5

10

34385

Esde

Suyze
nantes

MurRo pater

Pa p m i s . a u t h a P o o n a

Mari in exilio Des naba q a r e v i r d e
nec i n t a n h o p a p a e m i t h a s a l i s

my
2-3-4

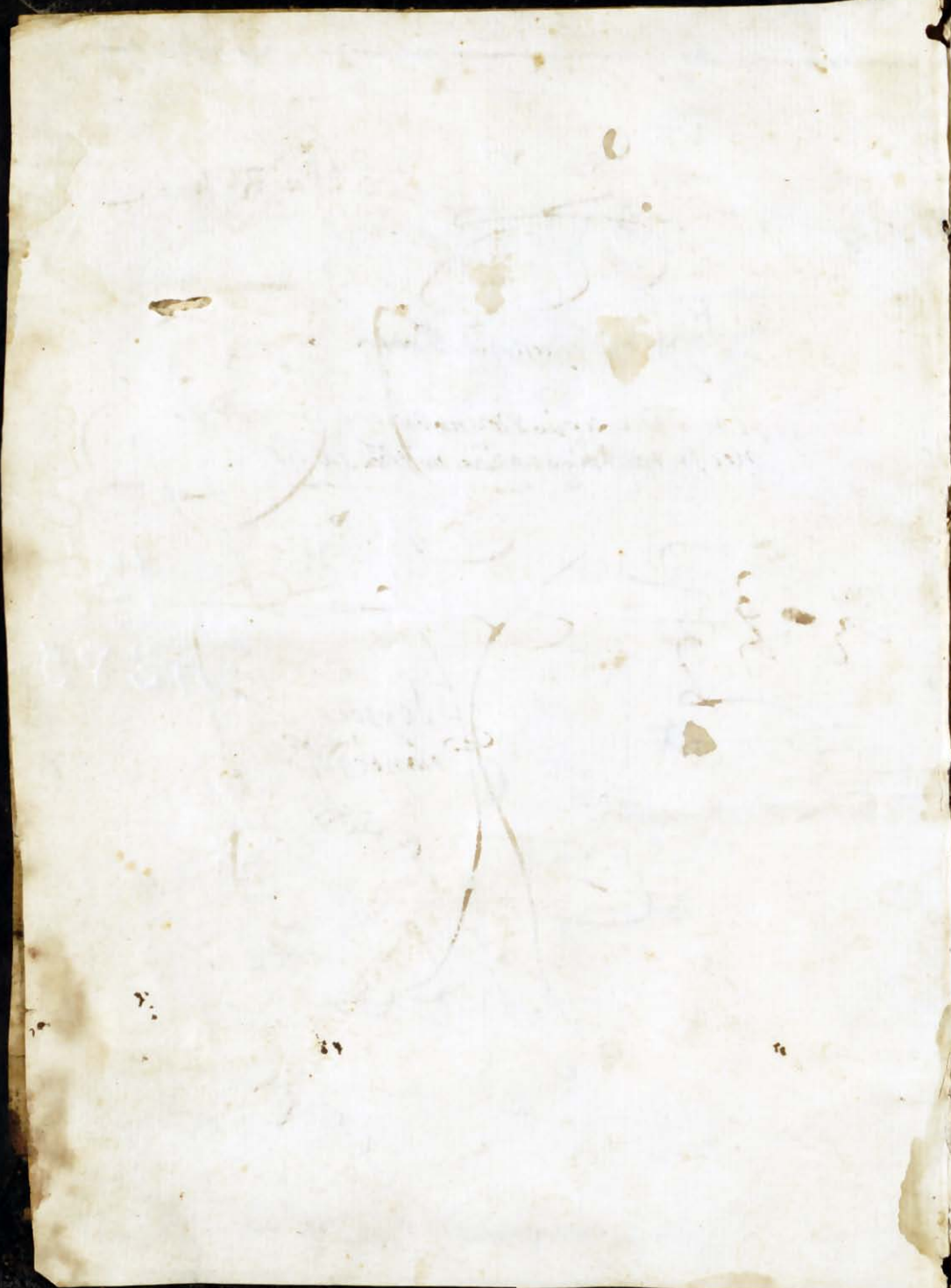
10

34385

Fraysce
nantes

[Large, complex cursive signature or scribble]

[Faint signature or text at the bottom]

AVLI
PERSI FLACI SATIRAE:

cum Interpretatione Aelii Antonii
Nebriffensis grammatici atq; re
gii historiographi. Adiecta est
Insuper in fine operis Phi
lippi Beroaldi prælectio:
cum poetæ vita at
q; satyræ expo
sitione. Le
ge foeli
citer.

De la libreria del Col. de Cuenca

Melii Antonij Hebrissenſis grā

matici in. A. Persij flaci satyras interpretatio ad illustrissimū. Dominū. D. Joannem de Strunica cisterciensis militie Magistrum quondam Dal cantara. Hunc eiusdem ordinis p̄sulem amplissimū: atq; Archiepiscopum H̄ispaleñ. Romanorūq; ecclesie Cardinalem dignissimū.

Monuisti me idē dē Pater amplissime. vt in. A. Persij flaci satyras cōmētarios: certis quibusdā a te p̄scrip̄tis legibus cōponerē: vt breues: vt dilucidī: z qđ breuitati maxime repugnāt: vt nihil qđ necessariū esset omittē: tales deniq; quales illi fuissent: q̄s in opera Vergilij tuo iussu p̄scripsim⁹. Habes nāq; te hui⁹ amarulē tū simul z festiuissimū poetę salub̄ m̄trū in modū delectatū: sed quibusdā in locis p̄ nimia difficultate atq; trāsitionū q̄ plerūq; exsūt in enigmata inuolucris deterrēt. Addebas p̄terea legisse te quorū dā interpretū in hoc op⁹ enarratōes: p̄ lōgas illas qđ dē z quę nō nunq; patiētia lectoris abuterētur: sed q̄ tibi interdū minime satisfacerēt: vt pote i q̄b⁹ p̄plura d̄siderant. Ego nō tamen si erā occupat⁹ atq; i medio cursus feruore illi⁹ operi: qđ de sacrarū litterarū grāmaticē iā p̄ dē parturto: nō potui nō obseq; implo tuo: cui veluti mācipiū deditissimū omnes diurnas z nocturnas: omnes festas z p̄festas operas etiā sine dimē

De locis S. S.
Thales
tali viro di
gna snia.

so: sine diario: sine mercede vlla debeo. Itaq; exp̄meto didici Thaletis illud esse qđ verissimū necessitatē esse vim maximā: si cui velis nolis parēdū est. Nec ignoro quātę sit difficultates poetarū interpretari: hūc p̄serti quę tuis auspicijs tuorū implo explicare aggredimur. Quātę p̄terea audacię post tot p̄claros viros q̄ in hoc opere insudarūt: aliqd noui afferre. Quibus ego quē ad modū cōcedo eruditionē lōge maiorē: atq; plurimarū rerū cognitionē: ita illud mihi possum meo quodā iure v̄dicare: qđ est grāmatica p̄p̄riū: omnīū p̄ ope clausularū sensa exp̄mere: singulas p̄ticular etiā illas q̄ sunt in p̄optu per alias notiores aut eque notas exponere: ofonit partes ordinare: z qđ fieri Quutilian⁹ p̄ceptit: q̄tēs op⁹ fuerit x̄sus quos dā etiā paraphrasi vertere. Quid qđ z viri qđā doctissimī q̄ post illos puores scripserūt: dū aliud agūt: quos dā locos p̄ter aliorū op̄tionē interpretati sunt. vt qđ Hermolaus barbarus in septimū librū naturalis h̄storię

Hermolaus
laus ange
lus poli.

Phillip
beroald⁹.

Aristore.

Plinij exposuit: ast illi tremē omēto popa v̄ter. qđq; Angel⁹ politianus in prima quā v̄nicā vidim⁹ cēturia argumētū illius satyrę cui⁹ initū est rē populū tractas. z illud nō in festuca lictorē quā iactat inep̄tū illud p̄terea p̄stō est mihi man⁹ heres. p̄gentes terre. z qđ Phillip⁹ beroaldus in q̄ buidā suis annotationib⁹: q̄ pilor es: cur me i decursu lapada poscis. z illud in calce operis: inuētus est: yssippe mi finitor: acerui: z alij tē alta. Nos qđ nō nihil de n̄o attulim⁹: ne penit⁹ aliorū vestigijs insistere videremur. S̄z h̄s hacten⁹: ne qđ Arist. verat fieri: extra opa plura sint q̄ opa. Vale.

Epigramma.

Alli Persij flacci: hic titulus duo que sunt i. cuiusq; operis indice ne
 cessaria tangit: auctorem videlicet & libri materiam auctor est. **A.** Per
 sius flaccus poeta volateranus: vt **Aulus** sit pignome: qd in copendiu si
 cut & alia pignomina coplura auctore **Pasetano** per. **A.** inter duo puncta
 debet scribi. (**Persius**) pprii nominis loco positu est. **Fuit** & **Persius** vir
 doctissimus sub hac honore prefatione a **Lucillio** poeta primum: deinde

**A. Persij flacci poetæ volaterrani satyrarum liber
 Vnicus incipitur feliciter.**

Lucillius
 a **Licerone** & **Pli**
 no secundo cele
 brius. (**Flaccus**) **Gallerius**
 cognome est **Per**
 sij quemadmodu

& **Horatii** fuit: & **Valerij flacci** poetæ qui argonauticam scripsit: dicti sunt
 autem **flacci**: qui habebat aures demissas & quasi marcescentes. (**Poeta**)
 nomen professionis est. (**Volaterranus**) nome patris: fuit namq; ortus vo
 laterris siue oppido **Thuscæ** volturreno: si **Hieronymo** in additamentis
 chronicorum **Eusebij** credimus. Ipse tamē in vltima satyra significare vt
 detur se fuisse lunem: cū dixit. **Lunai** portu est opere cognoscere ciues:
 dirissetq; prius: hibernatq; meū mare. **Natus** est sub **Tyberio** cesare: mo
 tuus sub **nerone**: anno etatis vndecagesimo: eodem **Hieronymo** auctore:
 scripsit satyras magna cum laude: etiam **Quintiliano** testimonio: qui ora
 toriarum institutionum libro decimo his verbis scripsit. **Multu** & vere lau
 dis **Persius** vno libro meruit. **Martialis** quoq; poeta de eodē: sepius in
 libro memorat **Persius** vno: quā leuis in tota **Marsus** amazonide. (**Sa**
 tyrarum liber vnicus.) hec est materia. Sed quamuis auctore **Quintiliano**
 satyra tota sit nostra: id est latina: habet tamen originem a grecis ex comoe
 dia prisca: in qua floruerūt **Eupolis** atq; **cratinus** **Aristophanes**q; poetæ:
 quos **Lucillius** est imitatus: vt **Horatius** dicit: mutatis tantum numeris
 pedibusq; facetus: nā comœdię prisce scriptores trimetro iambico vsi sunt.
Lucillius vero atq; illum imitati **Horatius** **Persius** & **Iuuenalis** carmi
 ne hexametro. Illa quoq; differētia inter illor est: q; in comœdia prisca in
 ducebantur personę rustice veris nominibus sibi inuicem probra obiectē
 tes: in satyra vero latina poetę inuehūtur in psonas partim veras: partim
 sub alienis nominibus: vt his accomodari possit illud **Martialis**. hūc ser
 uare modū nostri didicere libelli: parere personis dicere de vitijs. **Dicta**
 est autem satyra a satyris in quorum habitu locantes rustici induebantur
 butulmodi se carminibus lacescentes.

Hierony.

Tiberius
 cesar.
Nero.

Quintill.

Horati.
Iuuenal.

Martial.

satira est carmen maledicum ad hominum mores corpeos /

ostendit poeta se non egrediendo poetam factum quo ceteri
poete qui se exiunt se deductos ab aliqua musarum
ad fontes illis musis sa Epigramma. *cus aut samoyale tale*

Que fonte labra. Carmen est trimetrum iambicum hipponacticum: si
enim in ferro loco spodeum: cum archilochium habeat solum semper.
recipit et alios pedes eorundem temporum sed non earundem syllabarum.
In hoc igitur epigramate quod proemij loco ponitur: ostendit se non eo mo
do factum poetam: quo ceteri qui fuerunt se deductos ab aliqua musarum

Epigramma vice proemii.

Proludendo docet satyram se scribere posse.

Que fonte labra prolucaballino: *missis helico*
Nec in bicipiti somnasse parnasso *nidas appe*
Memini: vt repente sic poeta prodirem. *has ab alio*
Helicontadasq; pallidamq; pirenem *ne bagtremo*
te hary ellat

cri gratia: aut fauoris apud principes conciliandi: dicit itaq;. (Nec ego pro
lucaballino) id est laui et intinxi: hoc est degustavi. (In fonte caballino) id est
pegaseo: hoc est quem ictu vngule effodit pegasus equus ille alatus: cum
volans in helicone tandem monte constitisset: hoc enim Hesiodus poeta
de se finxit: quod cum pecudes in vallibus ascretis pasceret: meruit colloq;
musarum frui: atq; ita deductum ad hippocrenem: id est fontem illum cab
ballinum prope te poetam esse poetam. Caballino autem dicit: non equino:
quia satyre: quod annotavit persij ignotus interpres: humiliora verba con
ueniunt: cuiusmodi est caballus. Juuenalis ad que gorgonet delapsa est pe
na caballi: et Horatius circuectari caballo. (Nec memini) subdaudi me.
(Somnasse in monte parnasso) phocidis regionis est hic mons: qui attica
a boeotia distinguitur dicte Duidio. j. meta. Separat aontis acteis pho
cis ab oris: est autem sacer apollini: et musis poetarum presidibus. (Bicipi
ti) id est in duos colles assurgenti. Duidius vbi supra: mons ibi verticibus
petit arduus astra duobus nomine parnassus. Somnasse autem dicit: allu
dens ad illud quod Ennius poeta scribit in principio suorum annalium: animam
homert ex pythagore palingenesia: id est regeneratione: in suum corpus fuisse
se transmissam: atq; ita factum poetam. (Et sic) videlicet bibedo ex fonte
pegaseo: aut somniado. (Prodirem poeta repete) id est euadere poeta non
adhibita eruditione et doctrina: sed sola numinis inspiratione: aut pythago
rea regeneratione. (Helicontadasq;) sensus est ego relinquo helicontadas:
id est musas et poetarum fictions: illis: quod glorie cupiditate ducti scribunt: ego
vero qui non sum penitus literarum sacris initiatus: affero meum carmen. et
dicit igitur. (Ego relinquo helicontadas). i. musas: quibus helico boeotie
mors consecratus est: a quo et ipse helicontades in forma patronymica sunt
cognominati. (Pallidamq; pirenem) scilicet fontem acrocorinthi: id est qui est in
arce corinthiorum: quam ab effectu pallida dixit: quia studiosos poetas palli
dos esse oportet: quod vero pirenem musis peculiariter sacra sit nusquam legi:
nisi quod omnes fontes musis nymphisque sacri sunt: quas poete solent plerumque

Hesiodus
poeta.

Juuenal.
Horatius.

Duidius.

*pirenem
fontem a
ero cognom
pallidam
appellat*

*propter effectum ipsius poete pallidorem ob in tempestivum
laborem et fatigam per versum q; concertationem ne ad
debitum finem et expectandam. per veniens quod ad us
in pallidorem et in athenam ipse debeant sine q; erunt de
dona poete inde pirenem fontem pallidam in athenam
pallidum nomenat itaq; ab effectu q; ipse induit*

inuocare vt Vergilius in bucolicis. extremū hunc arethusa mihi cōcede laborē. Aduertendū tamē est versum hunc claudicare: q̄ vt stare possit. ad dēda est q̄ particula post duos tribacos: vt dicam⁹. heliconiadaq̄ palli dāq̄ pirenē. q̄ eadē ratione cōpletua ponitur qua apud vergiliū. Qui res hominūq̄ deorūq̄. z illud eiisdē dixitq̄ z p̄elia voce diremit. (Illis quorū imāgines) idest statuas quę poetis insignib⁹ in loco publico propo

Illis relinquo: quorum imāgines lambunt
Hederæ sequaces: ipse semipaganus
Ad sacra vatū carmen affero nostrum.
Quis expedituit psittaco suū chære?
Picaq̄ docuit nostra verba conari:
Magister artis ingenitq̄ largitor
Venter: negatas artifex sequi voces.

ni consueuerunt.
(Hederę) q̄ bac heder bac
cho poetarū dō cho poeta
psidi p̄secratę sūt: rū dō cōse
atq̄ protinde illis cratę sunt
poetę coronaban-
tur. Vergilius in
bucolicis. pastores
hedera nascētem
ornate poetā. (se-

quaces) autē hederas appellat. i. serpentes. Vergili. inter victrices hederas tibi serpere lauros. (Lambūt) idest leuiter tangunt. Sic vergilius. if. gnetō. Lambere flāma comas. (Ipse semipaganus) idest nō dū omnino musarū sacris initiat⁹. Nā paganus proprie is dicit⁹ qui nō est sacramēto militię addit⁹: vt omnis homo aut miles sit aut paganus. Iuuenalis citatur falsum producere testē cōtra paganū possis: quā vera loquentē cōtra fortunā armati. Iure cōsult⁹ quoq̄ in libro digestorū. xix. si ignorās quis militi q̄ si pagano locauerit. atq̄ in hac significatione prope semp apd̄ autores reperies. christiani quoq̄ q̄ militare christo dicunt: ceteros mortales paganos appellāt: q̄ si nō initiatos religioni n̄re siue militię. Unde hiero

Iuuenal.

Hierony.

August.

Suetoni.

Horati.

Martial.

Martial.

3 humana

Magister artis respōdet q̄stioni. (Ceter.) inq̄ tubaudt esuries. (Magi

et quoniam

z alibus in festamentis formati corbala iii verunt que sint

nozem s. futur magna palatum quatuor dentes et duo

vel labia simul

et a vobis alioꝝ noia discā. hoc didici p̄ me dicere cesar auē: ad chere gre cū referēdū est: nisi forte tō dicit vt p̄icipi blādiat. (Et docuit picas) auē itē hūanę vocis imitatrix. Martial. pica loqr̄ certa dñm te voce saluto. si me nō videas eē negabis auē. (Conari) i. imitari. (Nā x̄ba) i. hūana. (Magister artis) respōdet q̄stioni. (Ceter.) inq̄ tubaudt esuries. (Magi

Satyra

Uergilij. artis. i. q. inuenit & docet oēs artes. **Uergilij.** geo. labor oīa vincit improbus & duris vigēs in reb⁹ egestas. Et largitor ingenij. i. q. facit hoīes ingeniosos. vter dico. (Artifex seq.) i. ad sequēdū. (Voces negatas) subaudi a natura. simile est illud **Iuuenalij.** si natura negat facit indignatio versus. (Quod si) ex p̄dictis inferri: qd̄ spe lucri p̄posita: etiā ineptissimi quiq; carmina egregia cōponēt. dicit itaq; (Ad. pro sed.) Et spes nūm̄t dolosi. i. q. sui cupiditate hoīes mīnes dolosos facit: secundū illud. **Uergilij.** t̄ij. c̄net̄ dos. qd̄ nō mortalia pectora cogis (Refulserit). i. fuerit. p̄posita: quod ad auri splendorē est referēdū. (Cre

Quod si dolosi spes refulserit nummi:
Cornuos poetas: & poetidas p̄cas
Cantare credas pegaseium mellos.

Satyra prima.

Uergilij. i. tu credere
Prima poetarum mores & tempora monstrat.
Ocuras hominū: o quātū est in rebus inane.
Quis leget hęc: mīn tu istud ais: nemo hęc
est referēdū. (Cre cule nemo:

Martialij. possis. (Lomus poetas) aues s̄tē sermonis hūani imitatrices: vnde **Martialij** cornū saluatorē cognominat. (Et p̄cas poetidas) a poetes. e. qd̄ est masculinū poētis. idis. crit̄ femininū: sicut a p̄phetes. e. p̄phetis. idis. (Lātare) subaudi posse. (Mellos pegaseiū). i. carmē poētici: qz vt dixim⁹ pegasus equus alar⁹ fontē illū hippocrenē musis sacrū t̄tu pedis elicit. **Angelus polician⁹** erāt scriptū: idēz ratio carminis iābici hipponactici exigebat. S; **Hermola⁹** laus barbar⁹ nō mīnoris auctoritat; vīr **Homeri** carmē affert ex hymnis illis: in q̄ mellos p̄mā p̄ducit. Quare lectio cōmūnis defendēda est & mellos perduplex. i. scribēdū. vel ita legēdū. Lātare pegaseiū mellos credas.

Ocuras hominū. cū poētē satyrici sit hominū p̄uersos mores insectari: ab eo in quo poētē ipsi maxime peccāt: initiū facit: ostēdēs eos magis ex vulgi opinione quā ex re ipsa laudē querere. Principio igitur inducit **Persius** quēpiā ex amicis dehortātem illū atq; deterrētē a satyra scribēda: ex eo qd̄ nemo illius opera leget. dicit igitur amic⁹ ille. (Ocuras hominū) id est o inanes hominū cogitationes: & est absoluta constructio: habetq; vim admiratiōnis simul & indignatiōis. sic infra o mores. vsq; adeo ne scire tuū nihil est. (O quātū inane) id est vanitatis. (Est in rebus) scilicet humanis & est quam simillimum ei quod scribit concionator: noster. vanitas vanitātū & omnia vanitas. (Quis leget hęc) subaudi quē scribis o **Persij.** q. d. cum auctores ea gratia scribant: vt ab alijs scripta sua legantur: vanū autem sit quod finē suum nō consequitur: frustra scribis. (Mīn tu istud ais) respondet **Persius.** (Mīn inquit) pro mibi ne o amice. (Ais istud?). q. d. id mibi exploratū est. sic enim de re manifesta loquitur **solimus.** (Nemo hercule nemo) subaudi leget vel duo vel. tres voluit dicere: sed

Prima.

quia multū erat tres legere: suppressit. (Nemo?) subaudi inquit leget tua carmina o persi: legendū est interrogatiue. (Turpe z miserabile) nā labore rare in eo opere qđ nemo aut pauci legāt: turpe est z ignominiosum z miserabile. i. cui? infelicitati sit miserēdū vt turpitudine referat ad culpā: infelicitas ad fortunā. (Quare) verba sunt persij ad monitorē suū. quare inquit est turpe z miserabile carmina mea a nemine aut a paucis legi? an idcirco

Vel duo. vel. nemo: turpe & miserabile. Quare?

Ne mihi polydamas & troades labeonem *romanos*

Prætulert: nuge. non si quid turbida roma

Eleuet: accedas: examen ve improbum in illa

Castiges trūtina: nec te quaesueris extra.

Nam romæ est quis non? At si fas dicere: sed fas.

est turpe hoc z miserabile qđ p̄ polydamas z troades p̄laturi sūt metis carminibus labeonis opera? (nepolydamas) inquit: hictrotanus fuit vir nobilis ab

homero in iliade celebratus: per quē videtur poeta intelligere neronem: sicut p̄ troades romanos: quoz nobilitas a troianis habet originē sic. Juuenalis tubet a p̄cone vocari ipsos troiugenar. Sz aduertendū qđ gñe mullebrū appellauit illos troadas: quasi feminas potius q̄ viros: sic Cergillus ouere phrigie: neq; em̄ phriges. (P̄diculerit mihi labeonē.) poeta ne scio quē qđ tūc erat i manib? atq; ore romanoz. (Nuge) subaudi sunt hec oia. dicunt aut nuge a nihil agēdo: nugas igit agit qđ ex iudicio multitudinis impite carmina sua velit estimari: qre ad seipm: oia referēda eē dicit vt em̄ Seneca i eplis ait: nō ē qđ te glia publicā di ingentij p̄ducit i mediū recitare istis velis. Lūi qđ in q̄ ista didicisti: nō ē qđ timeas ne operā pdideri: si tibi didicisti. Democrit? ait yn? mibi p̄ p̄plo ē: z p̄plus p̄ vno: z qđ sequunt. (Si roma turbida) .i. qđ i iudicādo d̄ reb? claritate ratiois nō vtit. (Eleuet qđ) .i. extollat z laudib? i cēlū efferat. (Nō accedas) .i. laudib? illi? nō cōfērias atq; ecōtrario si dep̄mat qđ: nō te moueat z pturbz: (Nō castiges examē) examē est i stat̄ hera filū illd̄ qđ ostēdit: qñ ea qđ appēdunt i blācib? sūt eq̄lia: hic aut p̄ examē iprobū corruptū romanorū iudiciū significat: vt sit iudiciū: (In illa trūtina) scz romanorū: in qđ nō bñ res neq; p̄ meritū estimatur Cerg. i viro bono: iusto trūtine se examine p̄sat: ne qđ hiet: neu q̄s p̄ turbz angul? eq̄s partib? vt coeat: ne qđ deliret amulsiis. (Nec te q̄sueris extra) subaudi teipm: ac si dicat: teipm cōsule: teipm iudica: z sola recte factoz cōsciēcia fruerē. (Nā romæ ē q̄s nō) nō d̄bere quēq; p̄li iudiciū spe ctare dixit cui? subdit causā dicer. (Nā romæ ē q̄s nō) subaudi a sin? qđ est aial stolidū: ac si dicat i nep? iudex: sz qđ nimis peccit d̄iceret subtruncit red diturus tū infra cū dicit auriculas a sin? q̄s nō habet? (At si fas dicere) .i. rā infami appellatōe illos notare. (Sz fas) subaudi ē sic illos appellare. (Tūcū ad cantidē) excusabiles essēt romani: si p̄ etatē errarēt tū i iudicādo tū etiā scribēdo: nūc vero etiā senes eodē ignorātiq; morbo tenētur:

7. nuro
in cēlū efferat
batan
ca

Juuenal.

Augent: hil agēdo qm̄ qđ nugas nil agit.

Quid sit examen.

Cergillus.

Satyra

vt merito debeant a sinu appellari. (Cum asper inquit id est cōtēplor z cō uerto me. (Id caniciē). i. ad senes canos. (Et nostrū istud viuere triste). i. ad hanc vitam nostrā triste: hoc est ad homines quosdā graues z seueros. Et ad ea. (Quocūq; facinus). i. facere debemus. (Relictis nucibus). qui ludus puerorū est vt ludāt nucib⁹ par z impar. Tūc enim vt ait Horatius ferta quęrere debemus. nā edificare casas: plostellō adūgere mures: lude repar impar: equi

Horati⁹.

tare in arūidine lō ga: si quem barba nūm delectat amētia vet sat. (Cum sapim⁹ patruos). i. sapientiā patruorum referim⁹. nā pueri apud patruos educabantur.

Tunc cū ad caniciem & nostrum istud viuere triste Asperi: & nucibus facinus quęcunq; relictis: Cum sapimus patruos: tunc tūc ignoscite. nolo. Quid faciam? sed sum petulanti splēne cachinno. Scribimus inclusi: numeros ille: hīc pede liber: Grāde aliquid qđ pulmo animā p̄largus anhelet Scilicet hęc populo. pexus togaq; recentī

Barolas
cūuo.

Horati⁹.

Horatius metuentes patruę verbera linguę. z aliūbt: ne sis patruus mihi. (Tunc tunc tunc) ter dixit vt indignationē exprimeret: sed turpitudinē suppressit: intelligendum tamen est sumus a sinis stolidiores: z ineptiores iudices. (Ignoscite) subaudi mihi si turpitudinē vestrā retexero. (Nolo) subaudi rectegere. z sunt verba dubitātis loquatur ne an sileat. z ideo subdit. (Quid faciam?) sed tandem eligit alterā partem deliberationis: hoc est romanorū mores atq; corrupta rerū detegere iudicia: vt inde sibi risum excutiat dicēs. (Sed sum cachinno). i. ridibundus: nā cachinnari est solu te atq; immodice ridere: vnde cachinones dicti. (Petulanti splēne). i. lasci uo z in risum p̄uriēti. Itā vt scribit Plinius naturalis histo. li. xj. splē siue lyē risus atq; iocorū sedes est. (Scribimus inclusi) in quo romani min⁹ sapiant: illud videlicet est quod scriptores parāt atq; componunt se iudicio vulgī: vt inanē fauoris aurā inde aucupētur: adulatorēs nō adulariōi subseruiūt: atq; ita ex equo vtriq; peccāt: quare in vtrosq; poeta inuehit: dicit igit. (Nos inclusi). i. a turba remoti. (Scribim⁹ altqđ grāde). i. sulo grādī loq; z turgido. per parētesim nō partes. plepsis explicauit dicēs ille numeros. i. versus q; numeris syllabarū z tēporū constant. (Hīc pede liber). i. solut⁹ lege carminis. q. d. in prosa ofone. (Quod pulmo p̄largus. aie). i. aeris quē largit̄ spiret. (Anhelet). i. cū anhelitu resonet. sic infra. Tu neq; anhelātī coquit dū massa camino folle premis vētos. (Scilicet hęc populo) subaudi q; sequunt: nam superiora ad se tantū poterant pertinere: nisi etiā velis z illa recitationis grā parari. vt autem tanto apparatus fauoris plebei gratia cōciliādī nō potest reprehēsiōne carere: cū p̄sertim ex tam molli z lasciuā recitatione auditores in libidinē ex illius verbis conceptā p̄uriāt. Dicit igit. (Cū pexus) subaudi poeta aut capillos habens pexus vel pexus. i. peratus: hoc est veste pera indut⁹. Martialis perat⁹ pulchres rīdes mea zoile trita. (Et albus). i. veste alba indutus. (Toga recētī) id est

Martial⁹.

Epix comicion

Prima.

nova. (Cum sacerdone) lapillo precioso sardius z onycha representas.
(Natalicia) idest qua solis natalibz vrebatur: aut die natali sibi dono da-
ta. Tandem) ad morã ornatus referrí potest. vt Vergilius tandẽ progre-
ditur magna comitate ceterua. (Sede legens celsa) idest in cathedra rect-
tans sua carmina. (Et fractus) idest euitatus effoeminatusq; voce mulie-
bi. (Ocello patranti) idest in recitatione quasi rem veneream perficienti

Vergilius.

Et natalicia tandem cum sardoniche albus
Sede legens celsa liquido cum plamate guttur:
Mobile coluerit patranti fractus ocello.
Hic neq; more probo videas nec voce serena
Ingentes trepidare titos: cum carmina lumbum
Intrant: & tremulo scalpuntur vbi intima versu.
Tun vetule auriculis alienis colligis escas?
Auriculis quibus: & dicas cute perditus ohe

quod in oculis lu-
dibundis maxime
cognoscitur. (Lū-
prius. (Colluerit)
idest lauerit. (Gut-
tur mobile) idest
flexibile ad voces
formãdas. (Plas-
mate liqido) idest
potione liquida
ad vocem mollie-
dam flectendamq;

potione. i.

sumpta: dictum est autẽ plasma a plasino quod est forma. (Hic) idest tũc
cum a poeta recitante talia fiunt. (Videas) videre possis. (Titos inge-
tes) ciues romanos sic dictos a tutando rempub. (Trepidare) idest pruri-
tu libidinis titillari. (Cum carmina) idest quia carmina: nam cum coniu-
ctio est causalis hoc in loco. (Intrant lumbum) idest penetrant in ipsam
libidinis sedem. (Et vbi intima scalpuntur) sumptũ est ab his qui scabiosi-
cum sint dulcedine scabendi fruuntur. (Versu tremulo) idest qui voce tre-
mula z infracta in aures auditoris descendit: aut versu tremulo idest titil-
latoze membrorum. (Tun vetule) in ipsum poetam quasi autorem tanti
mali inuehitur: cũ presertim senex sit: dicit igitur. (Tun vetule) pro tu ne
o senex: z respicit ad illud quod supra dixit tun cum ad caniciem. (Colligis
escas) idest queris materiã z fomenta libidinis. Auriculis alienis. i.
vt alios incites in libidinẽ: quod turpius est quã sitetipsum incitare. (Au-
riculis quibus) capite cassanti hoc proferendum est: quasi dicat: que libe-
tissime huiusmodi illecebras auditurẽ sunt: vel ad illud referẽdũ est quod
infra diciturus est: auriculas asint quis non habet: vt sit auriculis quibz?
vt intelligas illos esse iudices ineptos: quibus talia deferatur. (Et perditus
cute) idest nimito studio habes cutem pallore ac macie deperditã. (Di-
cas ohe) vox bacchantũ est: quales se poetenõnunq; fingunt: hoc est bacchi
numine inflãtatos: vt Horatius ohe recenti mens trepidat metu: z Iuue-
nalis: satur est cũ dicit horatio ohe. (Quid didicisse) verba sunt poete qui
laudis cupiditate ductus scribit recitatq; carmina sua: z respõdet ad ea q̃
Persius in illum iecit. Quid didicisse subaudi tuat me: aut pdest mibi.
(Nisi hoc fermentum) idest hec mea scientia: q̃ quasi fermentũ in massa pa-
nis fecit tumore: ita me cogit in aliquod opus cõponendũ erumpere. (Et

Horatius
Iuuenal.
Martial.

quod deli-
cise suavit,
me s. aut

prodest mibi quod nisi hoc fermentum q. huc mea scientia
que me turbat et inflatum redit ad medium
et pro meo timore et inflatione me cogit ut aliqua
opus per me componendum edere compellat et quod
dum veluti stimula ad mores calcera que ad sumit
ut quasi coactus stimulis q. agitatus opus aut conitum
edere cogat aut in componendum et componatur cogat

Car-
rit.

scri-
horatius
quilla

Satyra

Iuuenal. caprificus (solent caprifici inter sara edificiorū nasci: illaq; dissipare. **Mar**
italis in armora messale findit caprificus: z **Iuuenalis** ad que discutenda
 valent sterilis mala robora fici. (Que semel intus innata est) idest intra vi
Seneca. cera mea est genita: idest scientia acquisita sine fructu glorie. (Exierit). i.
 in publicū prodierit. Nam vt ait **Seneca** in epistolis: non me vlla res de
 lectabit licet extimia sit z salutaris: quā mihi vnt sciturus sum: si cū hac ex

ceptione detur sa

pietia: vt illam in
 clusam teneā: enū
 ciam reiectā. (Ru
 pro te core) idest ru
 ptis p̄cordijs quo
 pacto caprifico cū
 ex tūcturis erum
 pit discutit sara.
 (En pallor) ver
 ba sunt p̄derij in
 ambitiosus hunc

innat me

Quid didicisse: nisi hoc fermentū: & q̄ semel intus

Innata est rupto iecore exierit caprificus?

En pallor sentumq; o mores: vsq; adeo ne

Scire tuum nihil est: nisi te scire hoc sciat alter?

At pulchrum est digito mōstrari: & dicier hic est.

Ten cirrorum centum dictata fuisse

Pro nihilo pendas? Ecce inter pocula quærunt

Romulidæ saturi quid dta poemata narrent.

Dulcia

poetam: dicitq; illum non recte facere: q̄ cum sit sener ob eam causam de
 beat studijs impalescere. (En pallor sentūq;) idest en poeta pallidus z se
 nex: turpis scilicet causa cur debeat pallere. (O mores) subaudi perditos
 z corruptos: z est cum exclamatione simul z indignatione proferendum

Martial. **Martia.** dixerat o mores o tempora. **Tullius** olim sacrilegum strueret cū
Tullius. canilina nefas. (Atq; adeo ne) idest in tantum. (Tuum scire) idest tua scien
 tia. (Nihil est) idest nihil vultatis aut voluptatis offert tibi. (Nihil alter
 sciat te scire hoc) subaudi quod scis: cum potius: quemadmodū ab initio
 dixit: nō debeat quærere se extra se: neq; quid alij sentiant curare. (Et pul
 chrum est) verba sunt poetę ambitiosi pulchrum inquit est: atq; pro inde

Horatius. appetēdum. (Monstrari digito) subaudi pretereuntū: sic **Horatius** car.
 quod monstror: digito pretereuntū. (Et dicier pro dicti ab omnibus. (Hic
 est) digito me designādo hic est inquit ille: qui opus carmine composuit.
 (Et pro nihilo pendas) idest nihil estimare debes? (Ten) pro te ne. hoc est
 opus a te cōpositum. (Fuisse dictata) idest que pueri p̄ceptorib; reddāt.
 nam cū sit dictare dicere que alij excipiāt siue notis: siue vt repetāt: dicta

Iuuenal. tum erit quod pueris ediscēdum s̄ p̄ceptore propositum est. **Iuuenalis**
 donec peragat dictata magistri omnia. (Centum cirrorum) idest puero
 rum: qui cirros: idest crines ad duo de vigesimum annum nutriebāt: qui z
 capillati z criniti z cinctinati ex eadē causa dicebantur. (Ecce inter pocu

Horati. la) eos reprehēdit: q̄ in cōuiuijs de poetarum carminibus iudicāt: qd̄ syn
 cere nō potest fieri: q; vt dicit **Horatius**: male verum examinat omnis cor
 ruptus iudex. (Ecce romulidę). i. romani quorū fuit cōditor romul;: que
Horati. ois corru
ptus iudex. admodū a cecrope cecropidę atbeniēses dicti sūt. (Saturi) quo tēpore mi
 nus bene possunt carmina p̄scolate iudicare. (Quærūt) inter se disputāt

Prima.

(Poemata dia). i. diuina: aut de reb⁹ diuor⁹ & herou scripta. Quid narrēt. quid dicāt & cōtineāt. (Hic). i. tūc. (Aliqs) ex numero cōiuarū. (Qui lensa Jāthina). i. vestis color violacei: nā ton ē viola. anthos flos. cui⁹ color ves- sibi⁹ in dicitis nomē dedit: vt iāthine appellarent. Martia. coccina samo se donas & iāthina meche. in sacris litteris vbi cūq; est color hyacinthi⁹: emēda tu iāthinus. (Est circa humeros). i. q; veste violacea est induct⁹: ac

Martia.

7. p. r. n. u. c. i. a

p hoc nobile fuit se significat. (Lo- cutus quiddā rāc- duluz) idest quod quasi cibus ranci- dus fastidiū alijs mouere possit: vt sit translatio saporis ad vocē. (Eli- q̄r.) De nare bal-

Hic aliquis cui circa humeros & ianthina laena est Rancidulum quiddam balba de nare locutus Phyllidas hypsipylas: vatum & plorabile si quid Eliquat, & tenero supplantat verba palato. Assensere viri. nunc non cinis ille poetae Felcix: non leuio cippus nunc imprimis ossa:

p. p. rat

delou dat

ba) quia emittendo spiritū per nares videtur balbutire. idest gracile & de- licata voce profert: sumptum ab ijs qui per colum aut cribrum aliquid se- cernunt aut colant. Vergilius in moreto. foraminibusq; liquatur emunda- ta ceres. (Phyllidas) idest elegias factas de phyllide regina thracie que cum demophontem Thebet filium hospitio primum: deinde thalamo su- scepisset: profectus ille Athenas cum se ad constitutum tempus rediturū polliceretur: neq; id prestuisset: illa more impatiens vitam laqueo finiuit. (Hypsipylas) poemata de hypsipyle thoātis filia: que cum lemnī regna- ret Iasonem ad colchos proficiscentem hospitio suscepit: atq; illo dein- de marito vsa est. qui victor: atq; coniugij pristini immemor: cum medea in patriam redijt. (Et si quid) idest si aliquod poema. (Vatum) idest poeta- rum. (Est plorabile) idest flebile: significat autem elegum carmen quod de rebus flebilibus est. (Et supplantat verba) idest extenuat in modula- tionem quandam vocis & rigorem. supplantare namq; est de fraudare atq; diminuere. (Palato tenero) idest mollit & effeminato: vt vocis lenocinio auditorum aures demulceat. (Assensere viri) idest coniug assensum pre- buere applaudendo poetae recitanti. (Nunc non) verba sunt coniugarum in lau- dem poetae mortui cuius carmina sunt recitata: dicentium vt illius manes quemadmodū nos dicere solemus: requiescant in pace: & ossa mol- liter iaceant. (Cinis ille poetae) cuius carmina modo audiuius. (Non est nūc foelix) ac si dicat est profecto foelix. (Et cippus) idest tumba siue tumba sic enim græce & hispane dicitur lapis qui sepulchro super imponi- tur: interdum pro loco sepulchri: vt apud Horatium in primo sermone: mille pedes in frontem: trecentos cippus in agrum hie dabat. (Non im- primit nūc ossa leuio) pro leuius: quasi dicat: sic profecto est: quod terra nunc est illi leuis: id quod in omnibus fere monumentis sepulchrorum le- gitur. H. S. E. S. L. L. L. hoc est. Hic situs est. sit tibi terra leuis. L.

Vergili.

Hic sit lit- terę sepul- chrorum. H. S. E. S. L. L. L.

Satyra.

(Laudant cōiung) & addūt supertoribz. (Nō nascētur nūc violæ). i. flores: ut sit species pro genere. (E manibz illis). i. ex sepulchro dijs manibz sacro. (Et ex fauilla fortunata) idest ex cinere & ossibz hominis fortunati. ac si dicat deberent profecto nasci. qđ perinde dictū est quasi flouū odor perueniret ad mortui sensum. Iuuenalis dijs maiorū ymbus tenuē & sine pōdere terrā sprātesq; crocos & in yma ppetuū ver. i. verros flores. (Rides att) inducit p̄ter-

Iuuenal.

sus quēpiā qui poete illius quātā topere laudat par tes tueatur. (Att) ille poete d̄fensor. (Rides) scilicet o p̄ter si. (Et indul ges nimis). i. das operam. (Maribz vncis) idest substa- tionibz hoc est rōchis nor suspen

Laudant conuſuæ: nunc non e manibus illis:
Nunc non e tumulo fortunataq; fauilla
Nascentur violæ: Rides ait: & nimis vncis
Naribus indulges. an erit qui velle recuset
Os populi meruisse: & cædro digna locutus
Linqre nec scōbros metuētia carmina nec thus:
Quisquis es o modo quē ex aduerso dicere feci:
Non ego cum scribo: si forte quid aptius exit:
Quādo hæc rara auis est: si quid tamē aptius exit:

Horatius

endo: ut ait Horatius. naso suspendis adunco. (An erit) subaudi quispiam. (Aut recuset) idest neget. (Velle meruisse os populi) idest laudes meritas a populo cōsequi. (Et qui locutus digna cædro) idest eternitate:

Martial.

cædro enim siue cædreleo hoc est oleo cædrino per ungebatur charte neti- nets & blattis: pertunderetur: aut cartē fentirent: idq; cædrus prestat. Mar-

Horatius

tialis ad librum suum cædro nunc licet ambules perunctus. & Horatius speramus carmina fingi posse linienda cædro. (Linquere) subaudi neget post mortem. (Carmina nec metuētia scombros) pisces salso ex genere halecum: qui acetarijs chartis inuoluti vendebantur: in quos vsus dam-

cucullus
Martial.
horapiles en
Martial.
ulben cas
expecias
significat
ctiam lxx
rubig, yla
capilla. occu
lla.

nabantur charte inutiles. Martialis ad librum suum nec scombris tunicas dabis molestas. (Hec thus). i. vnde fiant cuculli: in quibz inuoluit thus. Martialis idem: ne thuris piperis ve sis cucullus. est autē cucullus char- ta in speciem cuculli formata: his pane dicitur alcantaz. (Quisquis es) allo- quitur illum quem induxit partes ambitiosi poete tuentē. respōdetq; ad illud qđ dixit: an erit q velle recuset: fateturq; se nō ab hūanitate alienū: ut si quid recte fecerit: recuset laudari: sed q nō in eo debet p̄stitui finis be- nefactorū operū: sed in recte facte cōscientia. Dicit igitur. (Tu quis- quises quē feci) idest finxi. (Dicere ex aduerso) idest mecū disput: nē: su- bandi intēde rationi meę. (Ego nō metuā laudari) idest nō fugio laudes. (Si cū scribo) idest aliquod opus cōpono. (Aliquid erit aptius) idest ali- quod carmē cōcinnius & elegantius prouenit. & per parētesim interponit (Quādo hæc est rara auis). i. raro cōtingit aliqd pfectū posse fieri in quo- uis genere: quē admodū p̄bent est rara auis aut cigno niger Iuuenalis. rara auis i terris nigroq; simillima cigno: deinde repetit si qđ in apti^o exit.

Prima.

Juuenalis. *Rara avis in terris nigroq; similis a signo: deinde repetit: si* Juuenal.
 quid tam aptius erit. (*Hæc enim fibra est mihi cornea*). i. nō habeo pre-
 cordia adeo dura: vt nō tangar laudis cupiditate: præsertim illa q̄ virtutē
 sequitur: tanq; ymbra corpus: fibra nāq; dicitur qua sanitas. i. imperfectus
 sanguis per corp⁹ diffundit: sicut sanguis per venas: spūs per arterias. s;
 peculiarit fibre de lecore dicunt: ybi sunt cōplures huiusmodi meat⁹. (*S;*

i. non est mihi cor dictum
 Laudari metuā: neq; enim mihi cornea fibra est: *recuso* (id est nego.
 Sed recti finemq; extremumq; esse recuso (*Euge tuū: z bel-*
 Euge tuum: & belle. Nam belle hoc excute totum: *le*) aduerbia sunt
 Quid non intus habet? Non est hic ilias acci *applaudentis alt-*
 Ebra veratro: non si qua elegidia crudi *cul poete: vt in*
 Dictarunt proceres: non quicquid dencq; lectis *fra euge poeta: z*
 Scribitur in citreis. Calidum scis ponere sumē: *Martial. Effecte.* Martial.
 Scis comitem horidulum trita donare lacerna: *grauter. cito. ne-*
 (*Ergo euge tuū: z*
belle). i. tuas istas

laudes. (*Hæc esse fittem recti z extremum*). i. vltimum z summū bonū
 ad qd omnes tuos labores referre debeas: ac si dicat non in eo cōstituere
 debes fructū yigillarū tuarū vt ab alijs lauderis: sed vt conscientia recte
 facti operis fruaris. (*Hæc excute totū hoc belle*). i. examina istas laudes: z
 est sumptū a saccis: quos excutimus vt sciamus quid int⁹ cōtinēt. (*Quid*
non intus habet?). q. d. plenū est adulatione atq; misera ambitione. (*Hæc*
est hic ilias) sensus est in carminib⁹ meis nihil tale est: qd plausus z vulgi
 acclamationes expectet: quod alij poete aucupari solent. (*Hæc est hic ilias*
acci) tale quidā quale in poemate accij poete qd ilias hoc est de bello tro-
 iano inscribitur. (*Ebra veratro*). i. plena helleboro quo se purgabāt: qui
 subtile aliqd opus scripturi erant: hoc se carneades purgaut cōtra sto-
 cos disputatur⁹. Et nō sunt hic elegidia. (*Si qua elegidia crudi proceres*
dictarūt) (id est elegie: nā elegidion diminutiū est ex forma græca pro par-
 ua elegia. (*Et proceres*) crudos appellat. i. qui propter nitidū studium la-
 borantes cruditate stomachi nō bene cibos cōcoquebant. Et non est hic.
 (*Quicquid scribit in citreis lectis*). i. in tabellis ex materia citri arbori præ-
 cluse in qbus soli pceres solēt scribere. Ex citro aut tabellas pxiptib⁹ fie-
 ri solitas etiā homerus scribit in fabula bellerophōtis: qn̄ ad lycos regē
 missus est: i disticho Martial. *Lut⁹ lēna ē pugillares citrei. secia nisi in te* Martial.
 naves essem? ligna tabellas: essemus libyci nobile dētis op⁹. (*Calidū scis*)
 sensus est: nō posse fieri vt hic sciat: q̄ opinione sit apd altos: cū munerib⁹
 precorupert cōclētes z amicos: q̄ verū illi dicitur erāt. (*Scis ponere*) scz in
 coena cōiuuis. (*Sumē calidū*) qd salebat ex porce primitiæ papillis: res
 in maximis delicijs apud Ro. Martial. de sumine: esse putes nondum su-
 mē sic ybere largo effluit z vno lacte papilla tumet: (*Et scis donare comi-* Martial.
tē horidulū) (id est frigore hoirentē. Lacerna trita) (id est veste longo vsu-

Satyra

Martial. consumpta. Et postea q̄ id fecisti. (Inquis amo) bladiētis est sicut z ama
bo. Martialis dic verū mihi marce dic amabo nil est quod magis audiam
libenter: vero verius ergo quid sit audi: verū at tice non libenter audis: di
cito mihi verum de me: id est de carminibus meis. (Quipote) id est quomo
do est possibile dici tibi verum: cum amicos p̄corrupteris. (His dicā) sub
audi verū ego qui non sum corruptus tuis muneribus. (Nugaris) id est
nugas agis: hoc ē

Et verum inquis amo: verum mihi dicto de me:
Quipote? vis dicam? nugaris: cum tibi calue
Pinguis aqualiculus propenso sesquipede extet.
O iane a tergo quem nulla ciconia pinfit:
Nec manus auriculas imitata est mobilis albas:
Nec linguæ quantum fitiat canis appula tantum.
Vos o patricius sanguis quos viuere fas est:
Occipiti cæco posticæ occurrite sannæ. *alamopha.*

z protendatur tibi. (Sesquipede) id est pede z dimidio: vt sesquimen sis:
sesquimodius: vnde z sesquialtera proportio arithmetica dicta: quod ali
quis numerus contineat alium z eius dimidium: vt sex: quartus z duos.
Plinius. (Propenso) id est propendenti: z alludit ad illud quod Plinius in histo
ria naturali scribit: minus ingentosos esse quibus venter est pinguis. (O
iane) sensus est: miseri sunt homines qui sic decipiuntur ab iis qui illos de
buerant veritatis admonere: cum absentes z post tergum ab alijs irrideā
tur: ianus autē foelix qui in occipitio quoq; habet oculos: neq; illi possit
illudi. (Oiane) subaudi te appello foelicē. (Quem nulla ciconia) id est ma
nus formata in speciem ciconie. (Pinfit) id est tundit z percutit: nā pinse
re apud antiquissimos erat pistillo frumenta in mortarijs contundere: vt
ex ea farina pulres facerent: postea vero pinfire ad panis faciendū ratio
nem translatum est. (A tergo) ab occipitio fieri ijs quos illudimus: per
quos intelligimus eos qui nō curant quid de se absentibus dicat. (Nec
manus mobilis). i. a tergo quoq; agitata. (Imitata est auriculas albas). i.

Quidius. asininas q̄ pilos habēt albos in parte inferiori: vnde Qui. xj. meta. de mi
da cui apollo aures asininas dedit: vlllscq; albētibus implet: instabilesq;
illas fecit z dat posse moueri. (Nec tantū linguæ subaudi exerte. p̄fertur
tibi a tergo. Quātū canis appula fitit) id est quātū in siti canis appula in
guam exerit. Apulīā nāq; siticulosam appellat Horat. hoc est in hoc erroze:
z aquis carētē. (Vos o patricius) sed esto inq̄t alij versent in hoc erroze:
atq; sui ignorantione. o vos sanguis patricius: id est vos romani qui originē
a patrib; hoc est senatorib; trahitis: z est noiatiu; p̄ vocatiuo: vt Vergi.
vj. gñ. Sanguis meus (quos ē fas viuere). i. immortales ec. (Occurrite san
nē posticę) id est subsannationi q̄ post tergū vobis fit. (Occipiti cæco) qua

*
i. Venter eze
sus.

postea exordia

Horatius
Aurit
excro. xij/
Vergilius

Prima.

si dicat. cum in occipitlo oculos non habeatis: prouide te ne post tergum
hoc est absentib⁹ vobis detrahatur. (Quis populi) verba sunt poetæ am
bitiosi cõsulentis amicum: quid populus de illo sentiat. Quis populi ser
mo est scilicet de me? (Quis enim) respondet amico & adulator. Quis enim
subaudi esse debet sermo de te: nisi id quod est scilicet. (Carmina) tua. (Nunc
denum fluere) id est facilia esse: cum ante hac omnium alto: rum poetarum

Quis populi sermo est: quis enim nisi carmina molli
Nunc demum numero fluere: vt per læue seueros
Effundat iunctura vngues. scit tendere versum
Non secus: ac si oculo rubricam dirigat vno.
Sive opus in mores. in luxum. in prandia regum:
Dicere res grandes nostro dat musa poetæ.
Ecce modo heroas sensus afferre videmus:
Nugari solitos græce: nec ponere lucum

fuerint dura. (nunc
molli) id est versu
facili & suauis: et vt
ostendat carminis
equalitatē & pul
chriā deductionē:
vtitur duab⁹ trās
lationibus: altera
quæ sumpta est a
marmorarijs: qui
excudunt quadratos
lapides ad amuſ

per planū
et tergum.

Almagra.

sim: ita vt iunctura non appareat ideo dicit. Et iunctura id est verbo: rum
coagmentatio. (Effundat) id est nō admittat. (Ungues seueros) id est quā
tumuis rigidos & acutos. (Per læue) id est per iuncturam in qua non est ri
ma: aut quisquam hians aut prominens. Læue enim per diphthongon
planum tersumq; significat. (Scit tendere versum.) Altera translatione
vtitur sumpta a fabris lignarijs. & sunt verba adulatoris. Jam non ad
ipsum poetam ambitiosum sed ad altos de illo. Nam a secunda persona
transiit ad tertiam. (Scit tendere versum) id est dirigere & ordinare. (Nō
secus) id est non aliter. (Ac si dirigat rubricam) id est lignum ad rubricē li
neam. (Vno oculo) id enim fabri lignarij faciunt: vt explorent an materia
sit recta. (Sive opus.) Ordo est. (Musa dat nostro poetæ dicere res gran
des) scilicet in stilo & in materia. (Sive opus) subaudi illius sit. (In mo
res. in luxum) quod vtrumq; ad poetam satyricum pertinet. (In prandia
regum) forte ad tragoediā de atreo & thyeste alludit: de qua infra in quin
ta satyra si quibus aut progne: aut si quibus olla thyeste feruebit. (Ecce
modo) in eos poetas inuebitur: qui cum parua nesciant describere: res
magnas & heroicas aggrediuntur: inferentes quædam græca suo poema
ti: quemadmodum Aufonius frequenter. Martialis & Iuuenalis raro.
(Ecce inquit. Videmus) modo quosdam poetas. (Solitos nugari græ
ce) id est qui græca quædam verba & sententias suis carminibus inserunt.
aut græci. id est ad inuicem græcorum. (Afferre sensus heroas) id est senten
tias carmini heroico conuenientes. (Nec artifices) id est peritos. (Pone
re). i. ad describendum. (Lucum. i. siluam aliquam sacram. Nam lucū sem
per sequit consecratio: etis in sacris literis. Horatius in poetria purpure
late quod splendeat vno & alter assuit panus: cū lucus & ara dī tangē describitur.

Aufonius
Martialis
Iuuenalis.

Horatius

Satyra

(Nec artifices ponere rus saturum) idest omnibus refertum que ex agro
proveniunt. (Ubi) idest in quo rure siue ruris villa. (Sunt corbes) excepto
ris messium z uarum. (Et focus) locus ubi acceditur ignis. (Et porci) al
tiles scilicet z cohortales. (Et palilia) festa palis deę pastorum: in quibus
vt historici tradunt Roma condita est: hoc est quemadmodum dicit Ouidius
in quarto fasto: ū decimo kalendas maias. (Sumosa foeno) quia pa
stozes i festis deę

Ouidius.

palis: ex foeno py
ras faciebant: il
lasq; trāsiliēbāt.

Ouidius. morę
per ardētes stipu
le crepitātes acer
uos trāscias cele
ri strenua mem
bra pede. z Tibul

Artifices: nec rus saturum laudare: ubi corbes.

Et focus. & porci. & sumosa palilia foeno:

Vnde remus: sulcoq; terens dentalia quinti:

Quem trepida ante boues dictaturā induit vxor:

Et tua aratra domum licitor tulit. Euge poeta.

Est nunc bryſæi quem venofus liber acci:

Sunt quos pacuuus: & verrucosa moretur

Tibullus.

lus ille leuis stipulę
solemnes potus acervos accendit: ffāmas trāsilletq;

sacras. (Vnde) idest a quo rure siue palib: remus filius martis ex ista sil
ua gemellus cū romulo fuit: ac per hoc signat omnē nobilitatē romanā
ex pastoribus fuisse propagatā. (Et tu o quinti) subaudi fuisse. Hic fuit. L.
quintius cincinnatus: qui dictator. Q. minutium consulem in algido mōte
obsessum a volcis expediuit: quo negotio intra. xvj. dies confecto ad rem
rusticam redijt. (Terens dentalia sulco) idest atterēs vomerē arando qui
in aratro dentali aptatur: vnde z seranus cognominatus est. quonā quo
tempore venit illi nunciū qd erat creat^o dictator: serebat agrū. Uergili^o.

Uergili^o.

ſido. apol.

vj. cū. z te sulco serane serētē. (Cum) idest quo tempore. (Uro:) ea cerelia
vocabatur. Sidonius apollinaris est autor: si te inq; tantū cincinnati dicta
tor: vita delectat: cerelia ducto q boues iūgat. (Trepida. i. festina. Induit
dictaturā) .i. insignia dictatoris. (an boues) qd^o iūctis arabat. (Et licitor)
.i. ylator: q attulit illi nunciū dictaturę. (Tulit domū tua aratra) .i. retulit
in domū tuam: cum neq; famulū neq; seruū haberet. erant aut licitores q
přeferebāt insignia magistratū. (Euge poeta) cum ironia legendū est. q.
d. ego nescio cur debeas poetę noie gaudere: cū nihil tale dscribere scias.
(Est nūc bryſei) eos reprehēdit q admirātur poetas antiquissimos eosdēq;
imitantur: cū recentiores cōtemnant. (Est nunc subaudi aliquis. (Quē li
ber venofus) idest turgidus z inflat^o: qd in carmine vitiosum est. (Acci) p
actij poetę antiquissimi z q tā inter obsoletos cōputātur (z) pete ab inferio
ribus. (Moretur) idest detineat. .i. sunt qui illū admīrētur: nā ea que mtra
mur detinēt nos. (Bryſei) a baccho q dicit bryſeus cognominati. poetę
autē in tutela bacchi z appollinis sunt. (Sūt) etiā subaudi qd Pacuuus
poeta etiam antiquissimus scriptor tragoediarū ex brūdūſio italie vrbē.
(Et antiope verrucosa) .i. tragoedia Pacuuus que inscribit antiope cita
turq; a Licerone in primo de finibus. z a Prisciano: z Marcello complu

Prima.

ribus in locis quam verrucosam appellauit. idest asperam et inaequalem: quod ad poematis vituperationem spectat: sicut e contrario molle atque ductum carmen ad laudem. fuit autem antiope regis lesbiorum filia: ex qua cum Iuppiter zeihum et amphionem procreasset: a lyco eius contuge atque Thebanorum rege repudata est: atque in illius locum dirce superinducta. quae cum diu antiope in suspicionem pellicatus verasset:

Cicero.
pulsianus
Marcellus

Antiope ærumnis cor luctificabile fulta.
Hos pueris monitus patres infundere lippos
Cū videas: queris ne vnde hæc sartago loquēdi
Venerit in linguas: vnde istud dedecus: in quo
Trossulus exultat tibi per subsellia læuis?
Nonne pudet capiti non posse pericula cano
Pellere: quin tepidū hoc optes audire decenter?
Fur es ait pedio. pedius quid: crimina rassis.

tandem a gemelis: quos ex ioue antiope pepererat in yltione matris equis indo mitis alligata atque distracta est. (Fulta cor luctificabile) idest habens cor luctuosum fultum et sustentatum. (Ærumnis)

nis) .i. laboribus: quos sub pellice passa est. hic versus aut est Pacuuij. aut ex illius verbis format: a Persio vero nunc interpositus: vt ostēdat Pacuuij duriciam vastitatemque in carmine. (Hos pueris) sensus est cum filij patres audiant poetarum veterum carmina laudantes: et ipsi quoque talia admirantur: talesque euadere laborant. (Cum videas patres lippos) idest in iudicando de authoribus cecos. (Infundere hos monitus) idest instillare talia præcepta. (Pueris) idest filiis suis. (Queris ne?) quasi dicat non est necesse querere: cū ratio sit in promptu. (Hæc sartago loquēdi) idest lingue stridor: qualis ex sartagine cum aliquid frigitur sonat. (Venerit in linguas) idest in sermonem filiorum. (Et istud dedecus) idest ignominiosum et turpe dicendi genus. (In quo trossulus) idest eques romanus. hoc est ordo equestris. nam equites aliquādo sunt trossuli appellati a trossulo thuscie oppido expugnato. author est Plinius libro trigesimo tertio naturalis historie. (Læuis) glaber et depilatus. significat autē illos esse viros molles et effeminatos quibus talia placent. (Exultat tibi) idest applaudit et fauet tibi clamoribus. (Per subsellia) in quibus auditores sedent poeta recitante. Iuuenalis. sed cum fregit subsellia versu. (Nil ne pudet) sensus est: cum sis senex non pudet te esse incautum et imprudentem: vt nescias quid sequi aut vitare debeas? (Nil ne pudet?) quasi dicat pudendum est in sene præsertim: nam in puero ventiam meretur hic error. (Non posse pellere pericula) idest rem in qua de fame periculo agitur. (Capiti cano) idest a capite senili. (Quin optes) idest quod non optes. (Audire hoc decēter) idest has adulatorum et applaudentium tibi voces. sunt autem applaudendi aduerbia decenter. euge. belle. et apud Martiale sopbos. (Tepidum decenter) idest laudes frigidas quippe quæ

Pacuuij

Plinius.

Iuuenal.

Martial.

Satyra.

non respondēt meritis tuis verq; virtuti. (Fur es ait pedio) supra in poetis: nunc in eos inuehitur: qui in causis iudicialibus omittis probationibus & argumentis in quibus tota victorie causa consistit: conferunt se ad exornationes atq; figuras: & quos appellat colores & rhetoricos. (Ait) subaudi accusator. (Pedio) quem furti accusat. Nam constat pedum quemdam sub nerone a cyrenensibus furti vel potius sacrilegij accusatū. (Pedius quid) subaudi respōdet ad hanc accusationē. (Erimina rasis) verba sunt adulantis pedio: aut illum apud ceteros laudantis. (Librat crimina) idest pedio crimina obiecta rependit & confutat. (In antithetis rasis) idest figuris & exornationibus rasis. nam antitheton quod interpretatur contrapositum figura est qua contraria inter se opponuntur. vt dies nocti lux tenebris. pedius inquam. (Doctus posuisse figuras) cum potius argumentis se debuerit defendere. (Laudatur) scilicet is qui se ita defendit. (Bellus hoc) subaudi est & pulchre dictum. (Bellum hoc) cum indignatione proferendum est. nam irascitur incandescitq; Persius in cum qui tam impudenter assentatur. itaq; illius verba trar' repetit. (An romule ceues?) idest o Romane. nam primitium pro deriuato posuit. (Ceues) idest adularis. est autem proprie ceuere in yris quod crissare in feminis: hoc est cum coeunt nates motitare. sed quia canes cum adulantur: clunes mouent & caudam: accepit ceuere pro adulari. (Men moueat) laudabat adulator ambitiosa oratoris ornamenta: nunc dicit se non magis moueri ad misericordiam posse butusmodi oratione: quam si naufragus multis & compositis verbis emendicaret stipem. (Si naufragus cantet assem) idest cantando mendicet. hoc est premeditatis precibus misericordiam querens. (Men moueat) pro me ne flectet ad misericordiam. (Et protulerim illi assem?) quasi dicat neq; me mouebit neq; illi assem dabo: quia qui butusmodi oratione virtutem non dolet: & quem admodum in poetica Horatius scribit: si vis me flere dolendum est primum ipsi tibi. (Et cum portas te pictum in trabe fracta) idest in tabula in qua naufragium euasisti. (Ex humero) idest in tabella picta ex humero pendente. (Cantas) idest perinde est ac si cātares: quia nihiloplus ad misericordiam mouerer. (Terū) pro sed. (Qui uolet incuruasse me querela) idest inclinare me ad commiserationē sua infelicitate. (Non plorabit) idest plorando narrabit. (Paratum nocte) idest premeditatū nocte hesternā. hoc & i arte rhetorica preceptum ne oratio videatur elaborata. sed si quid tale sit: lateat artificium.

quisq;

Antitheton.

Horatius.

Iuuenalis.

Prima

(Sed numeris) diceret quispam in excusationem poetarum: quos pau-
loante Persius de durticia reprehendebat: nō nihil est o Persi qđ de poe-
tis dicebas: sed i hoc sunt laudādi quod. (Iunctura est abdita) idest abscon-
dita z que oculis pspici non possit z prestat in translatione illius quod su-
pra dicitur: vt pleue seueros effundat iunctura vngues. (Numeris crudis)
idest verbis siue pedib⁹ quos ego fateor esse crudos. Ad quod respōdet

Sed numeris decor est: & iunctura abdita crudis.
Claudere sic versum didicit: berecynthius atys.
Et qui ceruleum dirimebat nereia delphin.
Sic costam longo subduximus apennino.
Arma virū: nōne hoc spumofuz & cortice pigui:

Persius dicens.
Immo. (Didicit
claudere versum.
sic) et subdit cas-
mina alicui⁹ poe-
te sui tēporis: est
autē claudere ver-
sum qualibuscun-
q; verbis: adhibi-
ta tantum syllā-

barum quantitate versum componere. Horatius pri. sermonum neq;
enim concludere versum dixeris esse satis. (Berecynthius atys) clausula
est vt diximus alicuius inepti poetę. Fuit autem atys puer: quem cybele
deorum mater in delicijs habuit: quem cum deprehendisset in sangariti
de nymphā furore immisso sibi ipsi genitalia secuit: vnde est deū matris
sacerdotū origo. Berecynthius autem a berecynthi monte z vbe phrygię
vbi peculiariter cybelle colebat atys dicitur. (Et qui ceruleū) hoc quoq;
carmen alicui⁹ poetę reprehēdit. Loquitur autem fortasse de delphino:
qui arionē metymneum seruauit: aut de delphino qui nuptias neptunū
et amphitrites cōciltauit: et secundo libro fastorū Ouidij. (Dirimebat)
idest natans sulcabat. (Nereia ceruleum) idest mare cuius color est ceru-
leus. (Sic costam) z hoc alterius siue eiusdē poetę carmē est in quo dice-
batur: quo pacto ex apennino abscissa est pars que in siciliam insulam re-
cessit: qđ omnes poetę hystorici atq; cosmographi predicant. (Subdurti-
mus costam) idest poetę nostridicunt subductam fuisse costam: hoc est la-
tus. (Apennino longo) idest qui ab alptibus ad rbergiū brutiorum vibem
per mediā Italiam quasi dorsum quoddam porricitur quod tractus spa-
cium continet ad quingēta milia passuum. (Sic) sic autē dixit: idest pari
ineptia. (Arma virum) satis licēter Persius in Vergilij carmen inuehit-
tur: vt inflatum nimis: et a quo multum possit detrahi: nec mirum si ne
Vergilio quidem parcat: cum satyrici propriū sit: vt dum risum excutiat:
non hic cuiquam parcat amico. (Nonne hoc spumofum) idest inflatum
z inane quasi spuma. (Et vt ramale vetus) sunt autē ramalia rami inu-
tiles ex arbore dectsi. Ouidius octauo metamorphoseos multitudineq; fa-
ces ramaliaq; arida tecto detulit. (Cortice pigui) idest crassi corticis. (Lo-
cum) idest rectoridum et atquum: vnde recocti dicuntur qui nimio vsu

Horatius

Ouidius.

Satyra.

Theodo-
rus gaza.
Horati-
us.
Plinius.

obcalluerunt. (In subere prægrandi) arboze crassissime corticis: que a grecis halipheus dicit. Theodorus gaza salsi corticem interpretatur: habet enim cortice quasi niri aut falsuginis exiccate. Sunt qui legant pro prægrandi vegrandi auctoritate porphyronis citantis hunc versum in primo libro sermonum Horatii: sed quod exponit vegrandi pro nõ grandis non placet: nõ z si Plinius hanc arborẽ minimã esse dicit: hoc dicit cõparatione ad alias

glãdiferas sed in suo genere intelli- git Persius valde grandem: ac si dicat antiquã nõ ve p̄tacula modo auget modo minuit: quid q̄ z suber alias glandi-

Vt ramale vetus prægrandi subere costum:
Quid nõ igitur tenerũ: ac laxa ceruice legendũ?
Torua mĩmalloneis implerunt cornua bombis.
Et raptum vitulo caput ablatura superbo
Bassaris: & lyncem menas flexura corymbis.
Euion ingeminat: reparabilis affonat echo.

Plinius.

feras aut superat aut exequat etiam Plinii auctoritate: suberis inquit cortex tantum in fructu præcrassus ac renascens: atq; etiã in denos pedes vndiq; explanatũ. (Quid nõ igitur). Sensus est: nulla ratio est cũ carmina ipsa cruda sint z dura: qualia sunt que sequuntur quattuor: cur debeãt moliter z delicate pronunciari. (Quid nam igitur) idest cur nam. (Legendum est) idest legere oportet carmina que sequuntur. (Tenerũ) pro tenere z delicate. (Et ceruice laxa) idest flexa ad vocem extenuandã. (Torua mĩmalloneis) cuiuscũq; poetę sunt hi versus duri profecto z turgidi sunt: describuntur autẽ in illis sacra bacchi. (Implerunt) subaudi bacchi comites et sacerdotissę. (Cornua torua) idest terribilia siue sint cornua i buccinas formata siue tubę flexi eris: vt dicit Quidius quarum erat vsus in sacris bac-

Juuenal.
Quidius.

chi. Juuenalis z cornu pariter vinoq; ferunt menades. (Bombis) sontis nomine tracto ex sono tubarũ. (Mĩmalloneis) idest baccharum que mĩmalloneę dicuntur ab imitando. Quidius de arte. ecce mĩmallontides sparsis per terga capillis. (Et bassaris) baccha idest bacchi sacerdos dicta a bassareo: quod est vnũ ex bacchi nominibus. (Ablatura caput sectũ) profecandum z amputandum. (Vitulo superbo) videtur rãgere fabulam de agane: que per furorem in sacris bacchi filio p̄theo caput auulsit: putãsse esse vitulum: aut sicut Quidius. iij. metamor. scribit. aprũ auulsam inquit caput digitis complexa cruentis clamatio comites: superbum autem appellauit: quia p̄theo bacchi sacra cõtempssit. (Et menas) sacerdos item bacchi. (Flexura lyncem) idest currũ bacchi que lynces tigresq; trahunt: que animalia in bacchi tutela sunt. (Corymbis) idest hederis quib; prolois vititur: nõ corymbi sunt hederarũ racemi. (Ingeminat euion) idest repetit nomen bacchi: quod interpretatur bonus filius. (Echo reparabilis) .i. vocis repussio: z repetit z reparat voces semel ex ore emissas. (Affonat). i. ad voces baccharũ resonat. Echus fabula ex. iij. meta. petẽda est

Quidius.

Prima.

(Hæc fieret) idest tales versus fracta et partim virili voce pronuntiarent:
(Si vlla vena testiculi paterni) idest virilitatis a patre acceptæ. (Viueret
in nobis) .i. vigeret. q. d. nunquã id facerem. (Hoc de lumbe) idest opus
eneruatum et sine viribus: quẽadmodum animalia lumbis fragio delum-
bata. (Natat) idest voluitur et nascitur. (In labris et summa saliu) quẽ ne-
cessaria est ad temperanda organa pletraq; linguę. (Et menas et atys)

Hæc fierent: si testiculi vena vlla paterni
Viueret in nobis: summa de lumbe saliu
Hoc natat in labris: & in vdo est menas atys.
Nec pluteum cædit: nec demorsos sapit vngues.
Sed quid opus teneras mordaci radere vero
Aurículas: vnde sis: ne maiorum tibi forte
Limina frigescant. sonat hic de nare cantina

.i. fabulę de bac-
cho et cybele: in q
bus crebra fit mē-
tio de menade et
aty: aut cuz venit
pronunciando ad
hęc ipsa nomina.
(Est i vdo) .i. ver-
sat in ore humi-
do: vnde Vergili^o

vocem vdam appellauit. (Nec pluteu cædit) carnẽ quod rãtopere lauda-
tur: quodq; tã molli ac tenera voce profertur: quale sit ostendit dicens q
nec cædit pluteu: idest non percutit armarium vbi libet reponuntur: et cui
scriptores incũbunt: solent enim qui componunt aliquid ex ingenio suo:
si illis ex sententia res nõ succurrunt: impingere chartas et allidere scri-
ptis. terre. partet: quod est signũ maxime curę ac diligentię. Sed hoc car-
men cũ fieret nihil tale est passum. (Nec sapit vngues demorsos) idest nõ
př se fert diligentiam emendationis: solent enim poetę cogitabundi vn-
gues rodere: barbã fricare: caput scalpere: et res huiusmodi facere qbus
significatur vni tantũ componendi carminis studio esse intentos. (Hozar-
tius et in versu faciendo sepe caput scaberet: viuos et roderet vngues.
(Sed quid opus) tam inde ab initio operis dubitare cepit. Persi^o an sa-
tyram scriberet: nunc vero ad eandem inconstantiam redit: sed tamen in
eo perstat: vt satyram scribat. Dicit igitur ad seipsum loquẽs: aut monito-
rem suũ inducit secum loquentem. (Sed quid opus) idest quẽ necessitas
cogit te? (Radere) idest pstringere et violare: vt infra pallẽtes radere mo-
res doctus. (Aurículas teneras) idest hominum effeminatorum mores
quorum reprehensionem non libenter audiunt. (Vero mordaci) idest ve-
ritate: quẽ amara est et pungit: vt infra mordaci lotus aceto. (Vnde sis)
idest caue si vis. sis enim in si vis resoluitur apud comicos sepe quemad-
modum capsis in cape si vis Licerone Quintilianoq; authoribus. (Me li-
mina maiorum) idest potentiorum quos tu carminibus insectaris. (Frig-
escant tibi) idest sint tibi frigida et mortifera. (Hozartius secundo sermo-
num. maiorum ne quis amicus frigore te feriat. .i. morte quẽ ab effectu
frigida est. Vergilius quarto eneidos. et cum frigida mors anima subdu-
xerit artus. (Hic) idest in satyra quam scribis. (Littera sonat de nare ca-
ntina) idest r. littera frequẽs est: quam rringentes canes exprimunt: quorũ

Hozart^o.

Licero.
Quintilia.
Hozarti^o.
Vergilli^o.

Satyra.

est propriū ritari. significat autem non posse fieri quin scriptores satyrum ritentur cum illis quos offendunt suis carminibus. (Per me equidem) perterritus his cōminationibus Persius: dicit se nolle in quempiam scribere. (Per me equidē inquit) idest quātū ad me attinet. (Prostinus) idest deinceps. (Omnia sint alba) idest nemo infamia denigretur a me. sicut e contrario nigra dicunt vitiosa. sic infra. quę sequēda forēt z quę vitanda vti-

cissim: illa prius creta mox hec car bone notanda. (Nil moror) idest nil amplius hac de re delibero. (Euge) sibi ipsi fauet: quod tale consilium cepit

Littera. per me equidē sint omnia protinus alba. Nil moror. euge: oēs etenī bene miræ eritis res. Hoc iuuat. hīc inquis veto quisquā faxit oletū? Pinge duos angues. pueri locus est sacer. extra Meite. discedo. Secuit lucillius urbem: Te lupe. te muti. & genuinum fregit in illis.

de non scribenda satyra. (Omnes etenim) sensus est omnia quę paulo ante reprebendere volebam iam volo admirari z laudare. (Etenim vos omnes res eritis mirę) idest admirabiles z laudandę. ac si dicat: iam nō quicquē illis detrahā. quin potius illas laudib⁹ prosequar. (Hoc iuuat) idest delectat me facere: an potius vos o romant audire. (Hic inq̄s) ad monitorē snū dicit Persius tā consiliū tuū sequor. z repetit ill⁹ verba dicēs (Inquis). I. dicis mihi o monitor. (Ego veto quisquā faxit oletū). i. rē olidam z fetidā. hoc est ster⁹ siue vinā. Et est pprie oletū locus in quo excrementa cor:poris deponim⁹. quod z olenticiū dicit. (Hic) idest in loco sacro. est namq; sensus: vitia hoīm quę satyrę materiam prębēt: quasi rem sacram non esse tangendam ab homīne pphano: z sumit trāslationem a locis sacris: in quibus ponebant signa quędam consecrationis ne profanarent. (Pingē duos angues) per quod itelligimus locū esse genio consecratū: qui sub anguis specie plerumq; visebatur. Vergilius. v. eneidis. incertus gentium ve loci / famulūve parentis esse putet. (Opueri) z hęc quoq; inscriptio p̄ctis anguib⁹ addēda est. Opueri mette extra) subaudi hūc locum: quia (Sacer est) sic z nostro seculo fit: vt imago diuis Antonij aut crucis domineę pingatur is in locis vbi oletum fieri vetamus. (Discedo) verbū est Persij dicentis se velle sequi consilium monitoris ne faciat oletū in loco sacro. idest ne scribat satyras in qua hominū vitas sit praminatur. (Secuit lucillius) pro altera parte ppositę delibe-

Vergili⁹.

Lucillius p̄ m⁹ ap̄ Latinos satyrā inuenit Horatius Juuenal.

rationis exēplo Lucilij z Horatij dicit se velle omnino satyrām scribere. (Lucillius) q̄ prim⁹ vt dixim⁹ apud Latinos satyrā scripsit. (Secuit urbē) idest romanos dicitur is z salib⁹ suis carpsit z lacerauit. (Te lupe: te muti) subaudi in primis secuit. nā in lupū quēdā z mutū p̄ctę p̄ue inuectus est lucillius de quib⁹ Hora. ij. ser. primores populi arripuit p̄p̄liq; tributim. z de lupo famosissq; lupo coopertoversib⁹. de mutto Juuenalis. qd̄ refert

Prima

dictis ignoscat mutus an nō? (Et fregit genuinū) dentē illū in ordine no
uissimū nouissimeq; natū quē sapiētē molarē hispani vocāt. (In illis) .i.
in illozū morsu hoc est reprehēsiōne z est sumptum a canibus. (Flaccus)
Horatius poeta cognomēto flaccus. (Vasfer) .i. acer z ingentifolus. (La-
git omne vitū) idest notat. (Amico ridenti) idest inter ridendum locan-
dumq;. (Et admissus) idest receptus z auditus. (Ludit circum precordia)

Horatius

Omne vasfer vitium ridenti flaccus amico
Tangit: & admissus circum precordia ludit
Callidus excusso populū suspendere naso:
Men mutire nefas: nec clam: nec cum scrobe: nusq;
Hic tamen infodiam. vidi vidi ipse libelle.
Auriculas asini quis nō habet? hoc ego opertum
Hoc ridere meum tam nil nulla tibi vendo
Iliade. Audaci quicumq; afflate cratino

idest locatur z sa-
libus suis vitiozū
amici cōscientiā
tangit Horatius
inquam. (Calli-
dus) idest astutus
et gnarus. (Su-
spēdere populū
idest subsannare
et deridere. (Na-
so excusso) idest
crispanti z in san-
nam corrugato.

Horatius

Horatius primo sermone. Naso suspendis adūco: est autem suspendere
hoc in loco quasi confusum quemptam reddere. (Men mutire nefas)
sensus est: licuit Lucilio urbem secare. licuit Horatio populū suspende-
re: z nō licebit mihi saltem mutire: hoc est murmurare. (Nec clam) idest
secreto subaudi mutire z loqui. (Neq; cum scrobe) hoc ex mīdē fabula
tractum est: cui apollo cum aures in auriculas asininas porrexisset pro-
pterea quod in certamine cantus inter se z mar syam peruerse iudicasset:
tonfor qui id primus animaduertat neq; ausus esset. p̄fari: factō in solt
rudine scrobe in eum quē viderat immurmurauit dicens: auriculas asi-
ni mīda rex habet. (Nusquam) subaudi mutire fas est: (Hic tamen in fo-
diam) idest scrobem siue fossam factam sicut tōfor ille. (O libelle) cum li-
bello suo loquitur quādoquidem cū alijs non audet. (Ego ipse vidi vidi)
magnaz emphasim habet: quasi dicat nō ab alijs auditui: sed ego ipse his
oculis vidi: quid autē viderit ipse ostendit dicens. (Auriculas asini quis
non habet) idest quis non ita iudicat de carminibus: sicut mīdas de can-
tu. (Hoc ego opertum) sensus est: ego non cōmūterem hoc opus meum
Iliade acci. de q̄ supra dixit: nō est hic illas acci ebria veratro: dicit ergo
(Non vendo) idest nolim commutare. (Illa Iliade) idest illo opere tali
qualis fuit acci Ilias. (Hoc meum ridere opertum) idest hunc meum ri-
sum cum libello meo secretum. (Tam nil) idest tam parui precij opus: vel
potius nihil. (Audaci) qualem lectorem sui operis velit ostendit p̄ber-
sius: eum videlicet qui caller scdmata. dicitaria z sales scriptozum come-
dię p̄fice apud grecos: quos in saryra latina imitatus est: vt diximus lu-
cilius: dicēte Horatio in primo ser. Eupolis atq; cratino aristophanesq;

Horatius

Horatius

Satyra.

poete atq; alij quoru comedia pisca virozū est: z sequit̄ hinc omnis pen-
det lucilius hosce secutus: nā eos q̄ tales locos nō sentiūt: quasi tardos
ingento a sul op̄is lectione excludit: dicit igit̄. *Q* lector. *(Quicūq; afflate)*
idest afflat: hoc est inspirat: nā vocatur est p̄ nominatiuo. *(Cratino au-*
daet) idest qui audacter in comedia pisca hominum vitia insectatus est.
(Palles) idest vsq; ad pallore studiose legis. *(Eupolidē iratum)* scripto-
rem item comē-
dię pisce vitij i-
sensus. *(Cum se-*
ne p̄grandi) .i.
cum aristophane
scriptore q̄q; pis-
sę comēdię: qui
fuit magnę auto-
ritatis vir. *(Aspi-*
ce et hęc) .i. mea
scripta. *Et si au-*
des aliquid deco-

Iratum eupolidem p̄grandi cum sene palles:
Aspice & hęc: si forte aliquid decoctus audes:
Vnde vaporata lector mihi ferueat aure:
Non hic qui in crepidas gratorum ludere gessit
Sordidus: & lusco qui possit dicere lusce
Sese aliquē credens: italo quod honore supinus
Frerit heminas areti ædilis iniquas.
Nec qui abaci numeros & secto in puluere metas

ctius) idest p̄fectus z estimatus: subaudi legere. *(Inde)* idest ex eo opere.
Legitur z vnde idest ex quo opere. *(Lector ferueat mihi)* scilicet tā illoz
lectione concalfactus veniat ad opus meū legendum. *(Vaporata aure)*
idest calefacta. *(Non hic qui sordidus)* idest ingento tardus tum ad locā-
dum tum ad alioz locos sentiendum. *(Gessit ludere in crepidas grato-*
rum) idest cupit grecos deridere p̄pterea qđ certo crepidarū siue soleaz
gñe romanis insueto vtant̄. *(Et qui possit dicere lusco)* .i. et q̄ altero oculo
caret. *(Q̄ lusce)* qui locus frigid⁹ atq; plane insulsus est: z quo nemo
aliū perfretaret nisi esset stultus z inept⁹: z qui part̄ insidia teneret acsi
putaret se factū nobilem propterea quod fuerit ædilis nō dico romę: vbi
ædilitas magno i honore fuit: s; in aliquo italie oppidulo: ideo dicit. *(Cre-*
dens sese aliquē) idest inter magnę estimatiōis viros numerandum: si-
cut econtrario nibili homines appellam⁹ eos qui nullius sunt p̄ctij. *(Qđ*
supinus) idest quia superbus z elatus quē admodū *Vergilius* colles sup-
p̄inos dicit. *(Italo honore)* idest quē magistratū non romę sed aliubi
administrat. *(Ædilis frerit heminas)* hoc entem ad ædiles p̄tinet. *Ju-*
uenalis: z de mensuris vs dicere vasa minora frangere pannosus vacuis
ædilis vlybris. *(Iniquas)* idest nō iusti ponderis *(Areti)* aut vasa aretina
dicit: de quib⁹ *Martialis* z *Plinius:* aut quod aretij magistratū gessit:
quod est oppidū ethurij: vnde originem habuerūt *Leonardus:* *Laro-*
lus z *Joānes aretin⁹:* vtri doctissimi vtriusq; linguę. *(Nec qui abaci) repe-*
te a supertoribus: nec ad meū opus legendum veniat ille. *(Qui vaser)* .i.
in hoc rātū callidus. *(Sct̄ risisse numeros abaci)* idest locari in arithme-
ticos: qui in tabella quę dicit̄ abacus numeros disponūt: delētz p̄rou-
ratiouibus cōmodum est: vnde etiam abacus adhuc dicitur ars compu-

Juuenal.
Martial.
Plinius.
Leonardus.
Carolus.
Joānes.

Secunda.

randi per decem illas figuras ex digitis articulisque digitorum inflexis deductas quibus notis antiquiores ad numeros representandos utebantur. (Et scit risisse metas) id est figuras geometrarum: que lineis quasi quibusdam metis: hoc est terminis describuntur. (In pulvere secto) hoc est radio: id est virga geometrica sulcato: nam geometre in faciendis demonstratio- nibus pulverem spargebat deinde radio ductus facientes: figuras qui-

Scit risisse vafer: multum gaudere paratus
Sicyntico barbam petulans nonaria vellat.
His mane edictum: post prandia calliroen do.

bus opus esset de-
scribebant. (Petu-
ratus multum gau-
dere) id est nimia
voluptate affici.

Satyra secunda.

Quidque optare decet: quid non optare secunda.

Hunc macrine diem numera meliore lapillo:

(Si nonaria) me-
retrix dicta ut quae-
dam voluit ab eo
quod hora nona
diei prostrare in-
cipiebat: qua ho-
ra etiam coenita-
bat dicente Mar-

ziale: imperat extractos frangere nona toros. (Petulans) proax et im-
pudens. (Vellat barbam cynico) philosopho ex secta cynicorum cuius
princeps fuit diogenes auctor vero antisthenes. Horati de damasippo
philosopho cynico vellunt tibi barbam lascivi pueri: habebant enim lu-
dibrio ac derisui illius secte philosophi. (His mane edictum (sensus est)
carmina mea ab his tibi legi volo qui callent locos et sales non ab his qui
res frigidas et ineptas ridet/puta crepidas grecorum: arithmeticos: geome-
tras: meretrices philosophis illudetes: quos nunc relegat ad alia nego-
cia: quasi indignos sua lectione dicitque. (Ego do his edictum mane). i. ut
hora diei tertia causas agant apud pretorem: nam edicta pretorum sunt.
Martialis exercet raucos tertis causidicos. (Post prandia do calliroen)
id est ut legant fabulam calliroes: haec achelof filia fuit/ atque almeonis vxor
illius qui eriphilem matrem in amphitarai patris ultionem occidit: sunt
qui calliroen meretricis cuiusdam nomen esse putent.

Hunc macrine: haec satyra ex dialogo Platons: qui alcibiades secun-
dus inscribitur: est expressa: nam cum alcibiades amicus et discipulus
Socratis iret sacrificatum: data est illis copia et oportunitas disputandi de
voto hominum quale debet esse: atque illa quae a Persio hic differuntur. In
hac igitur secunda satyra improba hominum vota carpit: qui a diis immor-
talibus non honesta: sed vitia precantur falsam praeterea opinionem illo-
rum redarguit: qui ex ingenio suo deos extimantes: putant se illos posse mu-
neribus corrumpere: scribit hanc satyram ad Macrinum amicum: qui diem
natalis suum celebrat dicens. (Meliore lapillo) id est candido ex more gentis thrae

Martialis.
Horati.

Martialis.

Plinius. cūque ut ait Plinius calculis discoloribus in vinam cōlectis dies siue
 lētos siue tristes norabāt: deinde in finem vitę digerēbant ut scirēt quot
 prosperos quotq; infelices dies egissent. (Qui cādidus (scilicet lapillus
 vel potius dies lētus lapillo cādido signat. Apponit tibi) idest accumu
 lat et auget. (Annos labētes) idest sensim et velociter currentes. nā die na
 tali cuiusq; superioribus annis incipit addi vnus. (Funde merum gento)
 gentus die nata

li p̄cipue cole
 batur: quia deus
 p̄ses generatio
 nis est: vinum au
 tem in sacris fun
 debatur. **Vergili**
 liu et vina nouum
 fundam calatibz
 aruisia nectar.

(Non tu p̄ce) q̄
 sacrificabant ali

cu deo: petebant ab illo quod sibi maxime cōducere putabant. Laudat
 autem macrum: qui nihil precari solitus sit/nisi honestum cum ceteri
 vtilia et voluptuosa sibi optent. (Tu inquit non poscis) subaudi a deo.
 (P̄ce emaci) idest qua veluti quadam mercede emittis quod p̄caris: sic
 infra: qua tu mercede deoz emeris auriculas pulmone et lactibz vnctis:
 ut sic p̄ce emaci/cui aliquod munus adiungitur. Quę ne queas cōmit
 tere) idest concedere atq; illorum fidelē cōmendare. (Diuis nisi seductis)
 idest seorsum ductis: et ex secreto: nā inhonesta secreto petere solem: ho
 nesto vero palam. vnde subdit. (At bona pars procerum). i. magna pars
 nobilium et primorum populi. Libabit acerra) idest sacrificabit tibus ex

Vergili. acerra vasculo thurifero. **Vergili**. plena supplex venerat acerra. (Laci
 ta) idest ipsi taciti: quippe q̄ accedāt inhonesta petturi. (Haud p̄prium
 est) idest non est facile et imp̄prium paratum. (Qui vis) quia nemo id p̄
 stare poterit cum ab oibus fere vota inania hāt. Tollere de tēplis) vbi
 p̄ces et vota concipiuntur. (Murmur et susurros humiles). i. p̄ces sup
 pressas: ea enim optantur. que sine rubore nemo etiā apud amicū fate
 ref. Et nō est cuius p̄prium et facile (vivere voto aperto) idest clara voce
 atq; ita vt oēs audiant prolata. Seneca in epistolis: roga inquit deos bo
 nā mentem: bonā valitudinē animi: deinde corporis. vix est q̄ apud athe
 nodoz inueni: tūc scito te esse omnibz cupiditatibus solutum cum eo que
 neris vt nihil deū roges nisi quod rogare possis palam. Illuc enim quā
 ta demētia est hoim q̄ turpissima vota dijs ifusurrāt: si quis admouerit
 aurē p̄tiscenscent: et qd scire hominē nolunt deo narrat: sic viue cū homi
 nibz: tanq; deus videat: sic loq̄re cū deo tanq; hoies audiant. (Mens bo
 na) hęc inquit: quia que honesta sunt clara voce petunt: atq; ita vt p̄xi

Seneca.

Secunda.

mis audiantur. (Mens bona) Juuenalis. optandum est vt sit mēs sana in corpore sano. (Fama quia etiam Paulo apostolo teste: qui samā suā negligit homicida sui est. (Fides). i. ea auctoritas vt sibi credatur. (Hec clare) subaudi optantur et alta voce. (Et vt audiat hospes) idest quispiam ignotus/qui prope illum in tēplo est. (Illa) subaudi que sequitur quia inbonesta. (Murmurat sibi introsum) idest secum et intra se mu-

Juuenal.
Paulus
apostol.

Illā sibi introrsum: & sub lingua imurmurat. o si
Ebuliat patruī preclarum funus. & o si
Sub rastro crepet argenti mihi serā dextro
Hercule. pupillum ve vtinā quē proxim⁹ heres
Impello: expungam: namq; est scabiosus: & acri
Bile tumet. nerio iam tertiā ducitur vxor.
Hæc sancte vt poscas: tiberino in gurgite mergis
Mane caput bis terq; & noctē flumine purgas.

tit. (Et sub lin-
gua) sic hispane
vulgo dicimus lo-
qui inter dentes.
Horatius. labia
mouet metuens
audiri pulchra la-
uerna: da mihi
fallere. & infra la-
bia moues tacti-
t⁹ recuitaq; sab-
bata palles. (O

Horati⁹.

si) vtinā z est optādī aduerbiū. (Funus preclarū patruī. i. mors precla-
ra patruī. idest patris mei fratris: que me beatū z preclarū faciat. (Ebu-
liat) idest erūpat z vnde minime putabam: quasi si fons eruptionem subli-
to faciat. (Et o si serā argenti) idest dollolum fictile argento plenum.
(Crepet mihi sub rastro) idest interfodiendum terrā rastro ad illam im-
pacto sonet crepitūq; reddat. (Dextro hercule) idest proptio atq; in hoc
rebus meis fauēte. Horatius. o si vtinam argenti fors qua mihi mōstret
vt illi thesauro inuento qui mercenarius agrū illum ipsum mercatus di-
ues arauit amico hercule. (Et vtinam expungam pupillum) idest ex eo te-
stamenti ordine/in quo ille pri⁹ heres institutus est: ego vero posterior: il-
lum ego erradam. Id enim significat expungere z dispungere: hoc est de-
lere. (Quem ego heres proximus) idest post illum secundus heres relin-
ctus: vt illo mortuo ego succedam. (Impello) idest se quo: velut vnda ses-
quens impellit precedentem. aut qui festinans sequitur impellit prece-
dētem. (Namq; est scabiosus) hoc est qd illum erigit in spem mortis pu-
pilli: quoniam est scabiosus: z tumet acri bile. idest cholera vehementi:
que signa mortis proxime sunt. (Nerio iam tertiā ducitur vxor) quasi di-
cat: beatus nerius qui iam ducit vxorem tertiā cum duas extulerit: et
quarū morte duas dotes lucratus est: aut ducit tertiā vxor. idest offert. vt
Juuenalis: ducitur tratis plaudendum funus amicis. (Hæc sancte) sen-
sus est: quamquam ea que diximus turpia sint: vt rite et ex ordine reli-
gionis poscas. (Mergis mane caput bis terq; & noctē flumine purgas)
idest in flumine tyberi. Juuenalis: ter matutino tyberi merges et
t⁹ nocte vortibus tūmā caput abluet. (Et purgas noctem flumine)

Horati⁹.

Juuenal.

Juuenal.

Satira.

idest pollutiones nocturnas: que flumine vltio vt inquit Vergili⁹ ablusi
tur: vt sacra attrahantur possint. (Heus age responde) stultitiam hominū
Persius cōvincit. qui putant precibus & sacrificijs se posse deum corrum
pere: atq; ad vota sua improba facillē habere: cum homines quantū vis
iniusti vit muneribus corrupti possint. (Heus age) idest etia homo impro
be. (Responde) mihi: quid sentis de ioue: idest qualē opinionem de illo
cōcepisti. & per pa
rentesim interpo
suit. (Nam mini
mum est quod sci
re laboro) idest ta
le est ad qđ fact
le respōdere pos
sis. (Est ne) sub
audi talis iuppi
ter (Et cures prę
ponere hunc cui
quam) idest alt

Heus age responde: minimū est qđ scire laboro:
De ioue quid sentis: est ne vt pręponere cures
Hunc cuiquā: cui nā: vis statio: an scilicet heres?
Quis potior iudex: pueris ve quis aptior orbis?
Hoc igitur quo tu iouis aurem impellere tentas:
Dic a gedum statio. pro iuppiter: o bone clamet
Iuppiter: ad sese non clamet iuppiter ipse?
Ignouisse putas: quia cum tonat: ocyus ilex
cui mortali anteferre. (Cui non?) subintellige iuppiter preferri nō debet
quispe qui optimus & maximus babeatur. Legitur & cui nam in eodem
sensu. (Vis statio) homini scelerato iouē pręponere. (An scilicet heres?)
idest certe dubitas. (Quis potior iudex) idest vter horum duorum sit me
lior: iustiorq; iuppiter an statio? (Et quis aptior iudex?) .i. magis idone⁹
(Pueris orbis) .i. pupillis parētib⁹ orbatis: qui plerūq; a suis tutorib⁹
defraudantur. fuit autē statio oppianicus: in quē extat Licerontis ora
tio p. cluētio: & qui homicidij simul & veneficij conuictus damnatusq; est.
(Hoc igitur) ex eo quod supposuit iouē esse meliorem statio illiq; antepo
nendū arguit sic. a minori ad maius si criminis alicui⁹ reus velles statū
iudicem factibus muneribusq; corrumpere: proūperet ille in exclamatio
nem dicēs pro iuppiter o bone iuppiter subaudi cur hec pateris? cur nō
tonas & fulmina mittis? Quid igitur cēses iouem facturū: si talibus at
tentaretur? (Agedum) idest etia. (Dic statio hoc) idest has preces & vota.
(Quo tu tentas impellere) idest inclinare & mouere. (Aurem iouis) vt te
videlicet exaudiat. (Clamet statio) cum hoc audierit. (Pro iuppiter o
bone iuppiter) subaudi audis hec & dissimulas? (Ad sese nō clamet iup
piter ipse?) acsi dicat multo magis clamabit. sed quomodo ad sese: excitā
do videlicet seipsum in vltionē pro rei idignitate. (Ignouisse putas). Sē
sus est. cū peccas et ioue fulminante non tangeris de celo putas Iouem
idcirco tibi ignouisse. aut quia neglexisti aliquid quod ad religionē perti
near: idcirco pueri vellunt tibi barbam: quasi dicat: nec quia nō puniris
statim cū peccas: idcirco iuppiter tibi ignouit: nec quia superstitionē il
lam de loco fulmine tacto nō obseruasti: idcirco ab hominibus veraris.

Prima.

quod fit quia dei iudicia incōprehensibilia sunt: neq̄ sciri potest cur nocentibus ignoscat: innocētes eragitari permittat. (Putas ignouisse tibi) idest iouem donasse ventam: Quia cum tonat) qd̄ est iouis irati signum. (Ocyus) idest citius ⁊ potius. (Ilex). i. quercus arbor ipsi ioui sacra. (Discutitur) idest ferit dissipaturq̄. (Sacro sulphure) idest fulmine: quo ambusta sulphur olēt. (Clergilius. ij. gneid. loca late sulphure fumant. (Quam

Clergili⁹.

Sulphure discutitur sacro quam tuq̄ domusq̄:
An quia non fibris ouium hergēnaq̄ iubente
Triste facis lucis euitandumq̄ bidental:
Idcirco stolidam prēbet tibi vellere barbā
Iuppiter: aut quidnā est: qua tu mercede deorum
Emeris aurīculas pulmone ac latibus vnctis:
Ecce auiā aut metuens diuum matertera cunis
Exemit puerum: frontemq̄ atq̄ vda labella

tu et domus tua)
quē potius fulmi
nari debuerat q̄
arbor innocens .
(An quia non fa
cis bidental) idest
locū in quem sul
men cecidit nō ex
pias: facisq̄ septū
ne quasi pphan⁹
teratur. (Triste

idest quod aliquid triste minatur: nam vt diximus irati iouis est signum. (Et euitandum) ne scilicet prophane locus ille in quo piaculum cōmittebatur. (Horatius. an triste bidental mouerit incestus. (Fibris ouium) si enim bidental faciebatur facto sacrificio ex ouium intestinis: atq̄ idcirco bidental appellabatur a bidentibus: hoc est ouibus in eo loco cēsis. (Her gennaq̄ iubente) aruspice fulminis cōditore pcuratoreq̄ qualis fuit ta ges iph⁹ aruspice inuento: aut aruns apud Lucanū (idcirco iuppiter prēbet idest pmittit subaudi pueros (Vellere tibi barbā) (Horatius vel lunt tibi barbā lasciu pueri quos tu nisi fuisse coerces. (Hā quod iuppi ter vt qdam dicunt barbā suā vellendam prēbeat non est sensui poetę consentaneum. (Stolida) idest qui stolidus es ⁊ insensatus. (Aut quidnā est) id est quē tanta potest esse merces (Qua mercede) idest quo p̄cio (Tu emeris) id est corrumpere possis vt sup̄: a: nō tu p̄ce possis emaci (Aurī culas deorum) idest quod di te exaudiant (Pulmone et lactibus vnctis) appositio est ad illud quod dixit qua tu mercede. Sunt autē lactes itesti na per quę a ventriculo cibis labitur: idq̄ vt inquit Plinius in oue tārū atq̄ homine. (Vnctis) idest pingui aliquo conditis. (Ecce auiā) supstitio nes quasdam ⁊ improba mulierularū vota carpit. (Ecce auiā) pueri alt culus. (Aut matertera) soror matris (Metuens diuum) idest cultrix deorū vsq̄ ad superstitionē: quę nil aliud est q̄ imoderata religio. (Exemit pue rū cunis) adq̄ deinde i vnas sinusq̄ suos sustulit. (Et perita) auiā scz aut matertera. (Inhibere) idest amoliri ⁊ phibere (Oculos vrētes) idest fasci nantes: quę pestis vt ait Plinius res teneras p̄cipue lēdit: dicēte Cler gillo nescio q̄s teneros ocul⁹ mibi fascinat agnos (Expiat aui) idest quasi amuleto siue antidoto ante fascinationem purgat. (Frontē ⁊ labellavda) idest humida: quia in pueris quemadmodum ⁊ senibus abundat humor.

Horati⁹.

Horati⁹.

Plinius.

Plinius.

Satyra.

Juuenal. (Infami digito) idest medio qui & infamis & impudicus dicitur: de quo Ju
 Martial. uenalis mediūq; ostenderet unguem: & Martialis rideo multum qui te
 fertile cynedum dixerit & medio porrigit digítum: & idem alium ostendit
 digitum sed impudicū alcont daffioq; symmachoq;. Illo namq; vt colli-
 gimus profero reliquis vero cōtractis mentulā cū testiculis imtrātes: in
 eos porrigebāt qui contēnebant & despicabiles erant: qđ nūc facim⁹ pol-
 lice medio eidem
 atq; indici inser-
 to: hodie quoq;
 videm⁹ inter pue-
 roz crepundia si-
 ue crepitacula p
 a muleto contra
 fascinum gestare
 manum eburneā
 siue osseam digi-
 tis in hanc formā
 complicatis. In

Infami digito & lustralibus ante salūtis
 Expiat: vrentes oculos in hiberē perita.
 Tū manibus quatit: & spem macrā supplīce voto
 Nunc licini in campos: nunc crassi mittit in edes
 Hunc optent generum rex & regina: puellā
 Hunc rapiant: quicquid calcauerit hic rosa fiat.
 Ast ego nutriti non mando vota: negato
 Iuppiter hoc illi: quamuis te albata rogarit.

priapeta quoq; quicumq; tandem illius operis author fuerit: ex ea vt op
 nor causa fascinū p virili pene positum est: quod si ter morbum & genitale
 symbolū aliquod sit: vel potius antipathia: qua alterum ab altero arcea-
 tur. (Et lustralib⁹ salūtis) idest expiatorijs: nā lustrare expiare significat
 et hominis saluā fascinationē phibere. Plinius quoq; testatur. (Cum
 manibus quatit) id quoq; nutrites faciūt pueros mottitates: cū illis arri-
 dent. (Et voto supplīce) idest vouēs & supplicans p puero. (Mittit spem)
 subaudi illius pueri: nā pueri ex spe toti pendēt. (Macrā) ironia est: ac si
 dicat perinde: ac si id parum esset. (Hūc in campos licini) vt fiat illius he-
 res: licinius hcliberti⁹ cesaris fuisse dicit: qui ad maximas diuitias per-
 uenit. De quo Juuenalis. ego possideo plus pallante & licinis: & Martia-
 lis altaq; cū licini marmora puluis erūt. Hunc in edes crassi eius qui est
 diues cognominat⁹: in cuius domum Cicero successit. (Hūc optēt) aliud
 votum satis ineptū: atq; superiorū impudentius: vt rex scz & regina optent
 sibi hunc generū: & puellē rapiant illum ad sui stuprū: et quacunq; incesse-
 rit subnascatur rose. (Ast ego) dicit Persius. (Non mando vota nutriti)
 idest nolo pro me nutriti vota concipiat: atq; mihi nugas illas pcedē. (O
 iuppiter negato illi hęc) idest nō pcedas quę mihi a te petit: quia nihil ho-
 nesti habēt. (Quāuis albata rogarit te). i. vestibis albis induta: quę co-
 lor animi candorē & innocentā significat. Seneca in eplis. surdū te aman-
 tissimis tuis pgesta: bono animo male pcedatur: & si esse vis felix: deos ora-
 ne quid tibi ex ijs que optant euentat: optauerūt tibi & alia parentes tute
 sed ego contra tibi omnīū eozū cōtēptum opto quozū illi copīā. (Pofcīs
 opē neruis) hęc vota paulo sunt honestiora: q̄ppe quę nature bona sint:
 sed qui talia faciunt: ridiculi sunt: cum faciant contra id quod pcedantur,

Seneca.

Secunda.

(Poscis opem neruis) idest a dijs immortalibus vires atq; corpus inco-
lunitatem petis. (Et corpus fidele senectæ) idest integrum z quod citate
non fatiscat deficiatq;. (Esto age) idest etia concedatur tibi hoc quando-
quidem honestum aut medium est: vtpote nature bonum. (Sed grandes
patinæ) scilicet tibi referet. (Et tuceta crassa) idest farcina ex carnibus
suis. (Vetere superos) idest nō permittit deos. (Annere his) idest

Poscis opem neruis: corpusq; fidele senectæ:
Esto age. sed grandes patinæ: tucetaq; crassa
Annere his superos vetere: iouēq; morantur.
Rem struere exoptas cæso boue: mercuriumq;
Accerfis fibra. da fortunare penates.
Da pecus: & gregibus foetū: quo pessime pacto?
Tot tibi cū in flammis funicum omēta liquecāt:
Attamen hic extis: & opimo vincere ferto
Intendit. iam crescet ager: iam crescet ouile.
Iam dabitur. iam. iam: donec deceptus & expes

ea concedere que
petis. (Et moran-
tur iouem:) idest
ea detinent illum
ne te exaudiat. et
est Diogenis sen-
tentia: quam nos
in distichon rede-
gimus in hūc mo-
dum. Jurgabat pro-
pures: quod pro
valitudine sacrū
cum faciunt: con-

tra vota salutis edunt. (Rem struere) votum hoc ex parte inhonestum
est: quia vt dicit Horatius: quid habet pulchri constrictus aceruus: z ta-
men sacrificando boues facimus quodq; contra id quod petimus. (Ex-
optas struere rem) idest fundare patrimonium. (Cæso boue) idest immola-
to. (Et accerfis mercurium) idest inuocas deum lucrī p̄fidem z autho-
rem. sic infra sum tibi Mercurius: venio deus huc. (Fibra) idest extorum
immolatione. nam in extis p̄sertim in teore fibre sunt frequētes. (Da
fortunare penates) idest fortunatam redde domum cui p̄sunt dij pena-
tes. (Da pecus) idest pecuarium: nam hoc pecus genere neutro multitu-
dinem pecorum: hoc est gregem significat. (Et gregibus foetum) idest vt
futura gregem nō solum suppleat: sed augeat. (Quo pacto pessime) sub-
audi potest fieri quod optas. (Cum tot omenta) idest exta potius pingue
illud quo intestina inuoluuntur. (Funicum) idest iuencorum videtur:
ab eo quod est funices quod nunquam legit. (Liquecant in flammis)
idest cum sacrificas igni comburantur. (Attamen hic) scilicet importunus
precatur. (Intendit vincere) idest deos corrumpere. (Extis) que vel ma-
xime ex hostia immolabantur. (Et ferto opimo) idest pingui libo. nam
fertum genus libi dictum est auctore festo: ab eo quod ad sacra ferebat.
(Iam crescet ager) idest extendetur. z sunt verba auari sacrificantis atq;
spem suam fouentis. (Iam crescet ouile) per futuram. (Iam dabitur) sub-
audi quod opto potest tamen z hec Persij esse sententia per modum ir-
risionis auarum alloquentis. gestu oris. quādoquidem quadrat cū sub-
sequenti iam dabitur. (Iam iam) instanter optantis est. (Donec deceptus
z expes) idest omni sua spe fraudat. (Suspiret). i. suspirās gemēsq; dicat.

Horatius.

Seneca.

(Nec quicquam nummus) subaudi est et ponitur in hoc loco nec quicquam pro non auctore. Seruio. alias nec quicquam pro frustra. (In imo fundo) subaudi arce: in qua erant nummi repositi: sed vt ait Seneca in epistolis sera parsimonia in fundo est. (Si tibi crateras) sensus est putant homines deos posse muneribus corrupti metentes illos ex ingenio suo quod videlicet et ipsi muneribus corruptantur. et hinc est quod faciunt illis imagines aureas et sacrificia: vt illorum patrimonium fortunent: dicit igitur. (Si feram tibi): idest offeram et muneri dem. (crateras argenti) pocola ex argento. (Et dona incussa auri pingui) idest aurum pingue celatum: quod tibi donem. (Et est incussum) ab incudo. is. vt sit incussum ad incudem fabricatum. (Sudes) pro sudabis nimia letitia: que non potest esse magna sine titillatione atque tactatione membrorum. (Et excutias guttas) idest emittas sudorem guttatim. (Pectore leuo) .i. in leua corporis parte: in qua vergit cor: itaque subdit. (Cor: pretrepidum) idest cum trepidatione quadam palpitan. (Letatur) idest dilatatur: quia vt diximus: letitia est animi affectus siue perturbatio cum exultatione dilatatione tactationeque membrorum. (Hinc) .i. ex eo quod acceptis donis cor tuum letat. (Subijt illud) idest occurrit in mentem venit. (Quod perductis) .i. fabricas. Vergilius. Credo equidem et viuos ducet de marmore vultus. (Facies sacras) .i. imagines deorum. (Auro ouato) .i. deuictis hostibus ex pedem manibus accepto: vt sit ouato quasi triumphato: nam ouatio species quedam triumphi est. Cum ei iusta triumphali materia non erat: durus victor pedibus vrbem ingrediebatur: persequente illum senatu. Alij quaque syllabe quantitas obstat: auro ouato exponunt. .i. quod supinductis statuis et imaginibus ouo prius illitis. (Nam inter fratres ahenos) .i. deos ex grece factos: aut quod factores (Alit sumpto precipui) .i. sunt alij preferendi (Qui mittunt somnia) idest visa in somno. hoc est vt si dixerim thesauri reuelatione: aut tale quiddam (Purgatissima pituita) .i. que quidem somnia non sunt qualia solent provenire tibi cruditate onustis: aut ebrijs. aut egrotis. de quibus infra egroti veteris meditates somnia. et Horatius in poetria. velut egri somnia vano fingent species. Sed illa somnia que proveniunt facta concoctione ciborum possunt aliquid significare: quippe que sola de fecato stomacho atque pituita: que grece dicit phlegma possunt aliquid pertedere. (Sicque illis aurea barba) hoc tronice neque sine verisum precipitur a Persio. vt cum fecerit simulachra ex grece: addat illis barbam auream.

Vergilius.

Nec quicquam fundo suspiraret nummus in imo.
 Si tibi crateras argenti incussaque pingui
 Auro dona feram: sudas: & pectore leuo
 Excutias guttas: lætatur prætrepidum cor.
 Hinc illud subijt auro sacras quod ouato
 Perductis facies. nam fratres inter ahenos
 Somnia pituita qui purgatissima mittunt:
 Præcipui sunt: sitque illis aurea barba.

Secunda.

(Aurum vasa nume) in eo perstat quod supra dixit q̄ homines ex ingenio suo deos existimāt auro delectari: itaq; cū ipsi relictis fictilibus poculis aureis vti cepissent: tēplis quoq; vasa aurea pro cretis z fictilibus intulerūt. (Aurum) idest vasa aurea. (Impulit) idest ex tēplis electi. (Vasa nume) idest fictilia quib; sacrificabat Numā pōpillus secundus romanoꝝ rex: qui p̄im; religionē z certimonias instituit apud romanos. Iuuenalis

Numa pōpilli rex secundus romanorū.

Aurum vasa nume saturniaq; impulit æra.
Vestalesq; urnas: & thuscum fictile mutat,
O curuæ in terris anime & cœlestium inanes:
Quid tuuat hoc tēplis nostros immittere mores?
Et bona diis ex hac scelerata ducere pulpa?
Hæc sibi corrupto cassam dissoluit oliuo.
Hęc calabrum coxit vitiato murice vellus.

aut quis simpulum ridere nūmę nigrumye castinum ausus erat (Et æra saturnia idest vasa ærea: quozum fuit ius regis saturno hoc est in ætate aurea (Et aurum mu-

Scantuo

rat) pro mutauit. (Urnas vestales) idest vasa quib; vginēs vestales in veste factis ab eodē numā institutis utebātur. (Et thuscū fictile) idest nō a longinquis regionib; puta samo aut sagūto aduectū: sed in eadē thuscia factum: imo romę Iuuenalis. Et vaticano fragiles de monte patellas: nam vatican; mōs erat romę: ex cuius argilla vasa facebāt. Seneca in epistolis: nō pōt ex auro z argēto imago deo expulsi similis: cogita illos cū propicij essent fictiles fuisse. (O curuę in terris anime) nūc acrl; exclamat in eos qui talia putāt de dijs quales ipsi sunt dicatq; o homines more pecudū terrena aspiciētes z in terrā proni. (Et inanes cœlestium) idest insci; rex diuinarū: z qui nescitis quo sacrificio de; placari possit. (Quid tuuat hoc) idest que libido vobis incessit? (Immittere templis) idest in tēpla deoz. (Vostros mores) idest nostra vitia putātes deos delectari quibus nos gaudem;. (Et ducere bona dijs) idest offerre sacrificia. (Ex hac pulpa) idest ex hac voluptatis nostrę materia: nā pulpa z pulpamentū caro est sine ossib;: vnde p̄ mollicia libidinosa accepti Terentian; ille thra; so cum dixit: tute lepus est z pulpamētum queris. (Scelerata) quoniam aurū thus odores z cetera q̄ dijs offerim; multoz malozū causa sunt cū ad homines referunt. (Hęc) sc; pulpa scelerata z hominū libido. (Dissoluit sibi) idest in suos vsus diluit z miscet. (Cassā) fructicē illū odoratū ex ethiopia: a quo nra cassia: hoc ē el cātueso degenerat. (Corrupto oliuo) idest in deteriore famā mutato. (Hā) anteq; oleū miscetur casę meliore vsum prestat in cibis atq; etiā ynctionibus. (Cler. ij. geoz. Hęc cassia liquet di; corrupit vsus oliui. (Hęc) sc; pulpa scelerata. (Coxit) i. infecti in corina: sic em vocat insectoz abenum caldarii. (Vellus calabru) idest lanā ex appulcia: q̄ oim erat p̄cipua. Martialis vellert; p̄mis appulcia parma secūdis (Eltiato murice) i. purpura corrupta: nā ex corrupto papaure siue purpure floze ducit color purpure: q̄ si nō est adulteratus virulen

Scantuo

Pulpa: Pulpa: mentum.

Virgill.

απο το quoco.

Martialis.

Localde
radel
b. n. r.
w. /

Marialis. tum reddat odore idq; signum habet mercatores sincere purpure. **Marialis.** olideq; vestes murice: et alibi. Tinctis murice vestib? q; oī et nocte vititur et die philenis delectat odore nō colore. (Hęc) scz pulpa scelerata: (Iussit rasilē). i. radere et extirpare. (Baccā conchę) idest margaritā siue ymionē qui ex ostreis euellitur. Sunt autē baccę minuscule quarūdam arborū poma puta lauri. oliuę: sed per trāslationē gēme quoz dicuntur

Vergili?

baccę Vergilius colloq; mōile bacatum. i. gemmis intertū. (Et iussit stringere venas de crudo puluere) idest per conflaturā pulueres crudū iauri massas contrahere: si gnanter autēz di-

Hęc baccam conchę rasilisse & stringere venas Feruentis massę crudo depuluerē iussit.

Peccat: & hęc peccat: vitio tamen vititur: at vos

Dicite pontifices in templo quid facit aurum?

Nēpe hoc quod veneri donata a virgine puppæ.

Quin damus? id superis de magna qđ dare lance

Non possit magni messalę lippa propago.

Compositū ius: fasq; animi: sanctosq; recessus

Vergili?

rit stringere: vnde Vergili? viij. en. dicit: stridūtq; cauernis stricture cha lybum: et auctore Plinio. lib. xxvij. hispani vocāt strigiles auri paruulas massas: atq; idē balucā eodē auctore: quę etiā Justiniano auctore gręce chrysamos dicit. (Peccat et hęc) sensus est: in vsu casię purpurę margaritarū et auri hoies peccant luxuria: tamen vtunt ipso vitio. i. aliquos vsus inde percipiūt. (Hęc) scz pulpa: hoc est materia vitioz: peccat et peccat geminauit verbum: q; de re omnibus cōfessa loquitur: tamen vititur vitio. i. aliquā vtilitatē ex illo vitio percipere videt. (Sed vos pontifices) idest q; rebus sacris p̄sidentis. (Dicite) i. respondete mihi. (Aurū) qđ templis dedicatur. (Quid facit in tēplo?) i. quos vsus habet aut quā vtilitatē dij ex eo percipiūt. (Mempe hoc subaudi responderēt pōntifices si vera fate ri vellent: hoc aurū facere in tēplis. (Quod puppę) i. imaguncule: quas puellę ludētes effingunt: hispani vocant muñecas. Hęc consuetudo apud antiquos illa fuit: q; etiā nūc durat: vt puellę puppos et puppas effingerent: quas cū virtus nuptui tradendę erāt: veneri in cuius tutelā trāsibāt: dedicarent. (Quin damus?) si aurū igif dijs dandū nō est: aliquid aut illis dare oportet: quid daturi sum? ad hoc respōdet: offerendā esse animi puritatē et cōscientiā recte factorū: dicit igif. (Quin damus?) i. cur nō damus: nā quin cum indicatiuo p cur accipit interrogatiue: quin vero cum subinunctiuo p q; nō. (Superis) idest dijs cęlestibus. (Id quod propago magni messalę) idest aliq; de familia et posteris messalę coruini oratoris clarissimi simul et ditissimi. (Lippa) cęca: nam qđ est vitium corpis ad anīmū transferit vt in satyra superior: patres in fundere lippos (Non possit dare de magna lance) i. de amplis diuitijs: nam q; offerenda dijs erant lanci imponebant. Vergilius: lancib? et pandis sumātia reddimus exta. Et quid illud sit quod propago lippa magni messalę nō possit dare: et nos

Vergili?

Tertía.

dare oportet subdit. (Jus & fas animi cōpositū). i. vt viuat⁹ scđm leges
humanas & diuinas. (Uerg. i. geoz. i. spe etiā festis qđā exercere dieb⁹ fas
& iura sinūt: nā ius est facere quod licet per leges humanas. fas qđ p reli-
gionē. (Sanctosq; recessus mētis). i. interioris pscientie puras cogitatio-
nes. (Et pectus incoctū). i. cor lōgo virtutū & honestatis vsu perfectū: nā
quę igni excoquant puriora purgatio: atq; euadūt. (Generoso): nā vt ait

Uergili⁹.

Aristotel.

Mentis: & incoctū generoso pectus hōnesto.
Hæccedo: vt admoueā templis: & farre litabo.

Satyra tertía.

Tertía virtutis iuuenes inflāmat amore.

NEmphe hoc assidue: tā clarū mane fenestras
Intrat: & angustas extēdit lumīne rīmas:

sunt stare. (Hæccedo). i. da mihi qđ dixi ius & fas animi. zc. Hoc p quā
simile est illi qđ psalmographus scribit: sacrificiū deo spūs cōtribulat⁹
cor: p̄ritū & humilitatū. (Ut admoueā tēplis). i. quasi hostiā sacrificatur⁹
altari applicē. (Et litabo farre). i. sola mola qđ petiero ipetrabo: nā lita-
re est qđ volum⁹ sacrificio ipetrare: itaq; nō oēs qđ sacrificāt litāt: litāt xō
boni viri atq; vt ad p̄ncipiū satyrę redeam⁹: qđ a deo tātū honesta petūt.

NEmphe hoc assidue. Satyra tertía scripta est i desides pigrosq; ado-
lescentes: hortaturq; illos: vt cum sint in ea etate que potissimū ad
mores ptinet: se totos ad studia virtutis cōferant. Item qđ ad huius saty-
rę enarrationē attinet: tres vitę humanę gradus cōsiderandi sunt. Pri-
mus est eoz qui p etatē non possunt turpe ab honesto discernere: qđ quē
admodū nō debēt laudari nisi tantū de indole: hoc est de spe future pbi-
tatis: ita & diuerso neq; vituperari: si qđ puerile fecerint: de quib⁹ dictu-
rus est: sepe oculos memini zc. Alter est illoz qui eo etatis puenērūt vt
possint tā inter virtutes & vitia distinguere: quo tēpore actus illos edimus:
quoz habitus ad sequentiē etatē similes subsequuntur: hi sunt i quibus
cōtinentia & incōtinentia locū habēt: nā neq; gaudēt cū recte agunt: atq;
econtrario dolent: si qđ turpe cōmiserint qui tamen emēdabiles sunt qđ
ratio in illis nō semp obruitur: sed aliquādo emergūt/enatatq;. Tertius
est eoz qđ longo vsu habitū sibi virtutis aut vitij induerūt/ex qđ difficulter
possunt in alterutrā partem immutari: sed de v. tō quod virtuti opponit
infra diciturus est non pudet ad mozem zc. In secundos igitur: hoc est in
eos qui incōtinentia peccant hæc tota fere satyra scribitur: & quia possunt
ex vitij inchoatis in viam virtutis redire atq; respicere: modo inuehit
in illoz mores peruersos: modo hortatur ad p̄bilitatem. Et quod ij ple-
rūq; sunt adolescentes: vt get vnum quempiam ex eis luru desidiaq; tor-
pentem dicēs. (Nemphe) idest certe. (Hoc) subaudi quod sum diciturus.

C ii

Satyra.

(Assidue) subintellige fit: nā semel atq; iter id fecisse tollerabile est: cum vna hyūdo vt est i puerbio nō faciat ver. neq; ei vna actio vitiosa facit hoīem miser: ac hūanum est errare s; diaboliū p̄uerare: quēadmodū nec recta felicē ex p̄mo ethico. lib. Aristo. z subdit qd illud est qd fiat assidue. (Jam clarū mane). i. sol tpe matutino splendet: z posuit mane aduerbiū p̄ noīe: vt Vergl. mane nouū dixit. (Intrat fenestras) scz cubiculi. (Et extēdit rēmas āgustas) q;

Stertimus: indomitū quod despumare falernum Sufficiat: quinta dum linea tangitur vmbra. En quid agis? siccas insana canicula messes Iādudū coquit: & patula pecus oē sub vltimo est Vnus ait comitū, verum ne? ita ne? ocys adsit

tur: quo magis radij solares p̄ rimas p̄cedūt: eo magis magisq; i orbē dilatant. Alia lectū habet ostēdit p̄ extēdit: z est idē sensus. (Stertim?) .i. p̄funde: hoc est cū sanna rōchisq; dormim?: nā de se q̄q; dicit: vt de alijs

possit impune dicere. (Qd sufficiat despumare) .i. quātū t̄p̄is sufficiat concoquere: nā q̄ coquunt despumant solēt: sic Terētian⁹ ille Syrus in adel-

phis: edormiscā inq̄t hoc vini dixit: p̄ dormiendo concoquā hoc vinū qd bibi. (Falernū indomitū) .i. crudū z difficile cōcoqui. Verg. durū bacchi indomitūq; falernū. (Stertim?) in quā. (Dum) pro donec. (Linea tangit

quinta vmbra) ad q̄ntā horā ab ortu solis i horologio scioterico. i. vmbra tili: i quo ex ratione gnomonis stilus erect⁹ iactē vmbrae ex solis aduer-

so horas partesq; horarū p̄ lineas distinguit: huius horologii inuentionē tametsi diogenes laertius tribuit anaxymādro: Plin⁹ vero illius magi-

stro anaxymeni milesio: sacre tū littere horologii solaris i egrotatiōe eze-

chie regis meminerūt: qd tēpus fuit āntis fere ducētis ante anaxymenē. (En quid agis) inducit quēpiā ex familiarib⁹ q̄ adolescētē somno marci-

dū excitet. (Unus comitū) .i. affectatorū: ait nempe hoc facis supple assidue: semp̄ z est ver⁹ ordo: nā quasi per modū dialogi debet ordinari ac di-

ct. (En quid agis?) .i. etia cur tādū dormis? (Lanicula) stella in signo leo-

nis: a qua dies caniculares denoiant. (Insana) .i. i salubris vel potius fer-

uore furens. (Iādudū coquit) .i. tā dūc aut tres horę sunt: idē temporis spaciū fere tā dūc significat ex quo exsiccat z torret. (Messēs siccas) .i.

sub meridie lētoze noctis destituas: ac si dicat iam messorēs eū meridiatū. (Et omne pecus) scz outū: caprarum: z butulimodi. (Est sub vltimo patu-

la) quia circa meridiē petunt vmbrae arborū. patula autē quod proten-

tis brachijs z ramis cum frondibus vmbrae facit: sic Vergilius. patulę recubās sub tegmine fagi dixit. (Verum ne?) verba sunt desidis respon-

dentis ad excitatorem suum. Verum ne inquit est: quod messorēs z pecu-

des petūt vmbrae. (Ita ne?) subaudi est. Ocys adsit bucaliqs scz ex ser-

uis z familiarib⁹ quispiam accedat: quis mihi veste z calceos ministret.

Vergill⁹.

Stella in signo
leonis

Terētius

Vergill⁹.

Plinius.

Vergill⁹.

concoquere

in salubris

Terttia.

(Memor:) p nemo ne subaudi adest: sed indignater z cu clamore pferen
du est: itaq; subdit. (Vitrea bilis) .i. cholera i qua est tracidie sedes qua
vitrea appellat. i. pspicua: q ita hoim mores ostendit quemadmoduz in
ampulla vitrea q sunt inclusa perspicuntur: sic Horatius. ij. sermonum.
fussit qd splendida bilis. (Turgescit) .i. iflatur per iram. (Sinditur) .i. vsq;
adeo succenset: q illi ta cito no adsit minister: vt ppemodu crepet. (Res-

Horati.

Huc alquis: nemon: turgescit vitrea bilis.

Finditur: arcadia pecuaria rudere credas.

Iam liber & positus bicolor membrana capillis

Inq; manus chartae: nodosaq; venit arundo.

Tam queritur crassus calamo q pedeatur humor:

Nigra quod infusa vanescat sepiam lympha:

das) .i. cu seruos
inclamatat possit
errdere. (Pecu-
ria archadie) id e
asinoru greges q
in archadia abu-
dant. (Rudere)
idest rudir: hoc e
voces illas sono-

ras asinoru emittere: de asinis vero arcadics. Strabo. Varro. Plini.
et in asinaria Plaut meminerunt: z Juuenalis. Nil salt arcadico iue-
ni dixit p asinino. (Iam liber) posseaq; adolescens surrexit: iduit se ac cal-
ceauit: incipit dare opera litteris: seq; ad excerpndu aliquid ex optimis
authoribus coponit. Iam q; incontinens est recte agedi propositu habet
in vniuersali: vincitur tñ a pñenti voluptate: q illu a labore deterret: atq;
ad dulcia pellit. (Iam liber) ex quo aliqd excerpturus est. (Et membra-
na) idest charta pergamena: sic dicta qd sub rege pergamu Eumene pri-
mu est inueta. (Bicolor positus capillis) qd ex ea pte qua adheret visce-
ri candidior est: ex ea vero vnde pili deradunt pallidior: nam capillis pro-
pilis posuit. (Et charte) papyracee vel panucee: siue ex alia materia. (Et
arundo) idest calamus scriptorius quo antiquiores: atq; etiam etate no-
stra iudei. greci. pent: atq; ex latinis antiquitatum studiosi scribere cosue-
uerunt. (Nodosa) .i. que geniculis internodijsq; constat. Ausonius in scir-
po ad theone gramaticum entidiosq; nodos prodidit: pro nodosam arun-
dinem dixit: qua; apud Ausoniu modos p nodos legitur mendose. Et
repetedu est vbiq; venit in manus p assumit. (Tuc) adolescens vt dixim
fugiens labore z sequens comite desidie voluptate necit causas: qrtiq; co-
lores no laborandi. (Querit q humor crassus) idest atramentu spissum
atq; concretum. (Pendeat calamo) idest non fluat. (Et queritur q sepiam
nigra) idest piscis: sic nominat ex genere mollium: ex cuius flore siue pa-
pauere antiqui faciebant atramentu scriptorium. Ausonius in eode scir-
po ad theone notas furq; septe dixit p litteris ex nigro septe atrameto:
et Martialis capella: nigello inquit puluere: qui ex fauilla confectus vel
sepiam putaret. (Vanescat lympha infusa) eo quod cum aqua infunditur
atramento color fit euandus atq; dilutor. (Et querit q fistula) idest ca-
lamus siue arudo. (Geminet guttas) aut q fiso calamo atq; biante liaz
ductus geminent: aut qd litteras non bene signatas rescribere necesse

Strabo.
Varro.
Plinius.
Plautus.
Juuenal.

1. accepturus.

Ausonius

Ausonius
Martialis
capella.

Satyræ.

(Dilutas) idest aqua mixtas: sicut enim vinum dilutum dicimus quod aqua est mixtum. (O miser) in hominis delicias atque molliciem insurgit poeta acrius exclamans. (O miser) qui tanta animi desidia laboras: ut in vitia paulatim delabaris: quae te miserum faciant. (Et ultra in dies miser) idest qui post hac futurus es miserior: quia vitium semel inchoatum stare nescit. (Hucine rerum venimus?) idest ad has ne res atque ad huc ne rerum venisti statum: in quo

per desideriam re-
cte agere omit-
tas: Et eo modo
dicit venimus p-
venisti: quo su-
pra dixerat stertit
mus pro stertis.
(Aut cur non po-
tius) ac si dicat.

Dilutas queritur geminet quod fistula guttas.

O miser inque dies ultra miser: hucine rerum

Venimus: aut cur non potius teneroque palumbo

Et similis regum pueris papare minutum

Poscis: & iratus mammarum lalare recusas?

An tali studeam calamo? Cui verba? quid istas

Succinis ambages? tibi luditur: effluis amens.

Quandoquidem

ita mollis et delicatus es: et cum sis. (Palumbo tenero similis) cuius ovis mater cibos rostro inserit. Et cum sis. (Similis regum pueris) idest divitum filiis qui in delictis nutriuntur. (Et cur non poscis papare minutum) idest infantium more poscis minutas papas: sic enim pueri vocant cibos sicut potum suas Latone et Marcello authoribus. (Et cur non iratus mammarum) idest matri: quae ita ab infantibus appellatur eisdem authoribus quemadmodum pater tata. Martialis mamas atque tatas habet aphra: sed ipsa tatarum dici et mamarum maxima mamma potest. (Recusas lalare) idest lac suggere: quod verbum quanto ego suspicari possum: eo modo puerorum est quo papa sua. mama. tata. aut quemadmodum incognitus

Persi interpres exponit lalare idest dormire: quod nutrices cum pueros mulcet ut dormiant: sepe dicere solent. la. la. la. idest dormi: sicut nunc dicere solent. ru. ru. ru. (An tali studeam calamo?) verba sunt delicati adolescentis excusantis se: quod non possit tam inepto tanque male temperato calamo scribere. Horatius secundo sermonum. Lulpantur frustra calami. Quae poeta videt dicens. (Cui verba?) subaudi putas te dare: quae si dicat: me ne putas te posse decipere qui te optime novi? (Quid succinis) idest quasi in aurem garris et narras mihi: et est verbum compositum ex sub et cano. is. (Istas ambages) idest circuitus et tergiversationes siue excusationes. (Tibi luditur) idest cum talia facis: de tuo periculo non de meo agitur. (Effluis amens) vasi fictili terebrato et rimoso ac non bene cocto comparat incontinentem dicens. (O amens effluis) idest perfunde a-

vas rimosum perfluis: cum non possis te ipsum intra te continere: sed tanque

Terentianus ille parmeno plenus rimarum hac illac perfluis. (Eodem hunc) idest quasi vas inutile nihil estimaberis: sic Horatius secundo sermonum. Contemnere miser vitanda est improba siren desidia. (Sovas

lato.
Marcellus
Martialis.
Lalare p-
palum est
puerorum.
Horatius
Horatius

i. Simulium

palumbo
papa
mama
lala
lala

Tertſa.

vitiū) perſtat in translatione ſumpta ex vaſe fictili. Nam quēadmodū
emprores fictiliū tactū digiti explorant an ſint bene cocta z non rimo-
ſa: ſic adoleſcentes ex iſis quē loquuntur z faciunt experiri poſſumus vtr-
tutis ne an vitiū iſiſtant: dicit itaq; (Fidelia) iſeſt tu quē es tanq; fi-
dela: hoc eſt vaſ fictile. (Percuſſa) iſeſt digito pulſata. (Sonat vitiū)
iſeſt vitiōſum ſonum reddit: ſic Vergilius primo ęneidos. Nec vox homi-

Vergili⁹.

Contemnere: ſonat vitiū: percuſſa maligne
Reſpondet vitiū non cocta fidelia limo.
Vdum & molle lutū es: nūc nūc pperādus & acri
Fingendus ſine fine rota. Sed rure paterno
Eſt tibi far modicum: purū & ſine labe ſalinum:
Quid metuas? cultrixq; focī ſecura patella:

nē ſonat: iſeſt vo-
cem humanā re-
fert. (Et fidelia
non cocta) atq; ex
conſequēti fragi-
lis z mollis. (Vi-
ridi limo) iſeſt ar-
gilla recent: atq;
in fornace pent⁹
non excocto hu-

more. (Reſpondet maligne) iſeſt ſurdum neſcio quem z obſcurum crepi-
tum reddit. Nam malignum aliquando paruum z anguſtus ſignificat: vt
apud Vergiliū ſexto ęneidos. ſub luce maligna. (Vdum z molle lutum
es) in translatione eadem adhuc perſtat. Ac ſi dicat quia nondum habes
incoctum generoſo pectus honeſto: ſed es tanq; lutum: iſeſt argilla figu-
laris. (Vdum z molle) iſeſt quia humidum: z ex conſequenti tenerum
atq; ad introducendum quamvis formam aptum. (Nunc nunc) iſeſt in-
cunctanter z ſine vlla temporis dilatione. (Pperandus) ſubaudi es:
iſeſt pperāter inſormandus. (Et fingendus) iſeſt figurādus: z eſt ver-
bum artis figlinę proprium vnde z figuli ſunt dicti. (Sine fine) iſeſt incef-
ſanter z ſine intermiſſiōe. (Rota) iſeſt orbe illo figulari: in quo vaſa for-
mantur. (Acri) iſeſt ingentioſa: hoc eſt ſtudijs et inſtitutis philoſophię.
(Sed rure paterno) antipophora eſt: poſſet namq; adoleſcens in excuſa-
tionem ſuam dicere ſe nolle litterarum ſtudio operā dare: quod tante ſa-
cultates a maioribus ſuis hereditate obtigerint: quę ſufficiant ad vitam
peragendam: tantūq; nobilitatis ab illis acceperit: quod ad illum illu-
ſtrandum ſatis ſit: ſed in hunc poeta inuehitur dicens id non ſufficere ſi
intraſus vitijs animi laborat. (Sed rure paterno) iſeſt non tuo labore
partū: ſed a maioribus tuis hereditate accepto. (Eſt tibi far modicū) .i.
quantum frumētī ſufficiat alēdę familę. (Ppurū z ſine labe ſalinum) re-
pete a ſuperiori eſt tibi: per ſalinū autē in quo ſal miniſterto mēſe appo-
nitur: viciū tenuem ſed ſufficientem poete intelligunt: ſic Horatius ſecū-
do carminū. Splēdet in menſa tenui ſalinū. (Quid metuas?) ac ſi dicat:
ita conſtitutū habes patrimoniū: vt in paupertatē te deuenturum poſſis
nō timere. (Et patella ſecura) iſeſt certa z q̄ te ſecurū faciat: vnde dijs la-
rib⁹ z penatib⁹ ſacra miniſtres. (Cultrix focī) .i. q̄ poſſis focū. .i. de os do-
meſticos: hoc eſt penates z lares familiares colere in focis penetralib⁹.

Vergili⁹.

Horatius

Satyra.

(Hoc satis) subaudi est: sed q: id nō est satis: per trōnā intelligēdū est a poeta esse dictū. (An deceat?) quasi dicat: nō deceat: neq; satis est. (Rum pere pulmonē ventis) id est inflari & intumescere: nā spirabilis aura pulmone attrahitur. (Quod millesime) id est tu in ordine millesim⁹: vt sit vocatiuus p nominandi casu. (Ducis ramū) quasi in arboze consanguinitatis: vt iuris cōsulti dicunt. (Stēmate thusco) id est ex aliquo p̄cipe qui repperit ethurias:

aut quod omnis nobilitas Italicę ante neq; aduentū ex thuscia fuit Est autem stēma series maiorū ab aliquo viro illi stri ducta: qđ Ju-

Hoc satis: an deceat pulmonē rūpere ventis:
Stēmate quod thusco ramū millesime ducis:
Censoremq; tuū vel quod trabeate salutas:
Ad populū phaleras: ego te intus & in cute noui.
Non pudet ad morem discincti viuere nactæ:
Sed stupet hic vitio: sibrisq; increuit optimum

Juuenal.

uenalis expressit dicēs. Stēmata quid faciunt: quid prodest pontice longo sanguine censeri. (Et quod tu trabeate) .i. trabeatus: hoc est trabea veste q̄ regū prop̄ia est: indutus. (Salutas tuū censorem) .i. statua censoris: a quo ducis originē. Nā imagines maiorū suorum quas in arctis ex cera factas habeant: eūtes domo aut redeuntes salutabant: venerabanturq;. (Ad populū phaleras) .i. hęc nobilitatis insignia ostenta populo. Nam phalereę ornamenta equorū sunt: quibus plerumq; emptores illorum decipiunt: quasi dicat his fortunę ornāmētis: hoc est diuitijs & nobilitate popul⁹ decipi solet: q̄ sola hęc putat bona: me autē decipere nō potes: qui bona tātū animi vera bona esse iudico: ideo subdit. (Ego noui te intus & in cute) .i. intra cutē. i. quā si vitiosus introfus nō ignoro. (Nō pudet) qđ in principio satyre dixim⁹: hoc in loco repetendū est: hęc satyrā in eos maxime scriptā esse: q̄ nondū sibi habitū vitiosū ingenerarūt: & q̄ post sunt rursus in viā virtutis redire. Nā q̄ vitioꝝ longo vsu quasi profundissimō quodā somno sepulti sunt: q̄lis est nacta homo p̄ditę luxurię si nullis exhortatōib⁹ excitari possunt. Dicit itaq; poeta in adolescentē vitio incōtinentię laborantē: q̄ possit in meliōrē viam pedem referre. (Nō pudet) te subaudi o adolescēs. (Viure ad morē) .i. ad similitudinē. (Nactę) nomē

Horati⁹.
Juuenal.
Bristorel

ppriū virt celebratū infamia apud Horatiū & Juuenalē. (Discincti) desidiōz negligētis: nā male cinctos sic appellare solem⁹ vt infra: cū hū discincto cātauerit ocyra verneq; & Uer. vii. cū. Hic nomadū gen⁹: & discinctos mulcber aphros sic ediuerso diligētes & expeditos p̄cinctos & accinctos appellam⁹. (S; stupet hic vitio) sensus ē. hic nacta hō vitiosus: & q̄ habitū delinquēdi male viuēdo sibi acq̄ssit: cū neq; minimā quidē ratiōis scintillā habeat: nō intelligit se peccare atq; ex eo icurabilis est: tu vō p̄ etatē nō vitio sed incōtinentia labores: facile potes ad ai sanitatē redire. (Sed hic) scz nacta. (Stupet) .i. attonit⁹ est: caretq; motu & sensu. (Vitto) quod non potest nisi longa cōsuetudine/multisq; actionib⁹ vitiosis generari.

Tertia.

(Sibiſq; increuit opimum pingue) idest pinguedo quedā crassa occupa-
uit illius p̄cordia. Sibiꝝ autem pp̄rie tecoris sunt. pingues vero Plinio
Bellioꝝ authoribus ingento sunt tardi. (Caret culpa) quia si quedāmo-
dum Aristoteles ait in libro ethicoꝝ. ſi. ignorat omnis flagitioſus q̄ face-
re z a quibus abſtinere oportet. z qui per ignorantia peccat: culpa care-
re videtur. Sed reuera non caret: quia ipſe fuit cauſa ſue ignorantie: ſicut

Plinius.
Bellius.
Aristotel.

Pingue. caret culpa. nescit quid perdat. & alto
Demerſus ſumma ruruſus non bullat in vnda.
Magne pater diuū ſeuos punire tyrannos
Haud alia ratione velis: cum dira libido
Mouerit ingentium. feruenti tincta veneno:
Virtutem vt videant: intabescantq; relicta.
An ne magis ſiculi gemuerunt æra iuuentis:

is qui per ebrie-
tatem quempias
occidit: ideo cul-
pa nō caret: quia
ipſe fuit cauſa ſue
ebrietatis: ex lege
p̄tracti p̄na du-
plici in eum coſti-
tuta. (Nescit qd
perdat) p̄dit eni

honestatem: cum per ignorantia turpe aliquid comittit. (Et demerſus
alto) idest quasi profundo mari obrutus. (Nō bullat in summa vnda). i.
non facit bullas in summitate aque/ quod signū est illuſe extinctū: qz
non ſpirat. (Magne pater diuū) in eos qui relicta virtutis via ſectantur
vitia poeta incādeſcit oſtendēs eos quāto in tormētouiant quātūq; ſibi
ipſis diſplceant vt nō ſit illis neceſſe penas futuras expectare: cū in pre-
ſentiarū ſatis ſupq; torqueant. (Magne pater diuū) pro diuoz. i. optime
atq; maxime ſuppiter. (Haud velis). i. noli. (Punire ſeuos tyrānos) nā
per ſe tyrān ap̄d antiquos honeſtū eſt nomē ideo addit ſeuos (Alia rōne)
idest alio modo ſubaudi quā. (Vt videant virtutē) ſc; in alijs florentē. (Et
intabescat). i. inuidia z dolore corruſpanē. (Relicta) ſcilicet illa virtute. i. ſi-
ne illa. (Horat. ij. ſermo. inuidia placare paras virtute relicta. z p̄ parēte-
ſim interpoſuit. (Cū dira libido) p̄ quā ad peccandū incitantur. (Tincta
feruenti veneno). i. p̄ tre feruorē incitata. nā vt Apuleius in libro de philo-
ſophia inquit. ira z libido vitioꝝ doctrices ſunt oim. (Mouerit). i. p̄turba-
uerit illoꝝ ingentū. Nā oia vitia quemadmodū z virtutes morales in tra-
ſcibili z cōcupiſcibili ſunt: q̄ ptes ſunt appetit. (An ne magis ſiculi) ſen-
ſus eſt nullus corpis cruciat. ita torquet male agētes: vt p̄ſcicta vitę cru-
deliter z p̄ alioꝝ iniurias actę: atq; cū intelligūt ſe tre p̄cipites i vitia ſine
vlla redeūdi ſpe. Nā z ſi ſupra dixerat eos nihil tale ſēire: atq; nescire qd
p̄dāt nō deest tñ illis v̄mis ille ex euāgelio atq; remor. qdā vt aiūt p̄ſcien-
tię. qd̄ exēplo phalaridis z dionyſij ſiue damoclis ſb dionyſio oſndit dicēs
(An ne). i. nūqd. (æra iuuenti ſiculi). i. iuuent. ille gre. quē perit. ſiue perit-
laus athenēſis dedit phalaridi agrigētinoꝝ i ſicilia tyrāno. i. q̄ ſubiectis
flāmis icluſi mugit. boū clamātes imitari cogebāt. qd̄ tormēti gen. i ſuū
authorē tyrān. p̄mū exprē. (Magis gemuerūt). i. magis tormi ſunt i illo
iuuēco icluſi: q. d. nō tātope illi torq̄bant. q̄ mali cōſcictia ſua torquent.

Horat.
Apuleius

Satyra.

(Et ensis pendēs ex laquearib⁹ aureis) p auratis. (Magis terruit ceruices subter?) subaudi positas: q̄ si dicat nō magis terruit. hoc sub dionysio tyrāno syracusanorū factū est. Nā cum damocles assentās dionysio dīceret illū sui tēporis omnīū mortalīum fortunatissimū: vīs inquit ille tu quoq; isto modo fieri fortunat⁹? Lūq; damocles annuisset: hōiem in mēsa magno cū rerū apparatu collocauit: z ensē ex seta equina illi⁹ capti ipendere fecit.

horribaturq; vt epulis vesceretur cetera nota sunt. (Imus imus p̄cipites) sensus est pendens ex superioribus: non magis genuerit greo iuuēco inclusi s̄b p̄balaride. nec da

Et magis auratis pendens laquearibus ensis
Purpureas subter ceruices terruit: Imus
Imus p̄cipites q̄ si sibi dicat: & intus
Palleat infelix: quod proxima nesciat vxor.
Sæpe oculos memini tingebam paruos oliuo:
Grandia si nollem morituri verba catonis
Discere ab infano multū laudanda magistro.
Quæ pater adductis sudans audiret amicis.

modes ille adulator ita angustus fuit sub dionysio ense impendēte. (Quā si tyrān⁹ dicat sibi). i. intra se cogiter dicatq;. (Imus imus p̄cipites). i. gradū irremocabili p̄cipitāmur. (Et int⁹ palleat). i. intra se cōscius torquet p̄pter flagitiū. (Qd vxor p̄xima nesciat) q: tyrān⁹ etiā p̄p̄ vxorū nō t̄dit: qd̄ i eodē dionysio exploratū est. (Sæpe oculos) id qd̄ in p̄cipio satyre dixim⁹ puerilib⁹ vitijs ignoscēdū est: cū p̄ etate nō possint inter turpe z honestū distinguere: s; q̄ tā ad annos vti aut discretiōis puenierit: nulla ratione excusari pōt. Dicit itaq;. (Lū essem paru⁹) q̄ etas fugiēs labores ventā meref. (Memini tingebā sæpe oculos oliuo) vt persuaderē parentibus primū deinde magistris me oculoꝝ lippitudīne laborare ac. p̄hiberent me libros legere: qd̄ lippitētib⁹ nocet: nā oleū oculis dolorē excitat. Idq; facebā. (Si nollem discere grādia v̄ba catonis morituri). i. declamationē q̄ potuit vti caro: cū deliberat an sibi moritē p̄sciscat: ne pueniat in potestate cæsaris victoris. Nā h̄mōi argumenta p̄ponebant rhetores discipulis i duas clases diuisis: quaz altera suadebat aliqd̄ fieri: altera dissuadebat. Verba in quā. (Multū laudāda magistro) id fieri Quintilianus p̄cipit: vt magistri discipulos collaudēt: atq; in spem ad summū pueniendi oratorem erigant. (Infano) aut magno. vt Vergili⁹ in bucolī. Infanos feriāt siue litora fluctus: aut infanti. i. demētis: quippe qui discipuli parū docti v̄ba male compacta laudaret. (Quē) scz verba catonis ingenio meo ad orationē in genere deliberatiuo accommodata. (Pater sudans) scz p̄ nimia lētitia: vt supra sudas z pectore leuo excultas p̄ntas: aut sudās dū in balneo lauat. nā h̄mōi recitationes etiā in balneis fieri cōsueuisse Iuuenalis testat̄ dicens. vt forte rogatus dum petit aut thermas aut phēbi balnea dicat nutriticē anchisē. nomē patriāq; nouerē anchemoli z cetera. (Adductis amicis). i. vt interessent recitatiōi p̄uocatis.

Quintilla.

Vergili⁹.

Iuuenal⁹.

Tertū

(Etenim id) scilicet discere: et postea coram paternis amicis rectare. (Jure). i. maxima quadam ratione. (Est summum). i. res maxima. (Et erat mihi in voto) id est optabile. (Scire quod sentio dexter). i. lucrosus. (Feret). i. quod lucrum in alea ludo apponaret. Nam in tessera sentio. i. sex puncta: quod veneratorius quoque dicitur: lucrum afferbat facilius: quemadmodum e contrario unio. i. unum punctum quod dicitur canis afferbat damnum. unde subdit. (Damnosa canicula quam

Iure etenim id summum. quid dexter sentio ferret
 Scire erat in voto: damnosa canicula quantum
 Raderet. angustæ collo non fallier oræ:
 Neu quis callidior buxum torquere flagello.
 Haud tibi in exptum est curuos deprædere mores.
 Quæque docet sapiens brachatis illita medis
 Porticus in somnis: quibus in detosa iuventus

tum raderet). i. quam
 tum auferret facilius
 tum. (Et non fallier)
 repetere a superioribus
 scire erat in
 voto. (Collo oræ
 angustæ). i. vasis
 ut supra diximus:
 angusti colli siue
 oris: in quod nubes

fecisse victoria erat. Et erat in voto scire. (Ne quis) subaudi ex equalibus et
 set. (Callidior). i. astutior: et magis aptus. (Torquere buxum) id est trochum
 siue turbinem ex buxo factum. nam metonymia est usus quemadmodum Vergi-
 llius. vii. eneid. impubesque manum mirata volubile burum. (Flagello cutus)
 verberare turbo a pueris Marti solet. Vergilius ibidem. dant animos plage.
 (Haud tibi in expertum est) sensus ex superioribus pedet dixerat enim pueris
 posse ignosci: si labores studendi fugerent atque ex diuerso ludis operam
 darent: quæ etiam illos excusare potest. sed tu o adolescens qui iam in ea etate
 te es quæ ad mores maxime pertinet: et qui iam philosophis operam dare
 cepisti: quam excusationem potes afferre? Dicit igitur. (Haud in expertum
 est tibi) id est pulchre expertus es et bene nosti. (Deprehendere mores cur-
 uos) id est vitiosos et a recta ratione detortos: idem infra apposita in tor-
 tos ostendit regula mores. eo namque distat virtus a vitio quo rectum ab
 obliquo: ex Aristoteles. ij. ethi. (Quæque docet) repetere ex superioribus. (Haud
 in expertum est tibi deprehendere illa precepta. (Quæ porticus sapiens docet)
 id est stoici porticus athenis ubi Zenonis discipuli soliti erant disputare: et a
 qua stoici sunt cognominati: quemadmodum Plato in academia. Carneades
 in licio. Aristoteles in nymphæo. (Illita medis brachatis) scilicet porti-
 cus depicta et peruncta coloribus in qua pictura erat: quo pacto rex Persarum
 et medorum Xerxes cum ingenti exercitu in greciam penetravit et ad
 salamina supatus turpiter aufugit. Brachatos autem appellat medos:
 quonia brachis id est vestibus quibusdam brachibus utebantur. neque sunt
 oino femoralia: sed similes femoralibus nauticis ac paulo longiores: quoniam
 herodotus de persis inquit breues arcibus breuia spicula longas brachas gerentes
 in pugnam eunt. (Quibus) subaudi preceptis stoicorum. (Iuventus in detosa). i. iu-
 uenes in totum more grecorum: eorum prefertim qui philosophicè dant operam.
 (In somnis inuigilat). i. lubricationes suas illis dedicat. Iuvenis in qua.

Vergilius.

Plato.
 Carneades.
 Aristoteles.

Satyra.

(Pasta siliquis) idest tenui victu. nā siliquę leguminū sunt folliculi. sunt etiam quas hispane dicim⁹ garrouas. *(Et grādī polēta)*. i. pultrib⁹. Iuue nalis. z grādes fumabāt pultrib⁹ olle. *(Poltrū lib. xvij. naturalis hystorie.* *Polēta* iquit plurib⁹ fit modis. z subdit videt tā puls ignota gręcie fuisse. quā polēta italie. ex quo videt iter polētā z pultē nō nihil distare. *(Et tibi q̄ samios)* sensus est. cuz sis in ea etate in q̄ ex lsa pythagore hoc est y. psilo. siue gręco possis eligere de xterā: scilicet vitrutis: cuz sinistra ptineat ad vitia. qđ queadmoduz graphice describi possit: ex carmine vergiliano qđ de lsa pythagore

Inuigilat siliquis & grandi pasta polenta.
Et tibi que samios diduxit littera ramos:
Surgentem dextro monstrauit limite callem.
Stertis adhuc laxūq; caput compage soluta
Oscitat hesternum distutis vndiq; malis:
Est aliquid quo tēdis: & in quo dirigit arcum?
An passim sequeris coruos testa; lutoq;

scripsit facile itelliges. Nec illud. y. ob hoc pythagore dicit: qđ sit a pythagora inuētū queadmodū incognit⁹ Persij iterpres z author ethymologiaz dicit: cū optimis authorib⁹ satis cōstet sub belli troiani tpa fuisse a palamede inuētū: s; q pythagoras vitā humanā illi assimulauerit. Ordo est. *(Et lsa)*. i. y. psilon. *(Quę diduxit)*. i. diuisit. *(Romanos samios)*. i. pythagoreos: q; pythagoras ex samo isula ionię fuit. *(Monstrauit tibi callē)*. i. viā angustā: q; arcta est via q̄ ducit ad vitā vt saluator nī ē uāgello dicit: sicut p̄tra vitioꝝ via lata ē. *(Surgētē)*. i. i sublimē tēdentē. *(Dextro limite)*. i. virtutis: q; vitioꝝ i sinistra tēdit. *(Stertis adhuc?)* p̄det ex supiorib⁹. ac si dicat cū sis in ea etate i q̄ possis dextrū a sinistra z curuū a recto distiguere. *(Stertis adhuc)*. i. p̄fūde dormis z desidia marces? *(Laxūq; caput)*. i. solutū p̄ oscitationē: in q̄ os aperit vsq; ad dissuturā malaz: vñ subdit. *(Soluta ppage)*. i. xtebra malaz *(Malis vndiq; distut)*. i. ab vtra q; pte larat. *(Oscitat hesternū)*. i. qđ hesternā die comedit z bibit oscitādo mōstrat. oscitatio aut octosis z sōnolētis maxime ptingit. oscedo aut sonora qđā z morosa ē oscitatio. pōt aut hęc clausula iterrogatiue legi id q; ardētī cōcitatusq; ē. *(Est aliqd q̄ tēdis)* cū pmū puert ad ānos discretionis boni ac mali puenerit: debēt gen⁹ vite sibi pponere: atq; ad id cōsequendū oēs actiōes accōmodare. ideo dicit. *(Est aliqd q̄ tendis?)*. i. habes ne certū aliquē viuēdi finē ppositū. vel illd poti⁹ respicit qđ omnū actū humanōꝝ aliq; est finis supm⁹ in q̄ felicitas hois cōsistit: cui⁹ cognitio necessaria ē vt ad illū puentre possim⁹. *(Et in q̄ dirigit arcū)*. i. qđ tanq; signū more sagittatoꝝ habes. Aristote. i. ethico. Si agibillū finis q̄ sp̄ia est: quē pp̄ seipm velim⁹: z alia ppter illū: hui⁹ nimitz cognitio ad vitā nostrā multū cōfert: ac veluti sagittarij signū habentes facili⁹ quod oportet assequimur. *(An passim seqr̄is coruos?)*. i. sine electiōe z nullo fine pposito coruos more pueroꝝ inseqr̄is. *(Testa z luto)*. i. lapidib⁹ z glebis.

Aristotel.

Tertia.

(Securus quos pes ferat) idest nō curans an in puteum aliquē foueam
 vē incidat. Horati⁹ in poetria. Sic velut merulis intentus decidit au-
 cept. (Atq; ex tempore vtius) idest nihil prouidens: sed ex eo quod se ti-
 bi offert. (Helleborum frustra) Diximus sepe hunc: in quem satyra scri-
 bitur esse in ea etate qua gignitur habitus virtutis aut vitij: nunc dicit
 quod si semel in vitijs insenuerit: non facile poterit ad virtutis viam re-

Securus quo pes ferat: atq; ex tempore vtius?
 Helleborū frustra cum iam cutis ægra tumebit
 Poscentes videas. venientī occurrite morbo.
 Et quid opus cratero magnos pmittere mōtes?
 Discite: & omiseri causas cognoscite rerum.
 Quid sum⁹? aut quid nā victuri gignimur? ordo
 Quis dat⁹? aut metæ qua mollis flexus, & vnde.

no aut hydropē laborauerit. (Vides poscentem helleborum) quo purga-
 tur humor: ille redundans quamquam peculiariter ea herba bilis atra
 purgatur. (Sed frustra) quia cōcepto atq; radices agente morbo nō est
 efficax. (Occurrite morbo venientī) idest vos qui egrotare timetis: vitim-
 ni quibusdā antidotis. (Et quid opus cratero pmittere) idest conce-
 pto morbo quid prodest polliceri medico? Fuit autē Crater⁹ augusti Le-
 sarti tēpore nobilis medic⁹. Horati⁹. ij. sermo. Hō est cardiacus Crate-
 rum dixisse putato. Magnos mōtes scilicet auri. ex Terētio i phormio-
 ne. senē inquit per epistolā. pellerit modo non mōtes auri pollicēs. (Di-
 scite zo miser!) occasione eorū quę dicta sunt horat⁹ mortales ad virtutis
 studiū z qđ fortunę bonis vtant quasi instrumento quodā nō quasi sine
 rerū humanarū. (O miser!) qui hoc qđ dicitur⁹ sum nō intelligētes mise-
 ri estis. i. nō felices. (Discite) qđ ignoratis. (Et cognoscite causas rerum)
 quia si quēadmodū Vergili⁹. ij. georg. ait. Felix est qui potuit causas co-
 gnoscere rerū: ergo miser est qui nō potuit nā miseria felicitati opponit.
 (Quid sumus) q: sumus animalia rationalia mortalia: quo differim⁹ a re-
 liquis animalib⁹. (Quid nā victuri gignimur) quia geniti sumus: vt scđm
 virtutē optimā viuam⁹: qđ est officii z operatio ppria hominis in quārū
 homo vt Aristoteles. i. ethicorū libro. pulcherrime deducit. (Ordo qđ da-
 tus) ordo autē est: vt preferam⁹ animi bona bonis fortunę atq; naturę: vt
 pacificamur vitā p laude. z cōmutem⁹ honorē virtute. (Aut metę qua mol-
 lis flexus z vnde. (Excursu certamine sumptū est. in quo cursus equorū
 incipit a spectatoib⁹ deinde circuitur metā: in quo tor⁹ labor z ars confi-
 sit qđ in vita nobis faciendū est: vt icēptam⁹ a medijs tēdamusq; in finē.
 vel poti⁹ ad illud Horati⁹. iij. carminū referēdū est: hinc oē principii huc
 refer exitū. hinc. i. a deo: z huc. i. in deū. Ordo est. (Qua subaudi pte. (Fle-
 rus metę est mollis). i. facilis. (Et vnde) scz est incipiendū aut redeūdū.

Horati⁹:
Terēti⁹

Vergili⁹.

Aristotel.

Satyræ.

Juvenal. (Quis modus). i. finis est argēto: qz finis ill' ē vsus: neqz debet augeri in finitū. Crescit ei amor nūmū quātū ip̄a pecunia crescit: vt ait Juvenal. (Quid fas optare). i. a dijs immortalib' petere: qz nō oīa sed tm̄ honesta: vt in satyrā p̄cedēti dixit. (Asper nūm''). i. l'ris z imaginib' ip̄atorū signat'. (Quid habet vtile) qz nullā aliā hz vtilitatē: nisi vt distribuāt cū op' est. (Quātū deceat elargiri patrię z pp̄inqs charis) qz patrię ac reipublicę amor p̄ferēdus ē.

Licero.

de ordine charitatis i patriā. p̄fz. filios vxorē amicos vicinosz alieniores. Licero i. j. offōz li (Quē). i. q̄lē (De iussit eē) qz iussit te eē bonū z sapiētē: hoc est virtutib' moralibus z intellectiuis ornātū. (Et q̄ par

Quis modus argēto. quid fas optare. quid asper Vtile nūmus habet. patrię charisqz propinquis Quantum elargiri deceat. quem te deus esse Iussit. & humana qua parte locatus es in re Disce: neqz inuideas: quod multa fidelia putet In locuplete penu defensis pinguis vmbri. Et piper. & pernae marsi monumēta clientis. Menaqz quod prima nondum defecerit orca. Hic aliquis de gente hircosa centurionum

te locatus es in re humana). i. quo officio iter hoīes fungeris: z quē gradum inter ciues obtines. nā ad eū debes oēs actus accommodare. (Disce) inquā omnia superiora quę dixit. (Neqz inuideas) qz in diuitijs atqz rez affluētia hoīs beatitudo nō cōsistit: q̄re neqz est inuidendū ijs q̄ illa possit dēt. (Qd multa fidelia). i. multa fictilia salgamis. cōditaneis. atqz salitis piscib' plena. (Piper). i. sctet: qz huiusmodi res diuiti' seruat rāce scūt z corūpūnt plerūqz. (In locuplete penu). i. i penario locupletū: vt sit p̄tentū p̄tinēte. nā pen' est res q̄ seruat: penariū locus vbi seruat. (Vmbri pinguib' defensis). i. q̄ penoris sculēta vmbri tralē ppli dederūt locupletis: q̄s ille defēdit: z q̄rū causę patron' fuit. (Vmbros aut pingues appellat: aut qz diuites: aut qz ingenio tardi erāt. (Et piper) nō est subaudiendū putat: cū piper vetustate nō puteat: nisi ad diuiti' fastidiū z piper z pen' referant: z qd sequit' pernez mena. (Et p̄nc) pedes porcorū cū cortis: dicit a pē dēdo. (Piper z pernez dico: appositue. (Monumēta clientis marsi). i. quę res memoriā restituat clientis marsi: cui' causam defendit: nā cliēs est cui' causam patron' agit. (Menaqz) repete a superiorib' neqz inuideas qd mena piscis maris: q̄ vt nro tpe thymni in frustra cōctus falsusqz asseruat (Hōdum defecerit in p̄ma orca) nā cū multę sint orę in penario locupletis: p̄ima nondū est exhausta. Dixim' aut orcā vas esse angusti oris cuius modū etiā nūc seruādis thymnis vtunt'. (Hic aliqs) qz in superiorib' dicitū est adolescētib' dādā eē operā virtutis: qd se p̄staturā philofophia pollicet: posset dicere q̄sp̄iā cēturio siue miles: satis sapio mihi. &c. (Aliqs de gēte hircosa cēturionū). i. aliqs cēturio hircus siue squalidus z incultus aut ad hircinū odorē retulit: quo p̄pter squalorē milites in castris laborāt.

Tertia

Dicat q̄ satis est sapio mihi .i. satis sapiēs sum in reb⁹ meis. (Et nō cu
ro ego esse qđ arcesilas) subaudi fuit. Arcesilas qui z arcesilaus dicitur
est: philosphus fuit pythane: disputator egregius atq; nihil affirmātis
academię defensor acerrimus. (Aerūnosiq; solones) idest non curo esse
quod fuerūt sapiētes quorum ex numero fuit Solon salaminī atbeniē
suum legislator. Sed illos crummosos: idest laboriosos appellat: quia vir

Dicat: quod satis est sapio mihi. non ego curo
Esse quod arcesilas: aerumnosiq; solones
Obstippo capite & figentes lumine terram:
Murmura cum secū & rabiosa silentia rodunt:
Atq; ex porrecto trutinantur verba labello
Aegroti veteris meditantēs somnia. gigni
Ex nihilo nihil. in nihilum nil posse reuerti.
Hoc est cur palles: cur quis nō prandeat hoc est:
Hīs populus ridet: multumq; torosa iuuentus
Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos.

tus amica est la
boris atq; ecōtra
rio inimica volu
ptatis. Aut crum
mosos: idest cala
mitosos z miseros
appellat cēturio:
quod sibi tales vi
dentur. Obstip
po capite. i. habē
tes caput obstip
pū: idest transuer
sum siue inclina
tū et rigentem.

Horati⁹. ii. sermo. Stes capite obstippo multū similis metuētī. (Et figē
tes terrā lumine) idest oculos fixos in terrā habētes: qđ faciūt cogitabū
di. (Cū rodunt secum) .i. intra se. vel potius inter dentes versant. (Mur
mura) susurros. (Et silentia rabiosa) .i. p̄tentiosa: ex Vergilio sumptū est:
in eo opere qđ inscribitur est z non. Murmure concluso rabiosa silentia ro
dunt. (Et trutinantē) .i. pensulant z pōderant verba. (Labello ex porre
cto) .i. extento qđ faciunt illi qui cogitabundi incedunt. porrigunt eisi di
storquet z cōtrahunt labia. Meditātes somnia egroti veteris) .i. qualia
egrotātes ex lōgo morbo per quietē vidēt. Horati⁹ in poetria. velur egri
somnia vāq; fingent species. z qđ sit illud qđ meditant subūgit dicens.
(Ex nihilo nihil gigni) p̄clusio nobilis i philosophia. Nā vt inqt Aristo
teles: perterruit oēs philosophātes ex nihilo aliqd fieri. (Et nil) .i. nullā
rem. (Pōsse reuerti in nihilū) idest corrumpi: nisi in ea ex quib⁹ cōposita
est. (Hoc est cur palles) .i. vt hec inania discas vsq; adeo studio philoso
phie incumbis: vt maciē z cutis palliorem cōtrahas? (Et hoc est cur quis
nō prandeat) .i. a cibo absteinat: Juuenalis: tūc vtile multis pallerē: z to
to vinū nescire decēbri: (Populus) .i. ipeuta multitudo. (Ridet hīs) scz
verbis eos qđ studēt philosophie. (Et tuēt⁹ multā torosa) .i. robusta: nā
toti sūt musculi z nerui i se collecti: qđ virū est p̄tū Vergili⁹. iij. georg.
luxuriatq; totis animosum pect⁹. (Ingeminat cachinnos) .i. risus totum
corpus quatitētes multiplicat. Juuenalis: gētibus in nostris risu quatte
re. (Naso crispante) idest trementi z concusso. Plinius libro secundo de
terremotu. turissimū est in quis cum v. brat crispante qđ fictorum crepitu.

Horati⁹.

Vergili⁹.

Horati⁹.

Aristotel.

Vergili⁹.

Juuenal⁹.

Plinius.

Satyra.

(Inspice nescio qd q sequunt ad supiora ptinēt: vbi de incōtinētia defidīs agebat: q cū incipit signa morbi aduentātis sentire: p̄sulit medicū sed nō perstat: q; vincit a p̄senti voluptate. Dicit itaq; (Qui dicit medico inspice fodes). i. o amice. (Inspice). i. palpa z attracta. (Nā pect̄ trepidat mihi). i. cor palpitat. (Nescio qd). i. ob q̄ causā (Et halit̄. i. oris fetor z graueo lētia. (Eruberat). i. redūdāt z exhallat. (Ex faucib; egrīs) qd ip̄m signū est egrotationis.

(Iuss; req̄escere) idest ille q̄ timet egrotare a medicō iussus vt abstineat a labore z in lecto faceat atq; q̄escat. (postq̄tertia nox). i. egrotās t̄pe i tertia nocte. (Udit venas). i. arteriarū pulsū. (currere compositas). i. ordinatas palpitare. hoc ē q; nō fuit febris tertiana quā timebat.

Inspice nescio qd trepidat mihi pectus: & egrīs faucibus exuberat grauis halitus: inspice fodes Qui dicit medico: iussus requiescere: postquam Tertia compositas vidit nox currere venas: De maiore domo modice sitiente lagena Lenta loturo sibi surrentina rogabit. Heus bone tu palles. nihil est. videas tamē istud Quidquid id est: surgit tacite tibi lutea pellis. At tu deterius palles: ne sis mihi tutor. Iampridē hunc sepeli. tu restas. perge tacebo.

Plautus

(Rogabit sibi loturo). i. ad vsus suos cū vult ire lauātū ad balnea. (De maiore domo). i. a locupletiori q̄ meli; habet vinū. (Surrentina lena). i. vna ex surrento cāpaniē loco: q̄ lenta sunt. nā triplex est vini sapor lenis: austerus: dulcis. (Lagena modice sitienti). i. vna par capaci: qd faciunt q̄ ab amicis vna q̄ si degustatiōis ḡra petūt. Sitiente vō p̄ capax eo dicitū est qd sitis vacuitas est humidū: quē admodum fames sicci. q̄ igit̄ sitit multū vini pōt capere. sic Plaut; de lena ann: sitit iquit quadrātal: hoc est capere z bibere pōt vini tm̄ quātū capit quadrātal. (Heus bone) vba sunt medici reuisentis egrotare timētē. (Heus bone). i. o amice. z est blādiētis allocutio sicut supra fodes. (Tu palles) qd est morbi signū. (Nihil est) vba sunt incōtinētis ad medicū. (Uideas tū istud) vba sunt medici cauti augētis suspitiōnē: vt egrot; caueat sibi. (Quicquid) id est. i. quātūcūq; parū sit. (Pellis lutea). i. pallida. (Surgit tibi) i. itumescit: qd ē signū morbi. (Tacite). i. ex causa incognita z latēti. (At tu deterius palles) medicū consiliū nō solū nō admittit incōtinētis: sed etiā illū stumeliose appellās dicit illū deterius esse affectū. sic em̄ solem; illudere illos q̄ nobis vltro cōsulūt: vbi nobis p̄siliū minime desideram;. (Ne sis mihi tutor) ac si dicat in ea ḡtate sum: cui nō debeat dari tutor: sed neq; curator. sic Horat;. i. j. ser. siue ego prauē seu recte hoc volūt: ne sis patru; mihi. (Iampridē hūc sepeli). i. iādū inq̄t est: qd tutorē meū sepeliui: z sum liber a tutela. nūc vō. (Tu restas). i. supuentis q̄ sis mihi tutor: neq; iure neq; a p̄iore dat;. q. d. ego te nō ferā tutorē. (Perge tacebo) vba sūt medici desperāt; de salute huius. (Perge. i. fac vt libet. (Tacebo) q; verbū post hac tibi nō faciā.

Horatius.

Terttia.

(Turgidus hic) quid ex medici contēptu sequat ostendit. (Hic) scz adolefcens incōtinens. (Turgidus epulis) idest crudus ⁊ inflatus. (Et ventre albo) idest pallido: qđ ipsus est signū cruditatis stomachi. Lauatur) scz in balneis. Juuenalis. crudū pavonē in balnea portas. balneatio autē crudis mortifera est. (Suture exhalāte). i. spirante: sic supra faucib⁹ exuberat grauis halit⁹. (Mephites sulphureas) idest vapores quales ex venis sulphureis exhalantur. Uergil. Uergill⁹.

Juuenal.

Turgidus hic epulis atq; ^{amomio} albo ventre lauatur: Gatture sulphureas lente exhallante mephites. Sed tremor inter vna subit: calidumq; tridentem Excussit e manibus: dentes crepuere reiecti. Vincta cadunt laxis hinc pulmētaria labris. Hinc tuba: candelæ: tandemq; beatulus alto Compositus lecto crassiq; lutatus amomīs In portam rigidos calces extendit: at illum Hesterni capite induto subtere quirites.

Uergil. Uergill⁹. vii. cñ. scūq; exballat opaca mephitis vbi Seruus mephitis iquit est terrę puto: qui de squis nascitur sulphuratis. (Sed tremor inter vna subit) idest subito i

Uergill⁹.

Seruius.

cōiussis inter bibēdū incipit tremere ⁊ horrere (Et excussit). i. ille tremor cadere facit. (Tridentem e manib⁹). i. calicē potoriū q̄ vncias q̄tuor capit: nā vasa potoria ab vnciaz nūero appellabāt. Marcial. cū potes amethy stinos trictes: ⁊ alibi idē quincices ⁊ semisses bessēq; bibam⁹. Caius vt fiat: iulus ⁊ pcul⁹. (Dentes reiecti). i. aperti labris diductis. (Crepuere). i. cū stridore sonuerūt. (Et pulmētaria vincta). i. cibi pingues. (Ladū hinc). i. ex causa super⁹ dicta: hoc ē ex incōtinētia. (Laris labris). i. solutis qz nō pōt ore cibos p̄ficere. Et qđ ex hoc deinde sequat subdit. (Ininctu ba cādē) q̄ in funerib⁹ parare solēt: tuba aut vsus erat i funere adultorū quē admodū tibia infantū. Uerg. cñ. In funere pallātis: it celo clamorq; virū clāgorq; tubaz: ⁊ Papi⁹ thebaide i funere archemori. Tibia cui teneros suetū deducere manes. Et saluator: n̄ in euāg. suscitatur⁹ puella: tibi cines auferrī iubet. (Tandēq; beatul⁹). i. diues: aut q̄ sibi videbat beat⁹. (Cōposit⁹ alto lecto). i. pheretro: quo mortuoz cadauera esserunt. (Et lutat⁹). i. quasi luto perunct⁹. (Amomīs crassis). i. vnguēto pingui. Nā cadauera pungebant. Uerg. cñ. Corpusq; lauāt frigentis ⁊ vngunt. (In portā rigidos calces extēdit) qz mortui anteriorib⁹ pedib⁹ efferunt: cuius causam Plutarachus in plematis affert: q̄ videlicet exitus vitę cōtrarius est ortui: nascimur enim plerūq; in caput: nā in pedes nasci mō strosū est. (In portā aut dicit) qz cadauera extra urbē efferēbant. (Et q̄ rites hesterni). i. serui morte dñi ex testamento facti liberti ciuesq; romanī: infra heu steriles vers: q̄bus vna quiritē vertigo facit. (Subtere illū). i. positū in pheretro humeris substulerūt in funus. (Capite induto) idest cucullo more illoz qui mortuos lugent obtecto: aut induto idest pileato: nā serui facti liberti raso capite pileū sumebāt: idq; erat i signū libertatis.

Martial.

Uergill⁹.

Uergilius

Plutar.

Satira.

(Tange miser venas) adhuc alia via in incōtinentem insurgit: qui cum sit ad virtutis opera piger: ad vitia est prōptus cōcitatusq;. (Miser) subaudi egrotus ait: neq; em̄ decet vt medicū quem rogat: miserum appellet. (Tange venas) idest pulsum arteriarū. (Et pone dextrā in pectore) vt ex cordis palpitatu explores morbi gen⁹: supra nescio qđ trepidat in hī pect⁹. (Nil callet hic). i. nulla sunt signa febris dicit medicus. (Attinge sūmos pedes et manus) verba sūt timētis egrotare .i. summitates pedum z manus: quę partes incipiunt frigrere: cum febris inuadit. (Nōn frigēt) respondet medicus. (Visa est) vt

Tange miser venas: & pone in pectore dextram.
 Nil calet hic: summosq; pedes attinge manusq;.
 Non fringent. visa est si forte pecunia: siue
 Candida vicini subrisit molle puella:
 Cor tibi rite salit. Positū est argente catino
 Durum olus: & populi cribro decussa farina:
 Tentemus fauces: tenero latet vlcus in ore
 Putre: quod haud deceat plebeta radere beta.

de quo pacto animi morbo z nō corporis labore: nam cum primum spes nūmī refulsit: illico exultat. (Siue puella cādidā) idest pulchra. (Vicini) quia vt diximus incōtinentis a p̄senti voluptate vincitur: z in vniuersali recte iudicat. (Subrisit molle). i. molliter nescio quid visu illo p̄mittit. Juxta illud. Risit z arguto quidam promisit ocello. (Cor tibi rite salit) idest ordinate atq; vt sanū decet palpitare: aut p̄ximia letitia: vt supra letatur pertrepidā cor. (Positū est argente catino) adhuc alia via incontinentē aggredit: qui cū habet cibos tenues sordidosq; p̄sentes dicit se os palatūq; male affectū habere: qđ si egregiū quēdā cibū nactus esset: diceret se bñ valere atq; esurire: dicit igit. (Si positū est olus durū). i. non bñ coctū aut difficile māducatu. (In catino algēte) qđ ipsius fastidio esse possit. (Et farina). i. panis ex farina cōfectus: nā metonymia est. (Decussa). i. secreta z purgata. (Cribro populi). i. vulgari z qđli plebei vtunt: hoc est fetaceo z nō sericeo. (Tenero fauces) verba sunt medici ad eum qui ex delicis egrotat. i. experiamur an cib⁹ tibi sapiat vel experiamur an aliquod vitium sit in ore. (Tenero latet vlcus in ore) possunt esse verba medici p̄ frontiam irridentis delicatum aut ipsius qđ purat: aut simulat se egrotare p̄sente vili cibo: dicit igit. (Vlcus putre) idest apostema siue abscessus resolubilis z virulent⁹. (Latet in ore tenero). i. molli z delicato. (Qđ non deceat radere). i. abstergere siue tangere. (Beta plebeta) herba nota qua pauperes vtunt in cibis. Martial. Ut sapiat fatig fabrorū prandia bete. (Alges) duas animi perturbatiōes qđ sunt de malo opinato p̄sentis altera z altera futuri tāgit: hoc est timorē z iram qbus incōtinentes maxime solent p̄turbari: nā timorē bona facere dimittim⁹: z per irā mala multa cōmittimus. (Cum timorē albus). i. pallid⁹ ab affectu. (Excussit mēbris) idest sparsit p̄ mēbris. (Aristas) idest pilos horrepentes in modū aristarum.

Martial.

Quarta

(Alges) idest signū est timoris: nam timorem sequitur frigus: ergo alges dicitur. i. ad virtutis opera exequēda torpes. (Nunc sanguis feruescit tibi) idest irascēris: quia vt phisici diffiniūt. Ira est accensio sanguinis circa cor. (Face supposita) idest igne subiecto: hoc ē materia irascēdi. (Et oculi scintillant ira) idest ignis scintillas emittere videntur: quod est iratorum. Et per irā. (Dicis et facis) tale quidā. (Quod ipse orestes) qui postea quā clytēnestram matrem occidit: furis eragitabat. (Iuret esse hominis non sani) quasi dicat etiam insanū iurabūt te esse insanum.

Alges: cum sparsit mēbris timor albus aristas:
Nunc face supposita feruescit sanguis: & ira
Scintillant oculi: dicisq; facisq; quod ipse
Non sanus esse hominis: nō sanus iuret orestes.

Satira quarta.

Rem populū ignaros phibet contingere quarta.
Rem ppli tractas? barbatū hoc crede magis
Dicere: forbitio tollit quem dira cicuta:

Rem populū tractas? quē admodū in argumento secūde sa-

magis soorat em/

tyre diximus duos dialogos scripsit Plato sub alcibiadis nomie: quorū prior alcibiades p̄m^o posterior alcibiades posterior: i. scribit. In priori itaq; Socrates inducit a Platone interrogās alcibiadē amicū z discipulum suū: qua fiducia eū sit rerū oim ignarus atq; in expertus i sinuat se admittēstrādē reip. cū p̄sertim ex sententiā illa quā antiq̄tas consecrauit quisq; seipsum debeat noscere. Et hoc dialogo poeta sumit hui⁹ quartę satyrę materiā: qđ licet p̄ferentia locos intueri. Sub alcibiadis itaq; p̄sona inuehitur in adolescentē quēpiā: quē quidē domitū Heronē cesarē esse putāt: q̄ anteaq; p̄ etatē sapiat suffragia ppli ad honores magistratusq; assequēdos captat: atq; rēp. sibi gubernādā capessit: deinde p̄ceptum inculcat: vnū quēq; seipm̄ debere cognoscere: neq; sibi arrogare qđ sit vltra p̄p̄tas vires. Q̄do est. (Dic o pupille magni picli). i. o alcibiades: fuit ei h̄ adolescēs cōtinū ex dīnomache filius: socratis discipul⁹ z familiar⁹: relictus p̄se mortuo sub tutela piclis ciuis atheniēsis nobilissimi: q̄ vt ait plutarchus erat illi sāguis affinitate cōiūct⁹. Justin⁹ patruū fuisse scribit. Opupille iquā. (Quo frer⁹). i. q̄ prudētia z rex expientia cōsūsus. (Tractas). i. tractare z administrare audes? (Rē ppli). i. rē publicā. Et p̄ parētesim in terponit. (Crede). i. puta z finge hoc qđ ego dico tibi. (Barbatū magim dicere). i. socrate p̄ceptorē tuū qui grēcorum philosophorū more barbā nutriebat. Iuuenalis. barbatos licet admoueas hic mille magistro s. (Quē) scz socratem. (Forbitio dira cicute) nā socrates ab atheniēnsibus morte dānat⁹ cicute succo hausto pertijt publica atheniēsum p̄na: vt ait Plinius. (Tollit). i. extinguit. (scz ingenū) decē versus qui sequuntur in terrogatiue possunt legi: aut enūciatiue si p̄ ironiam legātur: qđ ipm̄ hęc particula scz designat: vt apud Cergiliū. lllj. enei. scz is superts labor est

Plato.

Socrates

Justinus.

Iuuenal.

Plinius.
Cergili⁹.

Terentius ea cura quietos sollicitat: & Terenti⁹ in andria: id populu⁹ curat scz. (Ingen-
ntu) idest artes & scientie que ingenio comparant. (Et prudentia rerum
velox). i. precor & etate p⁹uentens. (Venit ante pilos) idest ante q⁹ bar-
ba pecten & ala pubescant: quasi dicat: neq; ingenium neq; prudentia ve-
nitunt ante etate. (Et calles dicenda & tacenda) idest scis quid debeas di-
cere & quid tacere: quasi dicat: minime. (Ergo vbi plebecula). i. imperitu
vulgus. (Fruet
comota) idest co-
citata trascitur.
(Bile) idest cho-
lera: q⁹ ire sedes e.
Vergilius. i. cxi.
Seuicq; animis
ignobile vulgus.
(Fert animus). i.
cupis. (Fecisse si-
lentia) vt habeas
ad populu⁹ oratione qua seditio illa componat. Vergili⁹. silent arrectisq;
aurib⁹ astant. (Turbe calide) idest populo ira inflamato. (Maiestate ma-
nus) oportet enim illu⁹ que populus seditione concitatus audire debeat
multu⁹ authoritatis ac maiestate habeat: vt vel solo vultu & manu fileat.
Lucanus Lucanus coposuit vultu⁹ dextraq; silentia iussit: & Verg. i. cxi. Lu⁹ inducit
oratore⁹ qui vir bon⁹ dicendi peritus diffinit: tunc inquit pietate grauem
ac meritis si forte viru⁹ que conspexere silent: arrectisq; aurib⁹ astant. hu-
iusmodi vir irenarcha grece a iuris peritis appellat: no⁹ vt acursius deli-
rat dictus qd ira populi arceat: sed quod sit pacis author: siue pacifica-
tor: huiusmodi autem viri manu protenta effingebatur: quali habitu Do-
mitianus cesar equo insidens inducit a Papinio libro primo siluaru: cu⁹
dicit: dextra vetat pugnare. (Quid deinde loquere) .i. quali oratione vte-
ris: cu⁹ sis reru⁹ omniu⁹ iustus? (Quirites hoc puta) quod ille apud popu-
lum locutus e: debet esse de iusto & iniusto de turpi honestoq; q⁹ ex philo-
sophie fonte sunt depromeda: sed hic cu⁹ sit ignarus: no⁹ habebit de quo
sit oratione habiturus loquetur inquam. (Putat) idest sicut. (Quirites)
o romani ciues: na⁹ ad populum est sermo: cum laudamus aut vituperamus
quod pertinet ad genus conconale siue demonstratiuu: nam in de
liberatiuo senatores in iudiciali iudices dicuntur. (Hoc non iustum est)
subaudi quod factis: nam cum sit ciuitas ciuitu⁹ societas equo iure consti-
tuta: seditio iniusta est quippe q⁹ labefactat ciuilem societate. (Rectius istud)
subaudi potuit fieri. (Scis etenim ironia est vt dicimus: quasi dicat non
scis. (Suspendere iustu⁹) idest examinare iustitiam. (Gemina lance). i. li-
bra qua & bilance dicimus: nam in libra duz sunt lances. Verg. in cneto.
et Licero qnto tuscul. qro inquit: qua vim habebat libra illa Critolai: q⁹
cu⁹ in altera lance animi bona imponeret: i altera corporis & externa. &c.

plac spnta
reai appita
pbe Vergillio
vras
orator est in
bonis dicendi
peritus

Lucanus
Vergillio.

ius peritus
vocat grece
et latine vs
urpat. iren
archa a

Quo fretus: dic o magni pupille pericli. i. palatib⁹ ad
Scilicet ingenium: & rerum prudentia velox qui sub
Ante pilos venit: dicenda tacendaq; calles. disciplina
Ergo vbi comota fruet plebecula bile istis Peri
Fert animus calidæ fecisse silentia turbæ clisicij
Maiestate man⁹: qd deinde loquere? Quirites atremjon
Hoc puta non iustu⁹ est: illud male: rectius istud. &c.
Scis etenim iustum gemina suspendere lance

Quarta.

(Anapitit libꝛe) idest q̄ duo habet capita: q̄z dug sunt lances vt dicit: aut anapitit. i. ambigū: vt nescias in vtrā partē magis declinet. (Uerū dīscernis) imo non poteris verū a falso discernere: qđ est op^o partis intel lectū: aut verū pro iusto posuit: nec rectum a curuo: cum regula ipsa ratiōnis qua hoc debet explorari sit curua: z p̄ ignorantia possis nos fallere: ideo dicit. (Uel cū regula curua inter subit) .i. interuenit. (Uel cū fallit

Anapitit libꝛe: verum discernis vbi inter
Curua subit: vel cum fallit pede regula varo:
Et potis es nigrum vitio præfigere theta.
Quin tu igitur summa nec quicquā pelle decoro
Ante diem blando caudam iactare popello
Desinis: anticyras melior sorbere meracas?
Quo tibi summa boni est? vñcta vixisse patella

pede varo) idest
curuo: nā regula
in pedes distiguitur: vnde ē decē
peda: qua archi
tecti edificia me
tūtur (Et potis
es) idest potēs es
quali dicat nō po
tes. (Præfigere

vitio) idest inurere z imponere. (Nigrum theta) idest mortiferū signum: hoc est mortis penam. Nam iudices qui reū morti dānabant: in tabellis theta hoc est th. aspiratū litteram gręcā scribebant: per qđ significabāt capitale quiddam: qđ gręce thanatos per theta in principio mortale interpretat. Martialis. Nōst mortiferū prois castrice signū: est operepre
cum discere theta nouū. (Quin tu igit) viget adolescentē dicens in hūc sensum cū sis cor: porē decorus intro: sus aut turpis z indoctus q̄ republicā administrare possis: cur ambis ppli suffragia: per q̄ ad magistratū peruenias: dicit igitur. (Tu decorus summa pelle) idest tātum in superficiē: que sola conspici potest. (Sed nec quicquā) idest frustra: quia introsum turpis es. (Quin desinis) idest cur non cessas: (Iactare caudam popello). i. adulari populo culus suffragia captas et est sumptū a canibus: qui caudā motant cū blandiuntur. (Blando) idest qui tibi blanditur as sentaturq; sed meli^o quadraret sensus si blandus aut blande legeretur: cū non is qui captat: sed captator: blandiri debeat. (Ante diem) idest ante tempus: quia vt diximus hic per etatem non potest republicam gubernare. (Melior) subaudi cū sis. Sorbere anticyras) .i. helleboros: qui in anticyra phocidis vrbe abundant: ibiq; vt ait Plinius tutissime sumebat. anticyrā quoq; Horatius figurate p helleboro posuit. i. ser. Hescio an anticyrā ratio illis destinet omnē. Helleboros autem peculiariter atrā bilem purgat/ in qua sedes insanię est: ideo dicit hūc potius debere purgare insaniā: quā magistratū affectare per populi suffragia. (Meracas) aut puras aut ex mero sūptas. Hora. ij. epist. expulit helleboro morbū bilēq; meraco. (Quo tibi summa boni) sensus est: vīde q̄ lōge ab his a gubernanda rep. vt nescias in quo summū hominis bonū hoc est beatitudo cōsistat. (Quō inquit) .i. qua in re. (Sūma boni) .i. summū bonū humanū hoc est felicitas est tibi: idest nunquid in eo qđ sequi consistit.

Martia.

Plinius.
Horati.

Horati.

Satyra.

(*Christe semp patella yuncta*). i. pinguibus & delicatis cibis. (*Et cuticula curata assiduo sole*). i. in corporis cute curada: infra & figa s in cute solem. *Horatius*. ij. ser. cuticulā curare tube. Idē primo ser. In cute curada plus equo operata iuuentur. quasi dicat: nō in eo hominis felicitas consistit: vt corporis curā habeam⁹ neglecta animi ratioe. (*Expecta*). i. o lector au- di: quid Alcibiades ad hāc de summo bono quēstionē respondeat. (*Hęc anus*) fingit *Per*

sus anū quandā assistere. (*Haud respōdeat aliud*) idest nihilo plus sapiet: q̄ deltra anus. (*In nūc*) verba sūt alcibiadis: quasi dicat: abi

Semper: & assiduo curata cuticula sole:
Expecta: haud aliud respōdeat hęc anus. i. nunc.
Dinomaches ego sum; suffla: sum cādīdus: esto:
Dum ne deterius sapiat pannucea baucis:
Cum bene discincto cantauerit ocyma vernæ.
Vt nemo in sese tentat descendere nemo:
Sed p̄cedentī spectatur mantica tergo.

Martial.

Martial.

Plutar.

In nunc & ferrum turba molesta nega. (*Ego sum dinomaches*) subaudit si- lius *Plutarchus* quoq; in alcibiadis vita scribit illum a dinomache il- lustrī femina origīnem ducere: *dinomaches* quoq; *Plato* in p̄logo quē d̄strimus sub alcibiadis p̄miti a *Platone* scriptum meminit. *O pupille* inquit *Socrates* ad alcibiadem & *dinomaches* fili. (*Suffla*) verba sunt *Per* s̄ij in iuuenem tumidum propter generis nobilitatem: ac si dicat: in- tumesce. (*Sum candidus*) idest pulcher. (*Esto*) dicit *Per* s̄ius in alcibi- dem: idest cōcedamus tibi hoc quod sis generosus & pulcher. (*Dum bau- cis*) vetulę nomē est apud *Quidiū*. viij. metamorphoseos: & quo pacto cū *Pylemone* cōiuge transformata est. (*Pānucea*) idest pannosa: squalida et inculta. (*Non sapiat deterius*) idest si te multo sapientior: ac de mori- bus rectus iudicans. (*Cum cantauerit ocyma*) idest castigans dixerit ob probria. (*Clerne discincto*) idest seruo negligentī & cessatori: quē res ben- dens probria & maledictis insectatur. Nam ocymum illd quod in pabu- lum bobus fertur: atq; illis pro farragine datur: cum maledictis & oppro- brijs ferti tubetur vt cito crescat. *Plinius* libro. xij. Nihil inqt ocymo fe- cundius: cum maledictis & probrijs ferendus p̄cipiunt. *Letus* pueniet: ocyma igitur p maledicta & probria posuit: nam huic poetę nō est inuētū licenter atq; a remotissimis rebus sumptis translatiōibus vii. Alij aliter enarrant hunc locum: ego inuentioni meę faueo: donec quispiam aliud melius inuenerit: nam ante hac inuenta nō placent. (*Ut nemo*) cum ad- miratione legendum est: quasi dicat: quid hoc est q̄ nemo & iteruz repetit nemo. (*Tentat descēdere in sese*) idest reflectere aciem mētis & animi cog- itationem in seipsum vt cognoscat quid sit. (*Sed mantica*) idest faculus duplex in vtramq; pendens partē hispani vocant alforjas *Horatius* p̄r. sermo. Mantica cui lumbos onere vlceret atq; eques armos. (*Spectat in tergo p̄cedenti*) idest eius qui p̄cedit: ex fabula esopt est sumptū qui

Quidius.

Quidius.

Plinius.

Plinius.

Quarta

dicit homines habere binas manticas humeris appendentes in quarum anteriori vitta aliena: in posteriori sua reponitur. Catullus quoque ad varr. Sed non videmus mantice quod in tergo est. ad hoc alludit psalmographus cum dicit in persona dei homini iniusto: suspicatus es inique quod ero tui similis arguam te et statuam te contra faciem tuam id est ut videas te ipsum hoc est peccata tua que in dorsum proiecisti: nam ut inquit Augustus peccatores

Catulus

Quæstieris: nostin vectidij prædia? cuius?
 Diues arat curibus: quantum non miluus oberrat.
 Hunc ais? hunc: ditis iratis gentioque sinistro.
 Qui quandoque iugum ramosa ad compita figit:
 Sertole veteris metuens deradere limum
 Ingemit: hoc bene sit: tunicatum cum sale mordens
 Cepe: & farratam pueris plaudentibus ollam:

peccata sua post dorsum proficiunt. (Quæstieris) que sequuntur sic iugenda sunt superioribus: dixerat enim nemines esse qui seipsum cognoscat: sed peccata aliena spectare: sua vero

dissimulare: nunc dicit quo pacto alios carpamus in simulantes illos avaricie aut libidinis obsecens. (Quæstieris) scilicet tu vel quispiam quæret: animo detrahendi. (Hostin) pronovisti ne (Prædia vectidij) id est vectidius quas multos agros possideat: (Lutus) dicit ille alter cum quo loqueris: cuius? subaudi vectidij. (Diues arat) tu rudes: illius vectidij qui diues arat tantum agros. (Curibus) vix sabinozum: unde adscitus fuit in regnum Iuliana pompilius: et declinatur cures curium pluraliter. (Quantum miluus non oberrat) id est volando circuire possit. Juvenalis Lii tot motes: tot prædia servas appula: tot miluos intra tua pascua lassos. (Hunc ais) dicit ille alter: quasi dicat: pbe nout hunc vectidij. (Hunc) subaudi dico vectidium natum. (Ditis iratis gentioque sinistro) id est que credibile est ex genesi et horoscopo habuisse deos id est errantia sidera iratos et aduersos. (Et gentium) id est deum nature et generationis habuisse sinistrum id est nocentes: si enim hoc non fuisset: non potuisset homo tan avarus nasci: itaque de illius multa subdit. (Qui quandoque) id est quodocumque. (Figit iugum) id est disjicit boves: atque iugum et aratrum reponit in villis que sunt ad compita hoc faciebant agricolæ peracta semente: unde fertè semetipsum erant apud romanos: non stare ille quidem sed concepticis: de quibus in primo pastorum libro multa Quintus. (Ad compita pertusa) id est rusticitis frequentata conculcata: nam ex eo dicebatur compita: quod in eum locum plures vix competebant. Tunc inquam scilicet die festo hoc est feriis semetipsum. (Ingemit) id est cum gemitu dubitat. (Metuens deradere) id est relinire et aperire. (Limum) id est argillam et lutum quo volia illuminantur. (Sertole veteris) id est dolioli in quo vinum vetus reconditur est. (Hoc bene sit) id est aliud vinum deterius monstrans dicit: hoc factis bonum erit. (Et mordens cepe tunicatum) id est quod multis tunicis in orbis sphericum circumductis constat. (Cum sale) id enim pro salimento cepis adhibetur. (Et mordens ollam farratam) id est farratis pulvisibus plena.

Juena.

Quidius.

Satyra.

Seneca.

(Pueris plaudentibus) quod id raro et debus tantum festis contingebat: ideo serui plaudabant. (Sorbet fœcē pānosam). i. crassam. (Aceti). i. vini iam corrupti. (Et morientis). i. euanescentis: hoc vini genus yappa dicitur. Nam ut Seneca in epistola ait non tantum in fundo: sed pessimum remanet. (At si vnctus cesses) adhuc eos Persius reprehendit: quod leuibus aliorum vitijis offensi detrahunt illis in deteriore parte omnia interpretantes. (At si vnctus cesses) confusio per

sonarum est: sed ita distinguendum: ut si aliquis sit laetus: quispiam tamen est latus illi qui pro parte sedet: et incipit detrahere illius pro parte laetitiam in mollicitate paucitatemque interpretans. (At si vnctus). i. unguento delibutus. (Cesses). i. a labore descas. (Et figas sole in cute). i. cute in sole: ut supra curata cuticula sole. (Ignotus est prope te) hoc ipsum magis detractorum est: si apud ignotum alteri detrahimus. (Qui tangat cubito). i. vellicando te admoncat. (Et despuat in mores). i. despuendo mores eretretur. (Acre). i. acriter et acerbe. Et despuat. (In runcante). i. depilante translatione accepta ab istis qui runcant. i. exstirpant agrorum fructices et dumos. (Penet et arcana lumbi). i. mentula et podicem significatque illum esse pediconem et pathicum siue cynedum. (Pandere). i. ad pandendum siue ut patat et est graeca constructio. (Gluius marcentes) id est podicem quo vitis tanquam femine vuluis. (Populo) cui se praestituat. Tu cum maxillis) haec sunt detractoris ad pathicum: vel potius de pathico ad illum quem cubito admonuit: ut sit tu pille. Et est sensus: cum barbata nutrias quod signum grauitatis et seueritatis est: cum pudenda depillas. Martialis. Haec sunt crura pilis et sunt tibi pectora fetis. horrida sunt membra est paniche volva tibi: dicit itaque. (Lumino) pathice. (Pectas gausape). i. barbata: nam gausape vestis est villosa: dura translatio. (Balantium) hoc est myrobalano. i. unguento balantino perunctum. Horatius car. impressa tuis balan capillis. Martialis in quibus est barbae sedes hoc est in mento. (Quare curgulto). i. mentula: est autem curgulto vermiculus frumeta corrodens. Seruus ex auctoritate Varro. (Curgulto) hoc nomen dicitur esse affirmat quasi curgulto quod nihil aliud in eo fere videtur quam guttur: dicta est etiam curgulto aspera arteria qua spiramur respiramurque: itaque ad alterutrius similitudinem curgultionem appellauit membrum virile. (Detosus). i. depilatus. (Extat). i. eminet et prope det. (Inguinibus). i. inter inguina. (Quinque palestrite) nulla diligentia pectinis pilos posse extirpari dicit. (Haec licet quinque palestrite) id est robustissimi et exercitissimi.

Pannosam fœcē morientis sorbet acetū.
At si vnctus cesses: & figas in cute solem:
Est prope te ignotus cubito qui tangat: & acre
Despuat in mores: penemque arcanaque lumbi
Runcantem populo marcentes pandere vuluas.
Tu cum maxillis balanatum gausape pectas:
Inguinibus quare detosus curgulto extat?
Quinque palestrite licet haec plantaria velant:

Martial.

Horatius.

Seruius.

Varro.

Cergillius

Quarta.

mi fossores: quales in palestra versant. (Vellat) .i. extirpēt z erradicent. (Hec plātarīa) idest hos pilos q̄ tanquā plantę e terra: sic ex cute pullulant. (Et licet labefactent) .i. cōuellant. (Nates elixas) idest madefactas et calida aqua propemodum decoctas. Martialis. Lentū miselli tā va-
lete quadrātes: quos balneator diuidebat elixus: et Ausonius. sed quod et elixo plātarīa podice vellis. vt frustra quidam elixas legant. (Forcipe

Martialis.
Ausoni.

Elixasq; nates labefactent forcipe adunca:
Non tamen ista filix vllō mansuescit aratro.
Cædimus: inq; vicē præbemus crura sagittis.
Viuitur hoc pacto. sic uouimus. ista subter
Cæcum vulnus habes: sed lato balthæus auro
Protegit. vt maus. da verba: & decipe nervos
Si potes. Egregium cum me vicinia dicat:
Non credam: viso si palles improbe nummo:

adunca) idest vol-
sellis quibus pili
extirpātur. (Ista
filix) idest pili fru-
ctificantes et re-
nascētes tanquā
filix herba nota ī
aruo. (Non man-
suescit) idest do-
matur. (Illo ara-
tro) idest cultur.

(Cædimus) ex superioribus colligit: quantum mali ex ac mutua detra-
ctione sequatur. dicens. (Cædimus) idest carpinus alios. (Et inulcem)
idest e diuerso. (Præbemus crura sagittis) idest aliorum detractioni ma-
teriam damus. vt z illi nos cedant: iuxta illud hesiodi. si quēquam ver-
bo lædes: læderis z ipse. (Viuitur hoc pacto) idest sic omnes viuunt: vt
carpant et carpantur. (Sic nouimus) idest didicimus subaudi viuere.
(Ista subter) sensus est. qui secreto male viuūt: alios quidē possunt de-
cipere: conscientiam vero suā minime. Dicit itaq;. (Tu habes vulnus cæ-
cum) idest occultum vitium. (Subter ista) idest inter viscera siue p̄cordia.
(Sed balthæus) militare ornamentū atq; nobilitatis insigne. (Auro lato)
idest lati auri. vt Vergilius: lato crispans hastula ferro. (Protegit)
idest occultat vulnus illud. putant enim homines se posse vitia sua ge-
neris splendore obumbrare. (Ut maus) idest fac vt voles: sic enim eos
valere speramus de quorum salute desperamus. (Da verba) idest decipe
alios. nam dare verba est decipere. vt Terentius in andria: cui verba da-
re difficile est. (Et decipe nervos) idest arcus z sagittas aliorum. quasi di-
cat: elude alios ne possint vitia tua carpere: respicitq; ad illud quod su-
pra dixerat. Inq; vicem præbemus crura sagittis. nā per nervos arcum
intelligimus. Quidiū primo metamorphoseos. Uiderat adducto fle-
centem comua nervo. alię expositiones sicut nec coherent: ita mihi non
placent. (Si potes) ac si dicat non poteris: quia vitia quantumuis occul-
ta erumpunt in lucem. (Egregium) verba sunt adolescentis qui totus
ex vulgi opinione pendet atq; aure populari nimium credit. Dicit igitur.
(Cū vicinia dicat me egregiū) idest boni virum putet appelletq; etiam
si nō sim: nō credam: quasi dicat. nihil refert bonus an malus sim dum-
modo alijs videar bonus. ad quod respondet poeta dicens. (O improbe.

Vergili.

Satyra.

si palles viso nummo) idest si inuidia et cupiditate rei alienę torqueris. (Si factis quicquid amarum) dulce voluit dicere: sed quia voluptas venerea plus aloes quam mellis habet: vt ait Iuuenalis. ideo amarum pro dulci posuit. (Venit tibi in penem) in mentem voluit dicere. sed penem dixit pro penis cogitatione. idest si factis quicquid penis tuus cupit sic Horatius primo sermonū. Penitensum tribuit. huic si mutonis ver-

Horatius

bis mala tāta vidētis diceret hęc animus. (Si cautus) idest fenerator: qui multis modis caues pecunias quas fenoris das. (Flagellas) idest torques. (Multa vibice) idest multis mo-

Si factis in penem quicquid tibi venit amarum:
Si puteal multa cautus vibice flagellas:
Nec quicquā populo bibulas donaueris aures.
Respice quod non es. tollat sua munera cerdo.
Tecū habita: vt noris quod sit tibi curta suppellex.

Satyra quinta.

Quinta docet qui sit liber. qui sit quoque seruus.

lestis etractionibus extorquendo multispecies vsuras. et prestat in translatione eius quod dixit flagellas. Nam vibex est liuo: ille qui flagelli fustigationem sequitur. (Puteal) idest debitor. Nam puteal locus erat romę: vbi feneratoros vsuras exercebant. ergo locum posuit pro personis. Horatius primo epygra. Forum putealque libonis mandabo siccis. Quidius. Si puteal tanquam times celerisque calendas. Nam calendis mensium pecunię dabantur fenori et exigebantur. Unde est calendarium liber rationum feneratoriarum: si hęc inquam que superius dixi factis. (Nec quicquam) idest frustra. (Donaueris populo aures) idest credas populo de te quantumcumque te laudet. (Bibulas) autem dixit aures: idest credulas: et qui ita bibunt laudes proprias: quemadmodum arena bibit humorem. (Respice quod non es) idest non admittas laudes: quas non mereris: nec credas adulatoribus. (Cerdo tollat sua munera) idest plebs. Nam cerdones sunt omnes sordidi artifices. tollat et auferat secum suos falsos honores quos tibi imerenti defert: respicitque ad illud quod supra dixit ante diem blando caudam tactare popello: scilicet vt ad honores consequendos suffragia populi captaret. (Tecum habita) idest teipsum consule qui sis: atque vt in prima satyra dixit: nec te que siueris extra. aut tecum habita: idest contine teipsum intra te. Martialis. Teque ipse memeto intra pelliculam cerdo tenere tuam. nam vt ait Seneca in epistol. argumentum compositionis mentis existimo posse consistere: et secum morari. (Et noris). idest vt cognoscas. (Quam curta suppellex sit tibi) idest quam tenuis et angusta res familiaris sit tibi: idest quantum tibi desit ad hoc vt sis vtr egrégus: quod pauloante dicebas te credere vicinę predicanti.

Horatius.
Quidius.Martialis.
Seneca.

Ustat: et corporis altera que ture gentium est introducta: atque e diuerso

Quinta.

duplex quoq; seruitus: eorum scilicet qui vitio laborant: et eorum qui dominis seruitur: ostendit poeta quis sit vere liber: et quod vitiosus seruitur et quidem seruitutem miseram: scilicet illud saluatoris nostri Joannis. viij. qui facit peccatum seruus est peccati. Alloquitur tamen prius animum comitum preceptorum suum in studio philosophiae: ex quo fonte hauserat materiam scribendi satyrarum: cuius officium est commendare virtutes et effulminare vitia. Quibus hic mos est: sen-

Joan. ap[osto]l[us]

Atibus hic mos est centum sibi poscere voces: Centum ora: & linguas optare in carmina centum: Fabula seu maesto ponatur hianda tragædo: Vulnere seu parthi ducetis ab inguine ferrum. Quorsu hęc: aut quatas robusti carminis offas Ingeris: vt par sit centeno gutture niti: Grande locuturi nebulas helicone legunto:

sus est poetę scri-
pturi tragediam:
aut carmē heroi-
cum: solent opta-
re sibi centum vo-
ces. centum ora et
centum linguas: vt
grāde aliquod in
carmine sonent.
Tu vero o comu-

te dicēdi quodam gñe tēperato scribis de virtutib; & vitijs: vnde ego mihi sumpsi materiam scribēdi stilo pedestri. Dicit itaq;. (Hic mos est vatis). i. poetis. (Poscere sibi centum voces). i. cętenas voces. Subdit em. (Centum ora et centum linguas) vt simul centum voces emittat. ex Vergilio. vj. en. nō mihi si linguae centum sint: oraq; centum: ferrea vox. (Optare in carmina) ab illis subaudi describēda. Et hoc faciunt. Seu fabula. i. tragedia. (Ponant). i. scribas. Horatio in poetria. Scriptor honoratū quęcumq; reponit achillē. et supra dixit: nec ponere lucrū artifices: nec rus saturū laudare (Hiada). i. cū magno hiatu: postea in teatro representāda. Iuuenal. Hiade sophocleo bacchamur carmē hiatu (Tragedo maesto). i. tragediarū representatori. nā tragicus est tragedię scriptor. Maesto aut dicit: quod tragedia res maesta ac lugubris est. (Vulnere seu parthi). i. bellū parthiicū: quod augusti Cęsaris auspicijs gestū est: quod ad stilū carminis heroiici pertinet. et repete a superiorib; ponatur. i. describas. (Ducetis ferrū ab inguine). i. sagittas de p[er]mittis ex pharetra quę ex humeris ad inguina vsq; depēdet. aut graphice sagittandi modū exprimit (Quorsu hęc) subaudi optas centum ora et centum linguas: (aut quatas offas ingeri). i. quę magna et grādia carmina scribis. alluditis ad illud quod supra dixerat hiada: et in radictur ē cęnāda glycont. (Ingeris). i. deuorādas opponis. (Et sit par). i. iustū et pueniēs. (Pariti cęteno gutture). i. cętū gutturib; totidēq; ligulis conertis tragediā deuorare. hoc ē te scribere et tragedos p[er]nūciare. (Hiade locuturi). i. poetę tragici quę stilus grādillo quous est. (Legūto). i. colligāt. (Nebulas). i. res inanes quęles sunt quę a poetis tragicis et heroiicis scribunt. Martial. Qui legis edipodē caligantēq; thye est: colchydas et scyllas: quod nisi mōstra legi: et seq[ui]t. Hoc lege quod pos sit dicere vita meū ē. (Helicone) mōte boettę musis sacro: quę illis nugi inuocare p[er]suevit poetę. Idq; debēt facere hęc est nebulas ex helicōe colligere. (Si quib;) scilicet poetis. (Olla p[er]gnēs seruebit). i. si describēt quę pacto p[er]gnēs

Vergill[us]

Horatius

Iuuenal[is]

Martial[is]

Satyra.

styn filiū cū sorore philomena truncavit: pariterq; tereo cōmanducandū apposuit. (Aut olla thyestæ) idest quo pacto atreus thyestæ fratris filios trucidavit/illiq; epulandos quoq; apposuit. qua vtraq; de re scripte fuerunt tragediæ. olla dico. (Lēnada) idest agenda z representanda. (Silycon insulso) tragædo illius tēporis inepto. olla autē z feruebit z cōnanda ex translatione superior: dicta sunt cū dixit ossa: z hianda. (Tu neq;) poetę inq; volunt vide-

ri grandiloqui et magna verba sonantes: sed tu o cornute q̄ de reb; ad philosophias: hoc est ad mores hominū pertinenti b; scribis. (Neq; p̄msv̄etos) idest non spiras v̄etos: sa que dā z inania

St quisbus aut prognos: aut si q̄bus olla thyestæ
 Feruebit sæpe insulso cōnanda glyconi.
 Tu neq; anhelāt coquitur dū massa camino:
 Folle premis v̄etos: nec clauso murmure raucus:
 Nescio quid tecum graue cornicaris inepte:
 Nec stlopo tumidas intendis rumpere buccas.
 Verba togę sequeris. iunctura callidus acri
 Ore teris modico pallentes radere mores
 Doctus: & ingenuo culpam defigere ludo.

verba. (Folle anhelāt) .i. pulmone spiritū exprimēt: quē admodū fabul ferrarij premēdo folles: exprimūt v̄etos. (Dū massa) scz ferri hoc est materia de q̄ scribis. (Coquit camino) .i. conflāt in fornace. hoc est tuo ingenio dissertit z disputat. (Nec rauc) .i. voce sup̄flata tecū loquēs illoz q̄ meditabūdū deābulant. qd̄ p̄cipue t̄is p̄tingit q̄ v̄tus cōponūt. Ideo subdit (Murmure clauso) sic supra. Murmura cū secū z rabiosa silētia rodūt (Cornicaris tecū nescio qd̄ inepte) .i. more cornicū deābulās nescio qd̄ ineptū cogitas. hec mihi sedet expositio. nā cornicū ē spaciari cogitātū more

Clergill^o.
Lucanus
Quidius.

Clerg. i. geoz. tūc cornix plena pluuiā petit i proba voce: z sola i sicca secū spaciāt harena. Et lucan^o. i. v. pharsalię. instabili gressu meti littora cornix. Quidi^o quoq; .ij. meta. de cornice loquēs scribit. (Mā cū p̄ littora lentis passib; vt soleo sūma spaciarer harena.) Nec itē d̄s rūpere) .i. nō in eo laboras vt rūpas. (Buccas tumidas) .i. inanibus v̄bis inflatas. (Mā buccę sunt illę ptes oris q̄ inflari possunt. Horati^o. j. sermo. Quin iuppiter ambas irat inflat buccas. (Stlopo) .i. sono siue crepitu illo q̄ ex buccis inflatis vt quadā cōp̄ressis elicit. Non facis in quā ea q̄ dixi. (Sed seq̄ris v̄ba togę) .i. nō scribis bella: sed ea q̄ pertinent ad pacē. hoc est de v̄tutibus. toga vero p̄ pace per metonymiā sepe ponit. vt illud Ciceronis. Cedāt arma togę. (Et tu callidus) .i. sapiēs. (Teris) .i. limas: scz illa v̄ba. (Acri iunctura) .i. acuta z ingeniosa cōpositione verborū. (Ore modico) idest stilo z dicendi genere mediocri z temperato. Tu in quā. (Doctus radere) idest perstringere z notare. (Mores pallētes) .i. vitia q̄ faciūt hoies flagitioz suoz p̄sciētia pallere. Horati^o. j. epig. Nil p̄scire sibi nulla pallefcere culpa. (Et defigere culpā) .i. taxare. z p̄stringere culpā q̄ sequitur cōmissa (Ludo ingenuo) .i. nō acerbē: sed q̄ si p̄ ludū locūq; q̄li hoies ingenuos docet vt.

Horatius

Ciceronis

Horatius

Quarta.

(Hinc trabe) dixit cornutus stilo mediocri & temperato de moribus disputare solitus quod philosophia profiteret: nunc autem seipsum vel alium quempiam hortatur: ut ab eo sumat scribendi materiam: si satis scribere vellet. Dicit igitur. (Hinc) .i. a cornuto vel a philosophia quam cornutus profiteret. (Trabe que dicas) .i. accipe scribendi argumentum. (Et relinque menses mycenis) .i. fabulam de atreo & thyeste que mycenis gesta est. (Cum capite & pedibus) scilicet filiorum

Hinc trahere que dicas: mensesque relinque mycenis
 Cum capite & pedibus: plebesque prandia noris.
 Non equidem hoc studeo bullatis ut mihi nugis
 Pagina turgescat dare pondus idonea fumo.
 Secreti loquimur tibi nunc hortante camena:
 Excuteda damus precordia: quataque nostrae
 Pars tua sit cornute animae tibi dulcis amice
 Ostendisse iuvat, pulsa dignoscere cautus:

thyeste a pfe commanducatis. (Et noris prandia plebeia) idest ea que pertinet ad mores & vitae communis utilitatem. ac si dicat. Emitte tragedia in qua resfecte tractant de re

gibus & herolibus: & cognosce ea que pertinet ad bene beatique viuendum. Martialis. agnoscat mores vitae legatorum suos. (Non equidem) aut mutatio est personarum aut hoc dicit. Tu o amice fac quod dixi: quia ego sic factum. (Quia) non studeo hoc scilicet ut pagina .i. opus quod scribo. (Turgescat mihi) .i. sit inflata & tumescens. (Nugis bullatis) .i. deliramentis turgidis & gradibus verbis sonantibus. (Haec) bulla est que ex illa aqua surgit. Martialis. Crassior offensae bulla tumescit aequa pagina in qua. (Idonea dare pondus) .i. formam siue materiam. (Fumo) .i. igni: idest digna que comburatur potius quam legatur. Juvenalis. Lignorum aliquid posce ocyus & que prescribis dona veneris telesine marito. (Secreti loquimur) antea que rem/de qua scriptum est aggrediamur: multa dicit de amicitia & familiaritate cornuti secum: atque illud ipsum amicum rogat: ut experitur an sit illi amicitia digna. (Secreti loquimur) ad hoc quod loquitur tecum: non est opus testibus externis. (Nos) damus tibi nunc precordia nostra. .i. sensus interiores: nam precordia sunt interna vitalia: sed propter diaphragma: hoc est septum transversum. (Excuteda) .i. explorata & examinata. (Camena hortante) .i. ad quod faciendum mus me in quarum tutela sum hortatur. (Et o cornute amice dulcis) quia amicitia honesta quam virtus conciliat etiam iucundam & utilem complectitur. Aristotele auctore. (Iuvat) idest delectat me. (Ostendisse tibi) .i. ut ex me compertum habeas. (Quanta pars nostrae animae sit tua) idest quantam partem habeas nostrae animae amicum enim vna dicit esse anima in duo corpora diuisa. Quidam methamorpho. (Me mihi chartae inquit pars aequae persiste meae. & Horatius in .i. carmine. & ferues animae dimidium meae. (Pulsa) .i. experire: an fingam ea que dico. & est traslato sumpta ab his que vasa testacea explorant ictu digitorum: que etiam versus est supra cum dicit: sonat vitium percussa maligne respondet viridi non cocta fidelis limo. Dicit itaque. (Tu cautus dignoscere) idest ad dignoscendum.

Martialis.

Martialis.

Juvenalis.

Aristoteles.

Qui dicitur.

Horatius.

Satyra.

Vergilius. (Quid crepet). i. se net. (Solidum pro solide) idest an vas sit plenum an inane. Vergilius. in viro bono: nec inania subit^o indicet admotus digitis pellentib^o icrus. z vt cautus dignoscere. (Tectoria pictę lingue). i. linguā pictā z pulchrā. hoc est q̄ tertigit vox: z p̄ se fert pictū z falsū: nā tectoriū opus est: cū paries icrustratur calce aut gypso: z supinducitur pictura: ac si dicat: pulsa z examina an sim amic^o inanis z nō solidus. z an aliud dicā ore aliud factam

opere. Lectio tamē antiqua habet plectoria: que defendi potest: vt sit sens^o pulsa plectoria: idest plectra lingue pictę: idest an dissonent vba ab operibus:

Quid solidum crepet: & pictę tectoria lingue.
Hic ego centenas ausim deposcere voces:
Vt mihi te quantum sinuoso in pectore fixi:
Voce trahā pura: totumq; hoc verba resignent:
Quod latet archana non enarrabile fibra.
Cū prīmū pauisdo custos mihi purpura cessit:
Bullaq; succinctis laribus donata pendit:

Suetonius. quēadmodū chorde inter se male pueniētes. Suetonius. in claudio humētib^o narib^o plectra lingue stubaia. Hā a plecto ea forma pot̄ exte plectoriū: q̄ ab cingo cinctoriū: ab emūgo emunctoriū: a tego tectoriū. qd̄ q̄ pul sare magis p̄tinet ad plectra choidasq; quā ad parietū tectoria. hec dixi ne antiq̄ lectio dispugaf. (Hic ego) sensus ē: si more alioz poetarū mihi essent voces cētū: centū ora: z cētū lingue optādę: nō facerē id̄ i decā rādīs fabulis: sed pot̄ in declarādo hoc animi mei sensu z amore erga te meo. Dicit itaq; (Ego ausim deposcere mihi). i. optare. (Hic). i. i hac pte: in q̄ cupio aim meū tibi notū facere. (Cētū voces). i. cētū linguis totidēq; oribus pcedētes simul. Hā sic hec diuidua sūt accipiēda. (Et quātū ego fixi te mihi). i. in alo z memoria mea. (In pectore sinuoso). i. i corde qd̄ multos hz sin^o z latebras: s; z tres sin^o hz cor authore. Aristo. vbi sūt receptacula z q̄ si fontes sanguis. (Trahā voce pura). i. expromā voce nō ficta. (Et vba resignēt). i. id̄ qd̄ clausū signatūq; ē in corde aperiāt. Hā resignare ē id̄ qd̄ signatū ē apire. vt iure p̄sult^o i. l. dig. ii. de penīs. q̄ viuit iqt̄ testamētū apuit z resignauit. (Totū h̄ qd̄ latet fibra archana). i. i corde meo. quā q̄ fibre p̄te tecoris sūt. (Nō enarrabile). i. qd̄ vit vllis vrbis enarrari z explicari p̄t. (Cū p̄mū) dicit a pubertate se cepisse dare operā cornuto phic p̄ceptor. dicit igit. (o cornute ego supposui me tibi). i. sub disciplina tua posui. cū p̄mū purpura custos). i. toga p̄tecta: q̄ vtebāt pueri ad ānū vsq; duodeutige simū: in q̄ togā virilē sumebāt. p̄tecta aut̄ dicebat: qz fila purpurea hēbat itertecta: custodē aut̄ appellauit purpurā: qd̄ illa etas s̄b̄ custodia z pedagogis ē. (Cessit mihi). i. ego excessi ex ea etate. (Terē. i. an. i. postq; excessit ex ephēbis fossa: liberior viuēdi fuit potestas. (z cū bulla) s. aurea qd̄ erat i pueris i signe nobilitat. Juuena. dico senior dignissime bulla. (Donata larib^o succinctis nā puericę ānos egressi bullas dijs laribus donabāt: quēadmodū puellę veneri pupas. succinctos aut̄ lares vi-

Aristoteles.

Terentius

Juuenal.

Quinta.

rit. i. habētes vestes succinctas: q̄ habitū colebant. (Pepēdit). i. appēta est āte illoꝝ effigies. (Et blādi comites). i. amici adulatōres q̄ pedagogi mihi loco succellerūt: p̄miserūt sparsisse oculos: q̄d pedagogi nō p̄mitterbāt. (Et v̄mbo cādida). i. vestis cādida: hoc ē toga virilis q̄ cādida erat: sed v̄mbonē appellauit q̄d in modū v̄mbonis forte erat formata vt nō togā sed clamydē aut cycladē significet: q̄ amici rotūdi sunt. (P̄miserūt sparsisse oculos) idest circūspicere seminas. (Impune). i. licenter et sine pena/ q̄d sub pedagogo nō licebat. (Tota subura) v̄t co celebri in vrbe roma: s̄ p̄cipue meretricibus frequētato. Cerg. i. i. p̄lapēis. nota subura

Cum blandi comites: totaq; impune subura
Permisit sparsisse oculos iam candidus v̄mbo.
Cumq; iter ambiguū est: & vitę nescius error
Deducit trepidas ramosa incompita mentes:
Me tibi supposit: teneros tu suscipis annos
Socratico cornute sinu. Tunc fallere solers
Apposita intortos ostendit regula mores:
Et premittur ratione animus: vinciq; laborat:
Artificemq; tuo ducit sub pollice vultum,

buranas iter teletusa puellas. et Martia. tōstric suburę faucib; sedet primis. Hā tōstricē hāc meretricē fuisse poeta significat. (Lūq; iter ābiguū est). i. cū sum; i ea cōtate: in q̄ certū viuēdi gen; nobis diligēdiū est. Nota est cōmētatio. p̄dici sup̄h̄sticę de hercule puericiā egresso deq; duab; v̄ijs volupratis altera et altera virtutis sese illi offerētib;: et q̄ pacto hercules spreata volupratis via virtutem secut; est. hoc est q̄d in satyra p̄cedēt de y psilo pythagore dicitū est. (Ac error nesci; vitę). i. ignorātia rex illius etatis p̄p̄ta q̄ p̄p̄t in experientiā nescit quā potissimū vitā eligat. (Deducit mētes trepidas). i. adolescētēs i vitę deliberatiōe titubantes. (In cōpita ramosa) i. ad eū locū. vt ex y. pythagore. Cerg. li. vj. cū. dicit. (Partes vbi se via scindit i ambas. respicitq; ad fabulā illā. p̄dici sup̄h̄sticę: de qua supra diximus. (Tu cornute suscipis ānos teneros) i. curā teneri etatis mee. (Sinu socratico). i. iūuēdos in studio ph̄tē illi q̄ de morib; ē. (Tūc). i. postea quā me tibi supposit. (Regula solers fallere). i. doctria: q̄ vt p̄ueros i sui amore alliciat illos q̄busdā blādimētis decipit. quēadmodū inq̄t Horati;. i. sermo. vt p̄ueris olī dāt crustula blādi doctores elemēta velint vt discere p̄ma. (Apposita). i. applicata. et trāslatio sūpra a fabris: q̄ regulā appli cāt ijs reb; q̄s erplozare volūt. et ideo i trāslatiōe p̄stās dicit. (Ostēdit mores itortos). i. a recta rōne deviātes. (Et aius hic p̄ p̄te illa trāslatiō ali po suit: q̄ si ratiōi obrēperet: efficit rōntis p̄nceps. Horati;. j. epi. aim rege: q̄ nisi parer: iperat: hūc frenis: hūc tu sp̄sece catentis. (P̄remitt rōne). i. cōerect a prudētia q̄ ab Aristo. vj. c̄t̄b. diffinit recta rō agibiliū (Et laborat vinciq;). i. reluctat: et tū a rōne tādē vincit (Et aius ducit vultū artificē). i. artificiosū et fabrefactū. nā passiuē accipit hic alias actiue. et sūp̄trū est ab ijs q̄ ex cera imagines faciūt. v̄n subdit (Sub tuo pollice. i. sub tua disciplina

Cergill.

Martia.

Cergill.

Horati.

Horati.

Dalio as. isine
Aristotel.
via
ire

Satyra.

Virgilius.

(Teci etenim) se logo tempore conuato fuisse familiarē ostēdit. Ego inquit. (Memini me cōsumere tecum) memini cū p̄senti inuēnti, p̄pe semper. vt Virgilius in bucol. De celo tactas memini p̄dicere quercus. alit̄ quādo t̄m cum p̄terito eiusdē modi. vt Idē. iiii. georgicor. nāq; sub c̄ba h̄c memini me turrib' altis corryciū vidisse senē. (Longos soles). i. dies. Idē in bucol. sepe ego logos cātando p̄uey memini me p̄dere soles. (Et

decerpere tecū p̄mas noctes epulis). i. epulas i p̄t̄ma parte noctis: quo tēpore philoſophic' studiosis cenandum erat: cūz alij hora diei nona cenare inci- perent. (Et am- bo disponimus). idest ordinamus. (Anū opus z re- quicē) idest nego-

tium z otū. (Atq; laxam'). i. relaxam' z remittim'. (Seria). i. res graues et feueras: q̄bus loci quib' vitimur in mēsa opponunt. Ideo dicit. (Mēsa verecūda). i. in qua vitimur loctis honestis. Iuuenalis. cōtra hic null' inq̄t est pudor: h̄bis: aut reuerētia mēse. potest z mēsa verecūda de victu mode- sto intelligi. (Nō equidē) tantā animorū concordia dicit nō potuisse inter eos puenire: nisi ex p̄stellatiōe. (Equidē) p̄pe semp cū verbo primē p̄so- nē singularis. H̄a ex ego z quidē cōponi videt. hic vero pro q̄dē t̄m acci- pit. (Nō dubites dies amboz). i. possis nō dubitare dies natales vtriusq; n̄m. (Cōsentire certo scdere). i. p̄cordare certa lege nature z a cōstella- tione pueniēt. Ideo subdit. Et ducti ab vno scdere). i. cōstellatiōe (Uel parca tenar veri). i. x̄itatis: hoc ē fatū q̄d mētiri nō p̄t. (Suspēdit libra equali). i. q̄si in bilāce posuit z adequauit. (H̄sa tempora). i. vitā moresq; nostros: vel tēpora n̄sa. i. horoscopū in quo sumus nati. quasi dicat: credi- bile ē nos fuisse natos sub libz signo: q̄n tā ex equo z p̄cordi fato vitim' (Seu hora nata). i. hora natalis siue horoscop'. (Fidelib'). i. m̄t̄i actib' fidelib' amicis. (Diuidit fata cōcordia). i. concordātia. (Duoz). i. vtriusq; n̄m. (In geminū). i. in signū geminor. significat autē se fuisse natos in illo signo tāta vnānimitate: quāta fuit iter castorē z polluce: p̄p̄t quā cē- lū quoq; meruerūt. Legit z cōcordia fata deoz. vt sit sensus: diuidit con- cordia fata deoz scz castoris z pollucis i geminos. i. in me atq; te: q̄ sum' q̄si gemelli (Et frāgim'). i. mittigam' (H̄so loue) quē habuim' i natali n̄o p̄picūz benignū (Saturnū) i. p̄nticosū. q. d. si q̄d erat q̄d malignita- te saturni potuit dislocare atos n̄os: id totū tēparū ē louis benignitate.

p̄ non qui dem

Iuuenal.

p̄signo ascē-
dente hora
nataliset deoz
ut
allud
ens a
amic
iam
castro
set p
stus

Quinta.

(Nescio certe quod astrum). i. que stella est. (Quod temperat me tibi). i. pellat ac si dicat: hoc tamen scio nos esse unanimes: sed nescio quo fato siue constellatione. (Mille hominum species) accedit ad satyricam materiam: diciturque homines variare circa vitę studia: cum sibi non proponant finem recte viuendi. dicit igitur. (Mille species). i. mille hominum modi sunt. (Et rerum versus discolor) id est varium exercitum. (Velle suum) id est propria voluntas: vt sit verbum

Nescio quod certe est quod me tibi temperat astrum.
Mille hominum species & rerum discolor versus.
Velle suum cuique est: ne voto viuatur vno.
Mercibus hic italis mutat sub sole calenti *mercatur*
Rugosum piper & pallentis grana cymini. i. *comit*
Hic satur irriguo mauult turgescere somno. *in*
Hic campo indulget: hunc alea decoquit: ille *comit*
In venerem putris: sed cum lapidosa chiragra
Frerit articulos veteris ramalia fagi:

pronominē. (Est
cutq;) Horatius. ij
ser. Quot capitum
uiuunt totidem stu
diorum milia: et il
lud Vergilius. i. buc.
trahit sua queq;
voluptas. (Nec
viuitur vno voto)
quod varia sunt ho
minum vota: quod ex
emplis manife

Horatius.

Vergilius.

stat: dices. (Hic). i. alius. (Mutat). i. commutat & mercatur. (Super rugosum)
tale enim ad nos peruenit: nam curatum flaccescit. (Sub sole recenti). i. oriente.
Vergilius. sole recens orto. defert autem ad nos ex monte caucaso: quod orientalis est
si ad nos referat. (Et grana cymini) scilicet ethiopicum: quod hippocrates regium
appellat: de quo Plinius in hystoria. na. lib. xxij. Necque enim de cymino vulgari poe
ta hic loquitur: sed neque de rustico quod passim nascitur (Pallentis) ab effectu quoniam
vt dicit Plinius de cymino ethiopico: color veteritum mutat in pallore. Horatius.
j. episto. Si pallere casu biberet ex angue cuminum. Dicit autem cuminum & cu
minum mutatio. y. psilium i. u. quod sepe fieri consuevit: mutat in qua. (Mercibus
italis) vt faciat commercia. i. mercium commutationes (Hic satur). i. alio cibo re
fertus. (Mauult turgescere). i. pinguescere. (Sono irriguo). i. quod per membra
irrigat & infundit. Vergilius. j. en. At venus ascanto placida per membra quiete
irrigat. (Hic). i. alius. (Indulget capto). i. dat operam honoribus ambicendis: nam
romę in capto martio magistratum suffragia colligebat: aut dat operam capto
quod ibidem iuuenes se exercebat. (Hic alea decoquit). i. eo paupertatis dedu
cit vt decoquere cogat: est enim decoquere: cum non habes unde creditoribus
soluas versuram facere. Cicero in philippicis: tenes ne memoria preteritum te
decoris? Ille putris in venerem. i. resolubilis siue consumptissimo concubitu
tu. Vergilius. j. geo. putris se gleba resoluit. (Sed cum chiragra) morbum articu
laris. (Lapidosa) quod humores ad articulos quasi in lapidem condensat.
(Frerit articulos). i. debilitauerit & ipse dierit. Horatius. ij. ser. Scurra vola
nerius postquam illi iusta chiragra studuit articulos. (Ramalia veteris fagi)
id est quod articuli iam conusi & inutiles facti: sunt quasi ramalia. i. rami aridi ve
teris fagi: alluditque ad illud Vergilius in buco. Uscque ad aquam & veteris iam fra
cta cacumina fagi: sic supra dicit: vt ramale vetus pergrandi subere coctum.

Vergilius.

Plinius.

Horatius.

Vergilius.

Cicero.

Vergilius.

Horatius.

Vergilius.

Satyra.

(Tunc) scz corpore libidinibus ex hausto postq̄ incidunt in podagrā z
 chigram. (Seri) .i. ipsi sero: id quod est temporis accomodatum perso
 ne. (Ingemuere) .i. dolēt, (Dies crassos) .i. tristest nubillosos. (Et lucem
 palustrē) idest quasi vaporib⁹ ex palude resolutis implicitrā z obscuram.
 (Transisse) .i. consumptā esse: cum nihil splendidum in vita egerint. (Et
 ingemuere vitam relictrā sibi) idest q̄ ad eā etatem q̄ sit morbis obnoxia
 peruenerint. (At

te nocturnis) alij
 eo modo viuunt/
 quo diximus: sed
 tu o comute i stu
 dio philosophic/
 atq; in ptempla
 tiōe veritatis oē
 tempus cōsumis
 deinde i aures di
 scipuloꝝ trāsfun

Tunc crassos transisse dies lucemq; palustrem:
 Et sibi tam seri vitam ingemuere relictam.
 At te nocturnis iuuat impallescere chartis.

Cultor enim iuuentim purgatas inseris aures
 Fruge cleantea: petite hinc iuuenesq; senesq;
 Fidem animi certum miserisq; vaticis cantis.

Cras fiet hoc: idē cras fiet: quid? quasi magnam
 Nempe ditem donas: sed cum lux altera venit:

dis: dicit itaq; (At iuuat te) .i. tu e diuerso delectaris: nā at pticula est ad
 uersatiua. (Impallescere) .i. vsq; ad pallore isudare (Chartis nocturnis)
 idest libris p̄hor quos p noctis tps elucubratiōib⁹ vsas. (Cultor: enim iu
 uenū) .i. tu philosophic p̄ceptor: qua iuuenū maxime ingenia excolunt a
 te. (Inseris fruge cleathea) .i. semine z doctrina cleātis p̄hi stoic: de quo
 Juue. Et iubet archetypos pluteū seruare cleātas. (Aures purgatas) scz
 iuuenū quos erudis q̄s oportet dedocere falsam doctrinaz: aut pueros
 mores vt bonos inducas. (Petite hinc) iuuenes ad studij p̄hic: hoc est
 virtutis p̄fessionē hortat: vt sub hoc p̄ceptore discant fines bonorum z
 maloz: dicit itaq; (O iuuenes) ad q̄s potissimū hoc p̄inet. (Et senes) vt
 oēm serū z etate cōprehēdat. Hora. j. epist. Id qd̄ eque pauperib⁹ p̄dest
 locupletib⁹ eque: z qd̄ neglectū pueris sensibusq; nocebit. (Petite hinc)
 scz a comuto siue a p̄hia. (Fide animi certū) .i. verā felicitate: q̄ est Aristo
 tele authore operatio ai scōm virtutē optimā in vita p̄fecta. certum aut̄ dī
 rit: qz eodē authore nulla in re certitudo tāta esse pot: quāta in opatione
 scōm virtutē: z petite hinc. (Vaticis) .i. virtutis cogitatio nē: q̄ est quasi vta
 ticū quoddā z impēse q̄b⁹ ad vite portū puenire valeam⁹: cū fortunē z na
 turē bona illuc vsq; nō pueniāt semp. (Miseris cantis) .i. senectuti miseris
 multis obnoxie: vñ biantis illud qd̄ nos in distichon redegim⁹: discce bo
 nas artes miserisq; vaticis dicebat: firmas si tibi q̄ris oper. (Cras
 fiet hoc) vba sunt illi⁹ q̄ vt ait Hora. Recte viuēdi progat horā. Et dispo
 nit ad materiā satyrę q̄ est vt a principio dixim⁹ de vera libertate ac serui
 tute. (Cras fiet hoc) incōtinēs q̄spiā dicit cras incipiā recte viuere. (Et
 idē) subaudi dicit die insequēti. (Cras fiet) .i. incipiā bñ viuere. (Quid
 donas) dicit Persius incōtinēt: qd̄ p̄mittis tibi? (Quasi magnū diē) in
 quosq; sunt multi dies singula cras cōtinētes. (Sed cū lux altera) .i. ser

*cleans fui
 t vir mag
 ng phy.*

*pluteum co
 fel am serco
 Juuenal.
 et iubet ar
 che typos plu
 teum seruare
 re cleantas*

Aristotel.

Horatius

Quinta

quæ dies. (Genit) in herito. Jā consumpsimus. I. p̄didimus. (Cras he-
sternū). I. diet p̄cedētis. (Et ecce aliud cras) scz tertiu quartū ⁊ deinceps.
(Egerit). I. cōsumit ⁊ emittit. (Hos annos). I. hanc vitā q̄ est nobis a deo
vt bene beateq; viuam⁹ concessa. (Et semp parū) subaudi tēporis. (Erit
vltra). I. futurū. Martial. Cras te victurū cras dicis posthume semp. Et
sequit: sera nimis vita est crastina: viue hodie. (Hā quāuis) incontinētem

Martial.

Iā cras hesternum cōsumpsimus: ecce aliud cras
Egerit hos annos: & semper paulum erit vltra.
Nam quāuis prope te: quāuis temone sub vno
Vertentem sese frustra sectabere cānthum:
Cum rota posterior curras & in axe secundo.
Libertate opus est: nō hac qua vt quisq; velina
Publius emeruit: scabiosum tesserula far
Possidet: heu steriles vert quibus vna quīritem

cōparat rotę po-
striori currus bi-
narū rotarū: que
nunq; p̄sequit ro-
tam priorē: cū tā-
tum p̄cedens cur-
rar: quantū succe-
dēs sequatur: ita
igitur incōtinens
nunq; p̄tinget il-
lud cras: quo sibi

q los man
chegus
vno cant
Nanda. q̄
cum it rotas
vias calcan-
tes

recte viuēdi p̄ncipiū est faciendū: ordo est. (Hā tu) o incontinens. (Fru-
stra sectabere) quia nunq; cōsequeris. (Cānthum) subaudi rotę p̄ceden-
tis: hoc est ferreū illum orbē quo rotę vinciunt: vt dicit Quintilian⁹ lib. j.
oia. insti. ⁊ Martialis in disticho cui lēma est troch⁹: iste trochus pueris
at imbecātus erit. Et tertio regū lib. hieronymo interprete: axes inq; cā-
thi radij ⁊ modiolī oīa fusoria. (Vertentē sese) motu scz vertiginis: qui si-
mul duplex est in longū scz ⁊ in orbē. (Quāuis prope te) subaudi sit cān-
thus ⁊ rota illa. (Et quāuis sub vno temone) cui p̄ duos axes hinc rotę:
hoc est priorēs ⁊ posteriorēs applican̄. frustra inq; sectabere cāthū. (Lū-
rota). I. tu quasi rota. (Posterior) idest sequens priorē curras. (Et in
axe secundo) cui posteriorēs rotę applican̄. Libertate opus est. sensus
est ad hoc vt incipiamus bñ ⁊ scdm virtutē viuere: opus est libertate: scz
vera: nā vt dixim⁹ duplex est libertas: dicit itaq;. (Opus est libertate) nō
illa q̄ inducta iure gentiū ⁊ q̄ distinguit contra seruitutē: sed illa que bo-
minem vere liberum reddit: ideo subdit. (Non hac) subaudi libertate est
opus. (Qua vt q̄sq; publi⁹). I. postq; aliq; ex seruo fact⁹ liber accepto pu-
blii p̄nomine: nā serui nō habebāt p̄noia vt paulopost dicemus. (Eme-
ruit). I. seruitute solut⁹ est ⁊ factus emeritus. (Possidet far scabiosum). I.
immundū quale est illud qd virtim p̄ tribus distribuit. (Tesserula veli-
na). I. trib⁹ velinq; in quā postq; hic fact⁹ est liber redact⁹ est: ⁊ tanq; ciuis
romanus accipit portionē frumenti qd in populū diuidit vel a captatore
suffragior: vel ab aliq; ciuitatis p̄ncipe: qui populi beniuolētā captat:
vel ab ipsa deniq; republica. velina aut trib⁹ dicta est romę a loco vrbis
velia: est ⁊ tessera frumētarij metreta: vñ tesserulam dixit: est tessera belli
symbolū. est ⁊ tessera in alea. (Heu steriles vert) I. o mortales veritatis
ignari. (Quib⁹ vna vertigo facit quīrītē). I. qui putatis fieri liberū vera

Quintilia.
Martial.
Hierony.

Satyra.

libertate: eo modo quo dicitur Romanum esse quod servus erat facta una ver-
tiginē. Nam dñs volens servum manumittere illum ad p̄torē dūce-
bat: petensq; vt illū faceret libez vertebat z circuegebat eum in orbem:
tunc a p̄toze virga tangebatur: quē dicitur vindicta: verba autem p̄tozis
erant: factio te liberum: factio te tuem Romanū. Seneca in epistolis. philo-
sophic inquit epicur⁹ seruās oportet vt tibi p̄tingat vera libertas: nō
differtur in diem

Seneca.

qui se illi subiecit
et tradidit statim
circuegitur: id est
vertitur ac libera-
tur. (Hic dama
est id est hic quē
dixi factū liberuz
est dama. Est autē

Vertigo facti: hic dama est non tressis agaso:
Vappa: & lippus: & in tenui farragine mendax:
Verterit hunc dominus: momento tēporis exit
Marcus dama: pape: marco spondente recusas
Credere tu nūmos? marco sub iudice palles?
Marcus dixit: ita est: assigna marce tabellas.

dama nomen seruū vt stichus aut dauus. (Agaso). i. cuius industria non
alia fuit q̄ agere asinos: nā id est agaso. (Nō tressis). i. qui non valet tres
asses. (Vappa). i. insipiens z null⁹ cerebrū: sumptū nomē a vino euanesce-
te. (Lippus) lippitudine oculoz deformis aut ignar⁹ vt supra. Hos pue-
ris monit⁹ patres ifunderē lippos. (Et mēdar in tenui farragine). i. etiā
in minimis z paruis reb⁹ mentiri solit⁹: nā farraginē p materia accipit:
quē admodū Juue. nri farrago libelli. (Verterit hunc dñs) subintelligit
si: dicit em supra quib⁹ vna quiritē vertigo facit: ac si dicat corā p̄toze cir-
cuactus a dño libertatē accepit. (Momento tēpis). i. subito: quōd nō pōt fie-
ri in vera libertate: qz nemo repēte fit summ⁹ sicut e diuerso dixit Juue.
nemo repēte fuit turpissim⁹. (Exit marc⁹ dama). i. nō solū dama sed etiā
cū p̄noie marc⁹ dama sumpto a patrono libertatis auctore. Cicero ad
atticū: de eutichide liberto gratū q̄ nouo noie tit⁹ erat cecili⁹ vt ex me et
te sicutus Dionysii⁹ Marc⁹ p̄ponius: alioq̄ p̄noia tñi ingenius z nobil-
bus dabant: s; z q̄ notabant crimine lese maiestatis p̄noia amittebāt.

Juuenal.

Juuenal.

Cicero.

Plutius.

Plut⁹ lib. vi. ab v: be cond. M. manli⁹ q̄ capitoliū gallis defenderat: affe-
ctati regni dānatus de sacro deiectus est: in cui⁹ notā. S. L. factū ne cui de
gente mālta Marco p̄nomē esset. (Pape marco spondente) erat q̄spiā
qui dubitabat credere pecunias alicui p quo Marc⁹ dama erat sp̄oz:
dicit hūc poeta deridens: aut quiuis alius seruo. Pape admirātis est ad-
uerbium siue interiectio. (Tu recusas credere nūmos?) id est fidel alicui-
tus cōmittere. (Marco spondente) id est pro illo fide luben⁹ e. (Et tu pal-
les). i. times litem amittere. (Sub marco dama iudice?) quippe q̄ sit vir tu-
stissim⁹ atq; integerrim⁹. (Marcus dixit) subaudi aliqd. Fra est). z hoc qz
vt dicit Juue. Quantū q̄sq; sua nūmoz seruat i arca tantū habet z fidel.
(Assigna marce tabellas) vba sunt alicuius qui marci damā testē adhs-
bet testamēto rogatq; vt subsignet illas rāq; vir bon⁹ z fide dign⁹: qz i era-
mine testū: vt dicit Juue. Proin⁹ ad cēsum de mouib⁹ vltima fiet q̄stio.

Juuenal.

Quinta.

(Hæc mera libertas) subaudi ab insipientibus iudicat: cum nō sit mera idest pura & sincera sed fucata & falsa. (Et pilea dant nobis hanc) scz falsam libertatē. pilea namq; dabatur seruo facto libero: idq; erat insigne libertatis in illo. Martialis. Totis pilea sarcinis redemi. i. libertatē. (An quisq;) q̄ ex seruo liber factus est: tali syllogismo cōcludit. Ille est liber qui potest viuere vt vult/ ego viuo vt volo: igit̄ ego sum liber: huius syllogismi

Martialis.

Hæc mæra libertas: hanc nobis pilea donant.
An quisquam est alius liber: nisi ducere vitam
Cui licet vt voluit: licet vt volo viuere: non sum
Liberior bruto: mendose colligis inquit
Stoicus hic aurem mordaci lotus aceto.
Hæc reliqua accipio: licet vt volo viuere tollo.
Vindicta postquam meus a prætorē recessi:
Cur mihi non liceat: iussit quodcumq; voluntas:
Excepto si quid masuri rubrica notauit.

assumptum ex eo videtur manifestum q̄ ille est liber qui pro arbitrio suo facit omnia. (Non sum liberior: bruto:) q̄ non modo fuit liber: verū exactis regibus auctor fuit libertatis populo Ro. Mendose

colligis) ex sententiâ stoicorū respondet argumento: cōcedens maiorē propositionē & negans minorē. Hæc assumptione aut parte assumptionis nō concessa: nulla est cōclusio: dicit itaq;. (Stoicus lotus aurē) idest habens aurē munctā & purgatā. (Aceto mordaci) q̄d habet vim abstergendī cum quadā mordacitate. q. d. q̄ stoicus acriter intelligit ea q̄ audit. (Inquit) respondet arguenti. (Mendose colligis) idest male cōcludis: nā ego inquit accipio: idest concedo tibi. (Hæc reliqua) scz assumptionē: q̄ ille est liber: qui viuere vt vult. (Sed tollo) .i. nego vel tolle ex argumēto tuo minorē propositionē: que erat ego viuo vt volo. Hæc quē admodum Aristoteli. libro. iij. ethicū. scribit cū voluntas tēdat in finē: finis vero & bonum ex. is. physico: ū conuertantur: fit vt impossibile sit q̄ voluntas feratur in malū: & q̄ quis malum velit p se sed sub ratione boni. Vall ergo non possunt velle malum: sed p ignorātiā id q̄d est malū putant esse bonum: & hinc est quod ignorat omnis flagitiosus q̄ facere a q̄busve abstinere debet. Ex quo fit vt flagitiosus nō viuat vt vult neceat in ea q̄ agit: sed potius ferat. (Vindicta) verba sunt illius q̄ ex seruo liber factus est dicētis in confirmatiōnē minoris propositionis. (Postq; recessi a prætorē) qui me fecit liberū ciuemq; romanum domino id poscente. (Meus) .i. mei iuris & potestatis: (Vindicta) vitra illa p̄toris capitū meo ipsa. (Cur non possim?) (Quodcūq; voluntas iussit) .i. optauit. (Clergil. Infandum regina iubes renouare dolorē p optas. (Excepto si quid masuri rubrica notauit) .i. p̄terq; si masurius sabinus q̄ fuit iuriscōsultissimus t̄pore Tibertij cæsaris: notauit certos quosdā locos i quibus liberti patronis suis operas debebāt: vnde est adhuc apud iurecōsultos titulus de opis libertorū rubrica aut dixit p̄ titulo ex rubrica siue minio aut purpurisso scriptus.

Aristotel.

Clergil.

Satyra.

(Disce) ostendit iterū stolcus manumissum a dño non esse liberū verum: sed introducta a legibus libertate. Sed antea quam illum doceat monet ne irascat aut rideat: sed patienter audiat. (Sed ira cadat) .i. non irascaris. (Et fanna rugosa cadat naso) .i. ne me naso adunco subsannes. Hā fanna est ronus: hoc est sonora illa p nares aeris respiratio: quā rugosam appellat: quin derisione nares corrugant crispanturq;. (Dum reuello tibi de pulmone) .i. de corde eradico. (Veteres auias) idest antiles ineptias: zq; ab auis tuis didicisti. (Non pro ris erat) sensus est: ille nō est liber vera libertate q; manumittitur a dño: sed qui pōt scdm virtutem viuere: dicit itaq;. (Non erat pctoris) subaudi officium vel nō pertinebat ad pctoriem. (Dare stultis) idest ignorantibus. (Officia rerum tenusa) idest subtilia: qualia sunt in virtutis medio inuestigādo: nā vt ait Aristoteles. ij. ethico. quādamodū non cuiusq; est inuenire cētrum circuli sed tantū geometre: sic nec inuenire virtutis mediocritatē pettingere nemo potest nisi sapiēs. (Et permittere stultis subaudi nō erat pctoris. (Usum vite rapide) .i. velocis: hoc est qualiter illis viuendū sit: q; id nesciunt. (Sambucā citius) sensus est: facilius rusticus aris musice imperitus sciet pulsare sambucā instrumentū musicū cuius crebro in Dantes le ppheta fit mentio: quā stultus z ignorans recte viuere: dicit itaq;. (Citius aptaueris) .i. facilius accommodabis. (Sambucā caloni alto) .i. instrumentū illud musicū militari seruo grādī ac ex cōsequenti magis corporis viribusq; animi pstanti: potest z sambuca belli machina intelligi: cui intendēde in tactus calo rationē nō habeat. (Stat contra) sensus est: ratio et lex z natura volūt hoc: vt nemo faciat quod facere nescit: quontā illud prauē faciet: nā qui ignorans est: quicq; faciet vitabit corrupetq; quare abstinere debet oī actione: quādo quidē illā vitaturus est. (Ratio stat cōtra) subaudi hoīem ignoratē z vitiosum volētē aliqd agere. (Et gānit in aurē secretā) .i. secreto ad aurē insufurrat. (Ne liceat) facere id qd agēdo qd vitabit. i. vitare poterit. (Publica lex hoīm) .i. lex naturalis: vt sit idē publica lex z natura: vel lex publica sit ius gentiū z natura ius naturale: quāq; sunt q non distingāt ius gentiū a iure naturali. (Continet hoc fas) idest hoc licitū tu dicat (Ut inscicia debilis) .i. vt ignorantia nulli rei habilitis. (Teneat actus vetitos) .i. pteat se ab aliqua re agēda: quā agere ratio lex z natura vetant. (Diluis hellebo) qd dixit exemplis manifestat.

Aristotel.

Quinta.

(Diluis helleborū) idest si temperas herbam illam que apud antiquos
 vt dixim⁹ in purgationibus frequenter sumebat. (Lum sis nescius com-
 pescere examen) i. regere z castigare libzē bilancē. (Certo puncto) idest
 certo pondere quoniā libra punctis distinguitur: nā veratrum nisi tem-
 peretur: idest vt medici dicūt graduē: z certo pōdere datur: perculosum
 est. (Natura medendi) i. medicinē ratio. (Vetat hoc) scz helleborum vari

Diluis helleborum certo compescere puncto
 Nescius examen: vetat hoc natura medendi.
 Nauem si poscat sibi peronatus arator
 Luciferi rudis: exclamet mellicerta perisse
 Frontem de rebus. Tibi recto viuere talo
 Ars dedit: & speciem veri dignoscere calles:
 Nequa subærato mendosum tinniat auro:
 Quæq; sequenda forent: & quæ vitāda vicissim
 Illa prius creta: mox hæc carbone notasti.

sine temperamē-
 to z certo ponde-
 re: nā vt Horati⁹
 inquit: quod me-
 ditorū est promit-
 tunt medici. (Na-
 vem si poscat) al-
 terum exēplum.
 (Si arator pero-
 nat⁹) idest rustic⁹
 perone calciatur:
 est enim pero so-

Horatius

lea potius q̄ calceus z ex corio crudo. (Uergill. vii. cū. Vestigia nuda sint
 stri instituere pedis crud⁹ tegit altera pero. (Rudis luciferi) i. scriptus z
 imperit⁹ astroz ad q̄ antiqui p noctem nauigabāt: sicut nostro tēpore ad
 acun lapide magnete temperatā. (Poscat sibi nauē) subaudi gubernan-
 dam. (Mellicerta) deus marin⁹ qui p̄sudet portub⁹: atq; proinde a latinis
 portunus appellat⁹: a grecis vero ex mellicerta mutato noie palēmō di-
 ctus est: fuit aut atbamantis ex ino cadmi filia pcreatus. (Exclamet) p
 rei indignitate in exclamationē prūpat. (Frōtem) i. pudorem: qm̄ frons
 sedes pudoris est: vnde est p̄fricare frontē p eo qd̄ deponere pudorem.
 (Perisse de reb⁹ scz humanis: quādoquidē hoies sibi assumūt faciēda q̄
 nesciunt. (Tibi recto viuere talo) sensus est: si sapiens es eris liber. atq;
 contrario: si stultus z ignorās seruus: qd̄ satis colligitur ex supradictis:
 dicit igitur. (Si ars) i. sapientia. (Dedit tibi viuere recto talo) idest mo-
 ribus a mediocritate nō distortis: nā talus est quo incedēs inisistimur.
 (Et si calles dignoscere) idest scis distinguere. (Speciem veri) subaudi a
 falso: ideo subiungit. (Ne qua) scz species. (Tinniat mēdosum) p mēdo
 se z falso sonet: hoc est tinnitu suo falsitatē ostēdat. (Auro suberato) idest
 qd̄ subitus habet q̄s: z in superficie aurū: z est translatio sumpta ab ijs q̄
 explorant nūmos tinnitu: hoc est crepitu illo quē numm⁹ illisus reddit.
 (Et si notasti) idest in animo tuo designasti. (Quæ forent sequenda) q; ran-
 tū bona honesta. (Et vicissim) i. e diuerso notasti. (Quæ vitāda) i. fugien-
 da forent: notasti inquam. (Illa prius) i. priora. (Creta) nota alba. (Et
 mox hæc) i. deinde hæc posteriora. (Carbone) nota nigra: vt quæ honesta
 sunt creta alba: q̄ vero turpia carbone nigro notent. (Horat. ij. ser. creta an
 carbone notandi. (Et si presso lare) i. cū habeas rem familiarē angustā,

Uergill⁹.

Horatius

Satyra.

(Es modicus voti) .i. nō cōceptis inanes spes: sed modica idest mediocris opus. (Et si es dulcis amicis) .i. nō acerbus: nō difficilis et irtractabilis. (Et iam nūc) .i. aliquādo. Astringas) .i. cōtineas et claudas. (Granaria) horrea in quibus frumēta asseruant. (Et tam nūclaxes) .i. aliquādo aperias et soluas: hoc est si das quibus et quā oportet: et nō das quibus et quā non oportet: quōd vtrūq; liberalitatis est. (Et si possis transcendere) .i. p̄terire et calcare. (Nūmū

fixū in luto) quā si dicat: si potes contēnere sordidos questus et est sumptus ex ludo puerorū qui fixo nūmo in luto trās-euntes se ad illū demittentes risu locoq; eludunt.

Horatius

Horatius. i. episto. Quo melior ser-

uo quolibetio: sit auarus. in trituis fixum cū se demittit ob assem. (Nec gluto) .i. quasi gluto possis. (Nō sorbere saluā mercurialē) .i. spe lucrandi inhiare. (Nā mercurius deo lucris et mercatorū est. saluā igit mercurialē dicit trāslatione sumpta ab ijs: qui vīso cibo delicatiori saluā in ore versant. (Lū vere dixeris) scz hęc supiora: q̄ dixi. Mea sunt et teneo idest omnia quēadmodū a te explicata sunt: possideo. (Esto liber ac sapiens) vera illa libertate q̄ sapiētie cōiuncta est. (Pretorib; et ioue dextro) .i. humano et diuino iure tibi a stipulātibus et fauentib;. (Sin tu cū fueris) sensus est. si tu vitiosus es atq; p̄inde seruus: repeto et aufero a te q̄ supra cōcessi: cū dixi. Esto liber ac sapiēs. Dicit itaq; (Sin) p̄ sed si. (Retines pelliculā veterem) .i. mores antiquos et priores: q; nihilo magis emēdatus es. (Et pollitus fronte) .i. boni viri spectē ostentans et p̄ te ferēs. (Seruas sub pectore) .i. adhuc in corde retines. (Clapido) .i. insipienti a vapora vīno euantido quāq; syllabę quātitas obster: infra ventanūq; rubellū exballer vapidā lesūm p̄ce sessilis obba. (Vulpē astutā) .i. callidā malignitatē: qualis vulpi in apologis attribuit. (Lū fueris pauloate nostrę farine) .i. vn; ex imperita multitudine quales nos sum; quōd poeta de se dicit: vt de alio possit liber; dīcere: per farinā autē hoīs conditionē significat. Juuenalis. Panisq; tui nouisse colorem. Si inq; talis es nūc qualis fuisti ante: hoc est vitiosus et malus cū velis videri bon;. (Repeto a te: q̄ dederā supra) cū dixi esto liber; ac sapiēs: qm̄ illa dabā virtutibus quas in te putabā esse. (Et reduco funē) .i. cōtraho ad me quasi p̄ funē: quōd ante tibi tollendū permisērā. (Nil tibi cōcessit) et subdit causam cur ab illo tollit nomē liber; ac sapiētis. Q; ratio) .i. prudētia. (Nil cōcessit tibi)

Juuenal.

Quinta.

id est nihil per illa operaris: quantumcumque illud sit minimum. (Digitum exere) id est si digitum exerueris et ostenderis: quod parum est. (Peccas) quia quicquid ab homine fit: quod non proficiat ex impertorio rationis decore habere non potest. (Et quod tam parum est subaudi quod digitum exertatio: tamen si motus ille ratione non dirigatur: illud obtuleret: indecens et deformis sit necesse est: quod de ad actionibus eque intelligendum est quibus si ratio non adsit: vitiosi erunt. (Sed nullo

Nil tibi concessit ratio. digitum exere: peccas.
 Et quid tam paruum est: sed nullo farre litabis:
 Hæreat ut stultis breuis ut semuncia recti.
 Hæc miscere nephas. nec cum sis cætera fossor:
 Tris tantum ad numeros satyri mouere bathylli.
 Liber ego. vñ datum hoc sumis tot subdite rebus:
 An dñm ignoras: nisi quem vindicta relaxat:
 I puer: & strigiles Crispini ad balnea defer.
 Si increpuit: cessas nugator: seruicium acre.

farre) sensus est. nullo modo id poteris assequi: ut in stulto atque pinde malo vlla sapientie particula inesse possit: quod est cõsentaneum et quod scriptum est. Sap. ca. 1. In multivolã aiã nõ intrabit sapiẽtia. Dicit igit. (Sed

In multivolã aiã nõ intrabit sapiẽtia.

nullo farre). i. nullo sacrificio: quia mola farre constabat. ut supra. hæc cedo ut admoventur templis et farre litabo. legitur et thure eodem sensu. (Litabis). i. sacrificio impetrabis. nam ut diximus: non omnes qui sacrificant litant. (Et breuis semuncia). i. minima pars: nam semuncia est dimidia pars uncie. ut semodius. se libra. (Recti) rationis siue virtutis. (Peccat stultis) ut sepe diximus ignoratibus et vitiosis. Et ponit similitudinem in saltationibus dicens. nihilo magis stultus poterit sine recta ratione quicquam quantumvis minimum agere: quam rusticus saltat ter mouere pedes ad modulationem canentis siue cytharã pulsantis. Dicit igit. (Lũ sis fossor). i. rusticus agros exercens. (Cætera). i. per reliqua omnia. (Non mouere). i. non saltabis: membra mouebis. Hora. 1. ser. quod membra mouere molli. (Ad tres tantum numeros) quia saltatio quemadmodum et musica numeris constat. (Bathylli satyri). i. saltatoris. nam satyri saltantes in theatro iuducebant. Verg. in buco. saltantes satyros imitabit alpheisbeus. fuit autem bathyllus illa tempestate saltator egregius. de quo Iuuenius. chironomus ledam molli saltante bathyllo. (Liber ego) verba sunt illius qui vitiosus iuoluitur. contra quem poeta dicit eum non esse liberos: quoniam quidem sit subditus multis qui illud quasi dñs quod ad impertiosum distrahunt (An ignoras?). i. non putas eum alium dñm. (Nisi quem vindicta) erga peccatores: de quo supra diximus. (Relaxat). i. soluit. hoc est a quo dño per vindictam peccatoris es solutus. (I puer) multo intollerabilior esse ai quam corporis fuit utem exemplis ostendit quod paruum est. dicit quod spiritus dñs suo suo. (O puer). i. vade. (Et defer strigiles) ferramenta quibus lauantes in balneis distrigebant. Mart. in dist. cuius index est strigilis. pergamus has misit: curuo distringere ferro: non tam sepe teret lintea fullo tibi. (in balnea crispini) cuius cuiusdam romani (si increpuit). i. si dñs cum crepitu ironuit. (o nugator). i. o fue neque et inutilis. (cessas). i. imoraris. vñ fuit cessatores vitiosi habentur. (Seruitium acre). i. dura ser

Horatius

Vergilius.
Iuuenalis.

Martialis.

Satyra.

uitus. (Nihil impellit te). i. non mouet ac pturbat te: q̄si dicat necesse est moueat te. (Neq̄quā). i. nulla res. (Intrat extrinsecus). i. ab extra. hoc est a dño minit̄ate. (Qd̄ agit̄et nervos) hoc est vires tuas interiores labefaciet. ac si dicat necesse est aliqd̄ tale penetret in animū tuū. p̄t̄ z enun: ciatiue legi. sed fortius argumētum: si interrogatiue legat̄. Ideo subdit. (Sed si intus). r. p̄ idest. (In te core) scz tuo. vbi sedes oim̄ cupiditatum. (Egro). i. vitioso.

z pturbatiōibus animi ifecto. (Nascuntur dñi) idest vitia q̄ tibi domi nātur z iperant. (Qui) idest quō. (Eris ipunitio) idest euadis mi nus punit? (Atq̄ hic). i. quā hic atq̄. enim pio q̄

Te nihil impellit: nec quicquā extrinsecus intrat
 Qd̄ nervos agit̄et: Sed si intus & in te core agro
 Nascuntur domini: qui tu impunitior exis:
 Atq̄ hic quē ad strigiles scurica & met̄egit heris:
 Mane piger stertis. surge inquit avaricia. etia
 Surge. negas: instat. surge inquit. nō queo. surge.
 En quid agā: rogitas? en saperdas aduehe ponto
 Castoreum. stuppas. hebenū. thus. lubrica coa.
 Tolle recens primus piper ē sitiente camelo.

- Horati.** sepe accipit. (Quē scurica). i. flagellum: quā quā scurica leuitus est flagella. **Horati.** i. sermo. Nec scurica dignū horribili sectare flagello. (Et metus herilis) idest heri ac dñi sui. actiue hoc est quo dñs a seruo timetur. (Egit ad strigiles). i. impulit ad strigiles in balnea deferēdas. (Mane piger) alterū exemplū quo demōstrat quā acerbi z impotenti sunt dñi interiores: z primo quo pacto avaricia z luxuria distrahāt atq̄ in ptes diuersas rapiāt incōtinētū aios. (Tu piger). i. si tu octosus z securus. (Stertis mane). i. in multā diē dormis. (Avaricia quasi dña qdā impertosa. (Inquit surge. etia surge) nā etia exhortātis simul z instātis ē. (Negas). i. si ne gas te velle surgere. (Instat scz avaricia: z inqt̄ idē idē surge. Et si dicis. (Hō queo) subaudi surgere. avaricia q̄rto repetit instādo surge. (En qd̄ agā: dicit ille somno lāguidus) nihil opus esse illi surgere: cū nihil habeat qd̄ agat. ad quē avaricia qd̄ agas inqt̄ rogitas? (En aduehe ponto). i. ecce vel etia nauib⁹ ex p̄to regione asiatica porta. (Sapdas) pisces pessimos inquit fest⁹ quāquā a sapore deducti videant. **Juli⁹ pol: lux.** pollux in gñe thymno rum ponit saperdas. (Castoreū) testiculos sibi p̄tici. **Vergili.** i. georgi. vi rosasq̄ p̄tus castorea. z **Iuuenal.** imitat⁹ castora q̄ se eunuchū ipse facit: cupiēs euadere damnū testiculi. (Stuppas) linū vel canabē. (Hebenū) lignum cuius materia nigra est: hispane dicit abeni. **Vergili.** vbi supra. **Iuda** nigrū fert hebenum. (Thus) ex sabea regione arabie: vt **Vergili.** ibidē molles sua thura sabet. (Lica lubrica) vina ex coo insula q̄ vim hñt **Horati.** larandi ventrē. nā vt **Horati.** inquit: si dura morabit̄ aluus v no coa vitē dum est. Et prim⁹ ita vt nullus ali⁹ pueniat te. (Tolle piper recens). i. recenter aduectus. (E camelo sitiente) quoniam piper ex india p̄ deferta etiam **Plinius.** nunc camelis aduehitur: qui vt ait **Plinius** quadriduo sitim perferunt.

Quinta

(Verte aliqd.) .i. merces nostrates pegrinis mercibus pmuta. (Iura) sub
audi falso. qd mercator est ppriū. (Sed iuppiter audiet) subaudi me pe
terantem dicit piger ad quē auaricia. (Heu o vare) .i. stulte z a via recta di
storte. (Iā id significat varus vt scpe dixim⁹. (Si tēdis .i. pseruas. (U
uere cū ioue) .i. scdm pcepta religiosis q nos surare vetāt. (Perages) .i.
viues. (Contentus terebrare salinum). Vasculū salis per qd victū tenuē

Verte aliqd. iura. sed iuppiter audiet. heu
Vare regustatum digito terebrare salinum
Contentus perages: si viuere cum ioue tendis.
Iā puer is pellē succinctus: & cenophorū aptas
Ocyus ad nauem. nihil obstat quin trabe vasta
Aegeum raptas: nisi solers luxuria ante
Seductū moneat. quo deinde insane ruis: quo?
Quid tibi vis: calido sub pectore mascula bilis
Intumit: quam non extinxerit vrna cicuta.
Tun mare transillas: tibi torta canabe fulto
Coena sit in transtro: veientanumq; rubellum

intelligim⁹. vt su
pra purum z sine
labe salinū. digi
tum terebrare di
cit: qz cuz parum
salis est in fundo
salint: digito illō
contrahim⁹ z vt
demur salinū qst
terebra perforare
(Iam puer is) p
suasus ab auaricia
qd agat ostendit:
quoniam spre
ta luxuria nauis

gat. (Iā puer is) .i. seruus vadis qm auaricia obtēperas. (Iāz puer aliqn
ctate aliqn cōditionē significat. (Et succinct⁹) .i. expedit⁹. (Aptas ocys⁹) .i.
cito paras. (pellē) vestē nauticā ex pellibus factā: siue stragulū pelliceū.
(Et cenophor⁹) vas vinariū. (Ad nauē) subaudi pserēdas. (Nihil obstat)
idest nihil impedit te. (Quin raptas egeū) scz mare cycladib⁹ sparsum: vt
dicit Vergil. (Trabe vasta) .i. naue quē trabib⁹ pstat. (Nisi luxuria solers)
idest diligēs ad pquirenda ea q voluptuosa sunt. (Ante) .i. priusq; incipias
nauigare. (Moneat te seductū) .i. seorsum z a p̄spectu vulgi separatū. sed
cur seductū: qz vcz aliqd dicitur est qd illū pudeat corā alijs audire. (O i
sane q deinde ruis?) .i. p̄cipitāter z incōsiderate tēdis. (Quid tibi vis?) .i.
quid qris tibi. (Mascula bilis) .i. fortis z valida isanta: nā vt dixim⁹ bilis
insanie sedes est. (Intumit) .i. creuit. (Sub pectore calido) .i. qd te icitat
ad nauigādū feruore quodā. ac si dicat. scias te insanē morbo laborare. q
multa cicuta vix poterit purgari Ideo dicit (Quā) scz bilē. (Urna cicuta)
cuius vis tāte frigiditatis est vt extinguat. sz tu calor maior est. (Tun mare
luxuria volens in sententiā suā incontinentē trahere: primo deterret
illū a labore: deinde hortatur ad voluptatē dicēs. (Tun) p tu ne. (Trāsi
llas mare) .i. nauiges z transillas: vbi tot tantaq; pericula subiturus es?
(Et cēna sit tibi) .i. vbi cēnaturus es. (In transtro) trabe illa transuerfa
cui inniunt remiges cum ictu remorū impellunt nauem: qua cū cēnant
vrunt pro mēsa. (Fulto torta canabe) .i. sustētato fune ex materia canabi
na. tota em nauis atq; ex cōsequenti transtrū sumib⁹ ancorarijs sustētat.

Vergil.

Satyra.

Sessilyas (Et obba sessilis) vas cul^o fund^o est lator dicta sessilis a sededo. sicut la-
 ctuca sessilis a Clerg. in pape. dicit. q̄ solia sup terre faciē expādit. (Exhal-
 let tibi). i. effundat. (Rubellū vetētānū). i. vinū ex vitis rubellantis q̄ abū
Martial. dāt vetijs oppido nō lōge ab urbe roma. **Martialis.** Sed vetentani bibif
Lolumela fer crassa rubelli. **Lolumela** lib. iiii. vetentana inquit vva nō ita rubet vt
 la. aminea / a q̄ collore rubellanc nūcupant: eē dēq̄ fecenitē q̄ pl^o q̄ ceterē fe-
 cis habeāt. (Vē-
 sū pice). i. vitiatū
 z corruptū: q̄ oīa
 pdimēta vinū na-
 turale corrupit.
 (Pice vapida). i.
 insipida et q̄ vini
 sapore facit eua-
 nescere: qd̄ mar-
Plinius. mevr inqt̄ Plini^o
 p̄t̄ ex hispania fa-
 cit (Quid petis?)

Exhalet vapida lesum pice sessilis obba.
 Quid petis? vt nūmi quos hic qncūce modesto
 Nutrieras: peragant auidos sudore deunces?
 Indulge gento. carpamus dulcia. nostrum est
 Quod viuimus. cinis. & manes. & fabula fies.
 Viue memor læti. fugit hora. qd̄ loquor: ide est.
 En qd̄ agis? duplici in diuersum scinderis hamo.
 Hūcine an hūc seq̄ris? subeas alternus oportet
 Ancipiti obsequio. dominos alternus oberres.

tantis te laborib^o erponēs. (Et nūmi peragāt). i. impleāt. (Deices auid-
 dos). i. vnde cum ptes ex summa equestri q̄s tu aues z cupis. (Sudore). i.
 tuo imodico labore nauigādo. (Quos). i. nūmos. (Nutrieras). i. aueras.
 (Hic) romē siue i patria. (Quincūce modesto). i. mediocri aut honesto lu-
 cro. meli^o fuit q̄ncūcē romē lucrari sine labore: q̄ deuncē: hoc est duplū
 et eo amplius nauigatōis labore. (Indulge gento) ad voluptatē luxuria
Martial^o hortat dicens. (Va operā gento). i. voluptati. Est aut gent^o de^o gnationis
capella. vel poti^o. vt **Martian^o** capella inqt̄. q̄ cū primū q̄s gent^o fuerit: mox eidē
 copulat. placat aut florib^o: vt essem^o memores breuitatis vite: q̄ per flores
 significat hinc dare operā gento dicimur. i. voluptati: q̄ vt ait **Martial.**
 Ipse iubet mortis nos meminisse de^o. (**Carpam^o** dulcia). i. arripam^o vo-
Martia^{l.} luptates. (Nostrū ē qd̄ viuim^o) **Martia.** z solū hoc ducas qd̄ fuit eē tuū.
Horatius vnde seq̄t. (Lntsz manes) in q̄ hō post mortē resoluit. (z fabula). i. ea q̄
Horatius poetē de mortuoz laruis fingūt. **Horat^o**. j. car. Jā te nox p̄met fabuleq̄
 manes. **Horat.** viue mēoz q̄ sis eui breuis. (Fugit hora). i. tps cito labif.
 (Qd̄ loqr̄) dicit luxuria. (Vnde ē). i. ex fuga tps. **Horat.** dū loqm̄ur fugit
 inuida etas. (En qd̄ agis?) vba sunt poetē in stātis ei q̄ in deliberatōe po-
 sit^o ē: sequat̄ ne auariciā an luxuriā. q. d. difficilis ē deliberatio. (Seq̄ris
 hūc dñm). i. auariciā. (An hūc). i. luxuriā. (Hā scinderis). i. distrahertis.
 (In diuersū). i. i ptes diuersas z r̄tas. (Duplici hamo) q̄si p̄fcis: q̄ a duo-
 bus piscatorib^o hamo distrahert̄. (Hā opz). i. necesse ē. (Et tu altern^o sub-
 eas). i. alternati z vicissim dñis succedas. (Ancipiti obseq̄o). i. dubio ful-
 tō. q̄si altutri futēdū est cū simul ā bob^o fūire nō possis. (z altern^o ober-
 res dños). i. alternati seq̄ris dños: illisq̄ obedias. (ne tu cū semel) sēsus ē
 nō sufficit a vitij^o p̄tinuisse se: cū vna dñes nō faciat hōiēz felice aut misēz

Quinta.

(Nec tu dicas ego rupi tam vincula). i. expeditul me a seruitio voluptatis
aut avaricie. (Cū semel obstiteris) .i. cū semel resisteris aī turbatiōib⁹.
(Et negaris parere). i. obedire. (Imperio illi⁹ vitij dominātis tibi. z (In-
stāt). i. instāter tibi iherant. Nā hoc facere nō est vēdicare se ī libertatē
quēadmodū nec canis cū rupit catenā qua tenebat: si partē catenę tra-
hit post se qua possit apprehēdi atq; iterū vinciri. Ideo dicit. (Nā canis

Nec tu cum obstiteris semel instantiq; negaris
Parere imperio: rupi tam vincula dicas:
Nam luctata canis nodum arripit: ast tamen illi
Cum fugit a collo trahitur pars longa catenę.
Daue cito hoc credas iubeo. finire dolores
Preteritos meditor: crudū chærestatus vnguem
Abrodens ait hæc. an siccis dedecus obstem
Cognatis: an rem patriam rumore sinistro
Limen ad obscenū frangam: dū chrysidis vdas
Ebrius ante fores extincta cum face canto:
Euge puer. sapias: dñs depellentibus agnam

luctata) .i. repu-
gnās z rebellās.
(Arripit nodum)
.i. frāgit z tollit se
cū partē catenę:
qua erat ligata .
(Ast tñ cū fugit:
longa ps catenę:
qua erat vincita)
subaudi pēdēs a
collo. (Trahit il-
li) .i. ab illa cane:
(Daue cito h cre-
das) aliud exem-
plum qđ amātes

serui sunt: ex aliquo poeta comico sumptū: q̄ induct chærestatū quēdā
adolescentē chrysidis meretricis amatorē de amica relinquēda cogitatē:
qđ tñ per incōstantiā nō p̄ficīt. (Daue) seruū suū aut patris chærestatus
alloquit: quēadmodū apud Terētū in cuncho. phedria parmenonē. z
est simile vel pot⁹ idē argumētū vtrobiq;. (Credas cito hoc) qđ tibi nunc
dicturus sum. (Meditor: finire dolores p̄teritos) .i. amores vnde pl⁹ dolo-
ris q̄ voluptatis p̄cipiebā. z cui⁹ hęc sint v̄ba subdit. (Chærestat⁹) p̄sona
comica amātis chrysidē. (Abrodēs vnguē crudū) .i. viuū qđ faciūt me-
ditabūdi. sic supra. nec demorsos sapit vngues. z Horati⁹. j. ser. Sepe ca-
put scaberet viuos z roderet vngues. (An ego dedec⁹) .i. opprobriū z ifa-
mia familię n̄q;. (Obstē cognatis) .i. nō obediā p̄pinq; z amicis monē
tibus vt hanc meretricē relinquā: (Siccis) idest ieiunij z sobrijs: cū ego
sim ebrius amore meretricis. Horati⁹. i. epist. Forū putealq; libontis mā
dabo siccis. (An frangā rem patriā) .i. dilapides patrimonij: Horatius
scō sermo. Postquā ois res mea tanū ad medium fracta est. (Ad limen
obscenū) idest turpe hoc est meretricis. (Dū ego ebrius) cōtra id quod dī-
xit cognatis siccis. (Lato cū face extincta) quam p̄ferebat per noctem
viq; ducē: sed iam consumptā longa mora. (Ante fores vdas) idest humi-
das vnguētis: scilicet q̄ illic fuderat. vel potius lachrymis. (Chrysidis)
meretricis quā amabat. (Rumore sinistro) idest vnde sequit z emanat
per populū infamia. (Euge puer) v̄ba sunt dari gratulantis dño volenti
se in libertatē asserere. (Sapias) subaudi si. hoc est si vis sapiēter facere.

Horatius

Satyrā.

(Percute agnā). i. sacrificā. (Dis depellētib⁹) subaudi morib⁹ z isantā: q̄
 bus tu nūc laboras. (S; cēsen) vba sūt rursus chrestrati ad dauū. (S;
 o daue cēsen) p censēs ne? (Relicta) sc; chrysis a me. (Plorabit). i. dolo-
 bit: qđ illā reliq̄rim. ad qđ fuus ridet. (Nugaris) .i. nugās ag; z deliras.
 Itā nugari est nihil agere. (Puer) hic nomē est etatis aut qđ seruitute
 meretricis tenet. (Obiurgabere). i. castigaberis ab illa: cū senserit te sic
 amore sui vincitū.

Juvenal.

(Solea rubra) qđ
 solent facere dñe
 scūiētes in ancil-
 las. Juvenalis. z
 solea pulsare na-
 res qđ desipit in-
 de est. (Et tu nūc
 ferus z violēs). i.
 tāq; fera violēta:
 q̄ incidit in retia.
 (ne velis trepida-
 re). i. cū sis vincit⁹ sicut supra de cane dicebat: nolī reluctari. (z rodere cas-
 ses arctos). i. retia te arte retinētia. (At si vocer) iā qđ sequit ad vbum ex
 eunucho Terētij sumptū est. quē locū elegātissime. Horati⁹ quoq; ex car-
 mine sabcico in herosco cōuertit. (At si vocet) sc; chrysis vel poti⁹ bacchis
 terentiana. (Haud mora dicas). i. statim dices. (Quidnā igitur faciā?) vba
 sunt deliberātis: atq; eius q̄ nescit: quid potissimū se qua; . (Hec nūc acce-
 dam) hāc partē videt eligere: sed nō perstat picōtinētā. (Lū accersor). i.
 vocor ab illa. (Et vltro supplicet). i. nō rogata a me supplicet mihi: nā id
 significat vltro. (Si totus) vba sūt dauū vel poti⁹ poetę dicētis. (Si tot⁹
 et integer). i. nulla tui pte apud amicā relicta. (Exieris illinc). i. ex domo
 amicę. (Hūc nūc) subaudi es vere liber. (Hic hic) subaudi est ille vere li-
 ber. (Quē querimus). i. de quo disputam⁹. (Hō in festuca). i. non in ea li-
 bertate quā p̄tor: domini rogatu seruo dedit. Nam quemadmodum ait
 Plutarchus in libello de ijs qui sero puniunt a deo: mos fuit apud Ro-
 manos vbi quēpiam seruū manumitterent: vt eius corpori tenuem festu-
 cam inijcerent. vnde illud apud Plautum. In milite quid ea ingenua an
 festuca facta? Dicit igit. (Non in festuca quam lictor inepus) id est p̄-
 toris minister non aptus dare libertatē. (Factat) in seruum nam vt p̄-
 tor vndicta seruū tangēs illum liberū factebat: sic lictor: qui p̄torem in-
 signibus p̄cedebat festucam in illū factabat ex more Romano: vt dicit
 Plutarch⁹. (Ius habet ille sui) eos qui honores captat: atq; ambitōne
 tenentur eadem ratione non esse liberos ostendit dicens. (Ille palpo). i.
 ambitōsus quē necesse est adulari illis. q̄rū suffragia captat (Palpones
 em adulatorēs dicunt. z palpās adulatio apud Hieronymus in epistola
 liminari sacrarū litterarū dicitur. (Quē ambitio). i. cupiditas honorum.

Percute. sed censens plorabit daue relicta:
 Nugaris. solea puer obiurgabere rubra
 Ne trepidare velis: atq; arctos rodere casses
 Nunc ferus & violēs. at si vocet: haud mora dicas
 Quidnā igitur faciā? nec nūc cū accersor & vltro
 Pupplicet: accedam? si totus & integer illinc
 Exieris: nūc nunc: hic hic: quē querimus hic est:
 Non in festuca lictor quem factat inepus.
 Ius ne habet ille sui palpo: quē inducit hiantem

Horati⁹.

(Solea rubra) qđ
 solent facere dñe
 scūiētes in ancil-
 las. Juvenalis. z
 solea pulsare na-
 res qđ desipit in-
 de est. (Et tu nūc
 ferus z violēs). i.
 tāq; fera violēta:
 q̄ incidit in retia.
 (ne velis trepida-
 re). i. cū sis vincit⁹ sicut supra de cane dicebat: nolī reluctari. (z rodere cas-
 ses arctos). i. retia te arte retinētia. (At si vocer) iā qđ sequit ad vbum ex
 eunucho Terētij sumptū est. quē locū elegātissime. Horati⁹ quoq; ex car-
 mine sabcico in herosco cōuertit. (At si vocet) sc; chrysis vel poti⁹ bacchis
 terentiana. (Haud mora dicas). i. statim dices. (Quidnā igitur faciā?) vba
 sunt deliberātis: atq; eius q̄ nescit: quid potissimū se qua; . (Hec nūc acce-
 dam) hāc partē videt eligere: sed nō perstat picōtinētā. (Lū accersor). i.
 vocor ab illa. (Et vltro supplicet). i. nō rogata a me supplicet mihi: nā id
 significat vltro. (Si totus) vba sūt dauū vel poti⁹ poetę dicētis. (Si tot⁹
 et integer). i. nulla tui pte apud amicā relicta. (Exieris illinc). i. ex domo
 amicę. (Hūc nūc) subaudi es vere liber. (Hic hic) subaudi est ille vere li-
 ber. (Quē querimus). i. de quo disputam⁹. (Hō in festuca). i. non in ea li-
 bertate quā p̄tor: domini rogatu seruo dedit. Nam quemadmodum ait
 Plutarchus in libello de ijs qui sero puniunt a deo: mos fuit apud Ro-
 manos vbi quēpiam seruū manumitterent: vt eius corpori tenuem festu-
 cam inijcerent. vnde illud apud Plautum. In milite quid ea ingenua an
 festuca facta? Dicit igit. (Non in festuca quam lictor inepus) id est p̄-
 toris minister non aptus dare libertatē. (Factat) in seruum nam vt p̄-
 tor vndicta seruū tangēs illum liberū factebat: sic lictor: qui p̄torem in-
 signibus p̄cedebat festucam in illū factabat ex more Romano: vt dicit
 Plutarch⁹. (Ius habet ille sui) eos qui honores captat: atq; ambitōne
 tenentur eadem ratione non esse liberos ostendit dicens. (Ille palpo). i.
 ambitōsus quē necesse est adulari illis. q̄rū suffragia captat (Palpones
 em adulatorēs dicunt. z palpās adulatio apud Hieronymus in epistola
 liminari sacrarū litterarū dicitur. (Quē ambitio). i. cupiditas honorum.

Plutar-
chus.

Plautus

(Solea rubra) qđ
 solent facere dñe
 scūiētes in ancil-
 las. Juvenalis. z
 solea pulsare na-
 res qđ desipit in-
 de est. (Et tu nūc
 ferus z violēs). i.
 tāq; fera violēta:
 q̄ incidit in retia.
 (ne velis trepida-
 re). i. cū sis vincit⁹ sicut supra de cane dicebat: nolī reluctari. (z rodere cas-
 ses arctos). i. retia te arte retinētia. (At si vocer) iā qđ sequit ad vbum ex
 eunucho Terētij sumptū est. quē locū elegātissime. Horati⁹ quoq; ex car-
 mine sabcico in herosco cōuertit. (At si vocet) sc; chrysis vel poti⁹ bacchis
 terentiana. (Haud mora dicas). i. statim dices. (Quidnā igitur faciā?) vba
 sunt deliberātis: atq; eius q̄ nescit: quid potissimū se qua; . (Hec nūc acce-
 dam) hāc partē videt eligere: sed nō perstat picōtinētā. (Lū accersor). i.
 vocor ab illa. (Et vltro supplicet). i. nō rogata a me supplicet mihi: nā id
 significat vltro. (Si totus) vba sūt dauū vel poti⁹ poetę dicētis. (Si tot⁹
 et integer). i. nulla tui pte apud amicā relicta. (Exieris illinc). i. ex domo
 amicę. (Hūc nūc) subaudi es vere liber. (Hic hic) subaudi est ille vere li-
 ber. (Quē querimus). i. de quo disputam⁹. (Hō in festuca). i. non in ea li-
 bertate quā p̄tor: domini rogatu seruo dedit. Nam quemadmodum ait
 Plutarchus in libello de ijs qui sero puniunt a deo: mos fuit apud Ro-
 manos vbi quēpiam seruū manumitterent: vt eius corpori tenuem festu-
 cam inijcerent. vnde illud apud Plautum. In milite quid ea ingenua an
 festuca facta? Dicit igit. (Non in festuca quam lictor inepus) id est p̄-
 toris minister non aptus dare libertatē. (Factat) in seruum nam vt p̄-
 tor vndicta seruū tangēs illum liberū factebat: sic lictor: qui p̄torem in-
 signibus p̄cedebat festucam in illū factabat ex more Romano: vt dicit
 Plutarch⁹. (Ius habet ille sui) eos qui honores captat: atq; ambitōne
 tenentur eadem ratione non esse liberos ostendit dicens. (Ille palpo). i.
 ambitōsus quē necesse est adulari illis. q̄rū suffragia captat (Palpones
 em adulatorēs dicunt. z palpās adulatio apud Hieronymus in epistola
 liminari sacrarū litterarū dicitur. (Quē ambitio). i. cupiditas honorum.

Plutarch⁹

Quinta.

(Cretata). i. candida qm̄ competitorēs honoris allucit candidatū (id est toga candida induci circuibāt tribus: rogabantq; vt in comitijs magistratibusq; deligēdis sui rōnē haberēt. Plin^o. lib. vii. scripto nasica i toga cādā dabis repulsa notat^r a pplo. (Cligila) vba sunt ambitiosi seipm̄ exhortātis ad captādū vulgi suffragia. (Cicer igere large). i. largiter i vulg^o spargere cicer. lupinos. fabas. z hmoi silia q̄ spargunt rapiēda. (Ritrātū pplo) i

Cretata ambitio: vigila: & cicer ingere large
Rixanti populo: nostra vt floralia possint
Aprici meminisse fenēs: quid pulchritus: at cum
Herodis venere dies: vinctaq; fenestra
Dispositæ pinguem nebulam vomuere lucernæ
Portantes violas: rubrumq; amplexa catinum
Cauda natat thymni: tumet alba fidelia vino:
Labra: moues tacitus: recutitq; sabbata palles.

raptu missiliū ar-
tēio qd̄ p̄terea
sibi faciēdū ē. (vt
senes apci). i. loci
apicis p̄p̄tati
frigiditatē gaudē
tes. Mā aprica dī
cūf loca soli expo
sita z apta. (Pos
sint meminisse). i.
vt q̄ nūc sunt iuue
nes. (Olim) senes

recolāt. Mā floralia). i. ludos in honorē floz deq; a nobis celebratos. qd̄ erat sacru populare. i. aptādo populi fauorū aptū. Martial. Et populare sacru bis milia dena tulisset. flora autē dea flozū erat. (Quid pulchritus?). i. honestus z melius subaudi quā hęc ad p̄ciliandū populū amorē facere sed frons est. quasi dicat nil miser^o: neq; magis seruile (Et cū herodis) eos notat: q̄ sup̄stitutionib^o tenent: quippe q̄ nullo modo possunt esse liberi: cū timore afficiant sine quo sup̄stitio sed z religio stare nō potest. (Herodis dies). i. sabbata iudeoz quoz fuit rex herodes ascalonita antipatri ex cy pride filius q̄ prim^o huius nois in iudea regnauit. (Et lucernę portantes violas. i. q̄ violis ornabant. (Dispositę in fenestra vincta) enneas myron dicit. i. lucernā nouē lychnoz quā iudei in fenestrella sub lumina p̄ma diei p̄cedentis sabbatū in ipso limine dom^o ponebāt. quā fenestrā ideo vinctā dicit p̄pter oleū qd̄ ex lucernis exūdabat. (Vomuere pinguē nebulā). i. va porē pinguē z crassum. hoc est fumū. (Et cauda thymni) thymn^o iudeoz cib^o etiā tēpestate nra peculiaris. cui^o cauda q; pingui caret ispidior est. (Matat subaudi i iure p̄ditaneo. Juuenal. z eodē iure natates mergere si cedulas. (Amplexa rubrū catinū). i. iplens catinū hoc est patellā rubrā. i. vilē z ex rubrica fictā. Martial. Lōcolor in nra gāmare lace rubes. (Fidelia alba). i. ex argilla cretacea facta. (Tumet vino) ad naturā acetiretulit: qd̄ i potu sup̄tū tumefacit. Juuenal. cui^o aceto cui^o p̄che tumes. (Eo iquā die. (Tutacit^o moues labra). i. concipis p̄ces iudicas. Cicero. i. de diuinatione. (Hoiēs cū tacti vouēt aliquid aut oprāt haud dubitāt quin vbi illud audiāt. (Et palles). i. times hoc ē veneraris. Mā religio timori cōiūcta est. (Sabbata recutita). i. iudeoz festa q̄ recutiti z circūcisi sūt: z quoz p̄cipue curis abscessa est. Martial. Nec recutitoz fugis iquina iudeoz.

Herodes ascalōita.

Juuenal.

Martial.

Juuenal.

Cicero.

Martial.

Satyra.

Apuleius (Lū nigri lemures) alias supstitiōes numerat, quas timētes nō posse esse liberos significat dicēs. (Lū). i. p̄terea. (Lemures nigri). i. ymbriꝝ mortuoz. Apulei⁹ de deo socratis. aius hūan⁹ erūt ⁊ liber s̄p̄ēdijs vitę corpore suo abiuratis vetere latina lingua hūc inuenio lemurē dicitatū. di ctilemures a remo Romuli s̄e gemello. r. in. l. l. iam commutata: vt inq̄t Quis. i. fastis. (Et p̄icula) subaudi instātia. (Rupto ouo). i. q̄ p̄icula ex ouo lustralis crepitu i

tellecta sunt: sed qđ diuinationis gen⁹ illud sit non legi: nisi qđ Iuuenalis. in lustratio nis⁹ ouorū memi nit dicens. nisi se centū lustrauerit ouis. (Tum galli grādes) idest sp̄i terea sacerdotes

Tum nigri lemures: ouoq; pericula rupto:
Tum grandes galli: & cum sistro lusca sacerdos
Incussere deos instantes corpora: si non
Prædictum ter mane caput gustaueris allī.
Dixeris hæc inter varicosos centuriones:
Continuo crassum ridet vulphernus ingens:
Et centum græcos curto centusse licetur.

Satyra sexta.

Vltima ob heredis curā castigat auaros.

Juuenal.

ADmouit tam bruma foco te basse sabino!

matris deoz. Juuenalis. de sacer dote cybeles. ingēs semitru. (Et sacerdos lusca) scz isidis. (Lū sistro) cre p̄itaculo qđ isis i manu habebat. oia em̄ hęc scz ymbriꝝ mortuoz apparē tes ⁊ oua rupta et galli sacerdotes m̄is deoz ⁊ femina sacerdos isidis.

Juuenal.

(Incussere deos). i. timorē deoz tibi ingesserūt. (Instantes corpora). i. in flatuos. (Si nō gustaueris ter mane) numex ⁊ tps dicit. Juuenalis. ter matutino tyberi merget. (Caput allī) p̄ alij cui⁹ caput est in sp̄icos dige stum. p̄dictum: idest quod p̄dixerunt. (Dixeris) cum ea que de vera li bertate dixim⁹ sint quas verissima: irridentur tamen ab indoctis quales sunt viri militares. (Si dixeris hęc inq̄t) inter cēturiones milites. sc̄lī cet aut ipsoꝝ duces. (Varicosos) idest laboriosos. ⁊ qui ex laboribus in modicis varicis cōtraxerunt. Juuenalis. varicosus fiet aruspex. (Conti nuo) idest statim. (Vulphernus ingens) nomen fictum a poeta: quē in gentem dicit: quasi virtibus corporis tātum ⁊ nō animi p̄stet. ridet cras sum. i. crasse: hoc est stolide. (Et licet). i. estimat. (Centū græcos) subaudi philosophos. (Curto cētusse). i. centū assib⁹ ad huc nō integris sed inter trimēto diminutis id em̄ significat curtū: ⁊ declinatur hic centussis.

Juuenal.

ADmouit tam bruma ad Saleum bassum poetam: vel potius cesum cuius Quintilianus libro decimo meminit: quē Horatio in carmi ne lyricō secundum facit hiccum ab vrbe secessisset in sabinos: et p̄er sus in Iugurtam: quid ille agat dubitans interrogabat: deinde in illos inuehitur: qui suum ingenium defraudant / vt heredibus multa relin quant. Dicit igitur. (O basse bruma) idest tēpus circa solstitiū h̄emale nunquid. (Admouit te) idest applicauit. (Foco sabino) quo te contulisti.

Quintilla.
Horati.

Sexta.

(Jam ne lyra z chorde) instrumenta quibus modulant carmina. i. nunquid scribis carmina lyrica? (Uluit tibi) .i. psonat. (Pectine tetrico) .i. plectro graui z seuero: qz i lyricis carminibus etia res graues describunt. (Basse) in qua. (Mire opifex intedisse) .i. ad intedendu (nueris) .i. chordis arte musica teperatis ad certas psonatas q nueris constant. (Primordia veteru vocu) .i. carmina quoz vltus antiquissimus est atqz musicę cõtinctus: nã

Iam ne lyra & tetrico viuunt tibi pectine chordę:
Mire opifex numeris veteru primordia vocum
Atq; marem strepitum fidis intendisse latine:
Mox iuuenes agitare iocos: & pollice honesto
Egregios iustisse senes. Mihi nunc lygus ora
Intepet: hibernatq; meũ mare: qua latus ingens
Dant scopuli: & multa littus se valle receptat.
Lunai portum est operę cognoscere ciues,
Cor iubet hoc enni: postq̃ destertuit esse

primi carminum
scriptores musici
isdemq; theolo
gi fuerunt: vt Or
pheus. Linus. Mu
seus. Amphion.
Et mire opifex in
tedisse. (Marem
strepitũ) .i. fortez
et nõ effeminatũ
sonũ: hoc est quo
res fortũ vtroz

Scripto
res musici
z theologi
Orpheus
Linus.
Museus.
Amphion.
Horatius
Bassus.

describunt: scdm illud Horatii in poetria: musa dedit fidibus diuos pue
rosq; deoz z pugilẽ victorem: z equũ certamine primũ. (Fidis latine) qz
bassus poeta lyricus fuit latinus. (Mox) deinde. (Mire opifex agitare) .i.
ad agitandũ. (Jocos iuuenes) .i. iuuenũ: puta amores z cõiuta qd etia
ad carmẽ lyricũ ptinet: vnde Horatiũ z Iuuenũ curas z libera vina referre.
(Et mire opifex iustisse) .i. ad ludẽdũ hoc est scribendũ. (Erg. in buco.
Ludere q̃ vellẽ calamo pmisit agresti. (Egregios senes) .i. sentẽtias gra
ues qles sunt aut esse debẽt senũ. (Pollice honesto) .i. stilo graui: z quo
res honestę describunt: pollice aut dixit qz eo chordę tagunt in lyra. (M
hi nunc) vbi tu sis z qd agas dubito: z scire cupio: de me autẽ scias velim
q. (Ora lygus) .i. littus maris lygustici. (Intepet mihi) .i. ad vsus meos
est tepida z teperata: nã ora lygurũ cu; ad meridiẽ vergat: p hyems tps
teperata est. (Et meũ mare hibernat) .i. dũ p hyemẽ tepestatib; descuit:
sed cur mare lygusticũ suũ appellat: cũ hieronymus i cusebitũ dicat Per
sium poetã fuisse volaterranũ ex ethyria: ergo aut suũ appellat: hoc tpe
quo est lunę: aut Hieronymus nesciuit Persio patriã reddere. Sed i qua
parte ore lygusticę sit ostẽdit dicens. (Qua scopuli dat ingens latus) .i. ea
parte qua inter scopulos siue pmõtoria intercepti sinuosum littus quod
est italicę latus ad meridiẽ: qd magis exponit dicẽs. (Et litt; receptat se)
idest in recessum colligit se. (Multa valle) .i. magna z longa: z qd ipsum
est portũ efficere. (Portũ aut lunę vbi poeta erat: enniano carmine cõmẽ
dat dicens. O ciues operę subaudi pciũ: hoc est vtile z iucundũ est: nam
id significat operę pceptus. (Cognoscere) .i. videre. (Portũ lunai) .i. lunę q̃
vrb; est z nõ lõge ab ea port; eiusdẽ nois. (Cor) .i. sapiẽtia. (Marras) .i.
cor habes papile nec genũ. (Enni) pro ennij poetę: cui; hoc est carmen.

Horatiũ.
Vergiliũ.

Hierony
mus.

(Iubet hoc) scz cognoscere portū lunę. (Postq̄ desertuit) .i. stertere des-
sit: a sōno excitat̄ ē in q̄ visus sibi ē aiaz luā eē q̄ fuit homeri vt supra dī
xīm⁹ i loco illo: nec ī bticipitī sōntasse parnasso memini. (Meonides q̄nt⁹)
.i. q̄nt⁹ ab homero filio meonis aut dō aut opinato. (Et pauone pythago-
reō). i. s̄m palingenesiā pythagore q̄ dicebat aiaz ex corp⁹ i alia corp⁹
migrare: z sic ex pauone aia illa decedēs p̄ corpus homeri venit ad enni
corp⁹. (Hic ego)

scz lunę vel i illi⁹
portū. (Securus
vulgi). i. qd̄ vulg⁹
de me opinet̄: z i-
cipit ad satyrę ma-
teriam accedere.
(Et secur⁹ qd̄ au-
ster) v̄t̄ a merta-
die spirat̄ a grec̄s

Meonides quintus pauone ex pythagoreō.
Hic ego securus vulgi: & quid pręparet auster
Infelix pecori: securus & angulus ille
Vicini nostro quia pingutor: & si adeo omnes
Ditescant orti pecoribus: vsq; recusem
Curu⁹ ob id minui sentio: aut cœnare sine vncto:
Et lignum in vapidā naso tetigisse lagena.

Cergill⁹.

Cergill⁹.

Quidius.

appellat̄ nor⁹. (Infelix pecori). i. nor⁹ Cerg. qd̄ potui infelix (Quid p̄pet. i.
minef. q: gignit morbos. Cerg. arborib⁹ satisq; not⁹ pecorib⁹ sinister. (Et
secur⁹) q: angul⁹ ille vicini: q̄ agrū nr̄m p̄tingit. (Piguior) subaudi ē nr̄o
bt̄ nāq; sūt iudic̄ mores. Quid. fertillor̄ seges alieno semp̄ i agro ē. (Et si
adeo oēs) s̄fus est: nō idarco torq̄bor̄ si videro altos deterioris p̄ditōis
hoies vitari. (Et si oēs orti pecorib⁹). i. ab infertoris p̄ditōis maiorib⁹ p̄-
creat̄. (Ditescant adeo). i. lōge dittores me sint. (Recusē). i. negabo: z dete-
stabor. (Elsq;). i. nimii z s̄p̄ z vbiq;. (Ob id). i. p̄t̄ eā causā. (Curu⁹) labo-
rib⁹ icuruar⁹. (Minui sentio). i. defraudat̄ i etate sentit cruciādo me. (Aut
recusē cœnare sine vncto). i. cibo aliq̄ adspato z pigul. (Et recusē tetigisse
signū naso) qd̄ faciū auari q̄ lagenā vini anulo signāt: ne famul⁹ aut fuis
vini itercipiat̄. (Mart. nūc signat me⁹ anul⁹ lagenā. Hui⁹ p̄suetudis etiā

Martial.

Cicero.

Cicero fili⁹ i qdā epla ad tyronē meminit: sicut oli inqt̄ matrē nr̄az facere
memini: q̄ lagenas ēt̄ ianes obsignabat: sic p̄rsij enarrator̄ icognit⁹ si-
cut ego s̄t̄to: nā qd̄ qdā de signo qd̄ est fūdo lagene delirāt: nō placet: cū
neq; tāgi naso s; neq; videri facile posset nisi forte putabāt lagenā eē pate-

Horati⁹.

rā siue potonū vas: qd̄ qd̄ Hora. cui⁹ metaphrastes atq; imitator̄ ē h̄ nr̄:
cūō s̄fū erpsit̄ li. ept. ij. dic̄t̄. z signo lesō nō isanire lagene. S; video qd̄
illos decipit: tetigisse vez naso: nā si vt exploraret an lagene signū eēt̄ le-
sū auar⁹ id faciebat: vt naso tāgeret: multo min⁹ videret: cū visibile visul
admotū nisi i certa distātia videri nō possit. S; voluit siḡre poeta auarū
sic intētū fuisse i explorādo signo an esset lesū vt illō sere tāgeret naso: sic

Martial.

Martial. de sellio: q̄ de cœna cogitās tristis z cogitabūd⁹ atq; demissō capite
idecebat: q̄ pene terrā tangit idecēs nasus. Itaq; id qd̄ martial̄ erpsit̄
pene apd̄ p̄rsū subitelligēdū est. (In lagena vapidā). i. q̄ plena erat vt
no vapido: hoc ē euano: vt supra dixim⁹. Est ḡ sensus hui⁹ clausulę qd̄
poeta recusabit z renuet curu⁹ minui sentio: z cœnare sine vncto z tetigisse

Sexta.

signi: qz hec oia sūt auarū. (Discrepet his aliis). i. aliq̄s forte nollit sic vtue
re vt ego volo: s; id nihil ē intrādū cū ēt nati sub ead̄ p̄stellatiōe diuerfa se
quant̄ studia: ideo dicit: (O horoscope). i. o hora natalis: ex q̄ sumit morū
significatio nascētib⁹. (Tu pducis geminos). i. ghas z i lucē edis. (Claro
gento). i. varia z distorta natura: qd̄ oñdit exēplo q̄ tarat sordidos anarof
qz hoies (Est) subaudi aliq̄s. (Qui solis natalibus) q̄ dies celebris z fest⁹

Discrepet his aliis: geminos horoscope varo
Productis gento: solis natalibus est qui
Tingit holus sticcū muria vaser in calice empta
Ipse sacrum trrorans patine piper: hic bona dēte
Grandia magnanimus pagit puer: vtar ego vtar.
Nec rhombos ideo libertis ponere lautus:
Nec tenuem sollers turdorum nosse saluam.
Messe tenus propria viue: & granaria fas est
Emole: qd̄ metuas: occa. en seges altera i herba ē.

erat cutq;. (Calli
d⁹) astur⁹ z caut⁹
siue emendo siue
dispēsādo. (Tin
gat ol' sicū). i. iun
gat q̄si pigul' aliq̄
ol' qd̄ erat sine pi
gul' (Muria ē pra
i calice). i. q̄s emit
vinctati a salarol'
cus; debuisset hfe
dolia et āpboras

muria domi plēas. Est aut̄ muria sol tabid⁹ ad solē macerat⁹ multaz rez
p̄dimētū: quō fiat Lato Columela Pliniusq; ml̄tis p̄cipit (Ipe). i. nō p
mediā dispēsatorē: nā tpe ēphasim h; (Trroras) ifriās z spargēs i modū
rois. (Ist̄p sacru). i. qd̄ q̄si rē sacra p̄ce mistrat. Hora. i. ser. tāq; p̄cere sa
cris cogeri (Patine). i. i patinā d̄rūs p̄ actō z p̄positiōe. vt Clerg. i. en. i ser
retq; deos latio. i. i latū (Hic puer). i. ali⁹ adoleuerē (Magnanim⁹). i. p̄di
gus: q̄ bōa p̄sumēdiōes magnanim⁹ cū sit reuera pusillan̄tm: sic Mar
tia. de aleatore. Mō mea magnani o depuāt tessara talo. (Peragit bona)
p̄sumit p̄fimonitū (Dēte) gula: h̄ ē ganea (Vtar ego vtar). i. neq; seqr̄ illū
auarū: neq; hūc p̄digū: s; vtar reb⁹ mets: nā illoz vterq; abunt̄ diuitijs:
poti⁹ q̄ vitē. Nec ideo si vsus fuero: icidā in illō vitū vt sim. (Laur' pone
re). i. ad ponēdū in mēsa. (Rhōbos) pisces ex gñe planoz: hispani vocāt
rodauillos. (Libert) nō solū ml̄ti s; z liberti d̄nr aut̄ laut' q̄ splēdide z
opipare cenāt (Nec sollers) subaudi ero. i. diligēs z ingenios⁹. (Holle). i. ad
cognoscēdū. (Saluā turdoz). i. sapores gulosos: q̄lis est turdoz: q̄ aues
apud antiq̄ores magno i p̄cto habebant Mart. iter aues turd⁹ si q̄s me
tudice certet iter q̄ drupedes glia p̄ma lep⁹. (Glue). q. d. oib⁹ viuendū est.
(Ten' messe pp̄ta). i. p̄ q̄titate messū: q̄s ex tuis agris p̄cipis: ac si dicat
fm facultates p̄fimonij (Et emole granaria). i. frumēta ex gnarijs tuis.
(Et fas ē). q. d. id nō facere nephas ē. (qd̄ metuas). i. nūqd̄ times te fame
p̄tuz? (Occa). i. frāge: nā occare ē glebas frāgere: h̄ nō p̄ grana ex sp̄cis
excludere accipit: q̄ antiq̄ faciebāt: atq; ēt nūc fit apd̄ astures z callatcor:
q̄ties frumēto h̄nt op⁹ Hora. i. epi. villic⁹ orbi cū segetes occat tibi. (En
seges alta). i. ant̄ i sequēt̄ (Est i herba). i. vitridis. q. d. spes ē de futuri ant̄
fertilitate Quid̄ i herolms. S; nimis pp̄asz adhuc tua messis i herba ē.

Lato.
Loluela.
Plinius.
Horatius
Clergill⁹.
Martial.

Martial.

Horatius

Satyra.

Juuenal. (Est vocat officiu) sed qz vt ait Juue. Multi sunt sibi diuites z pauperes amicis: dicit nō satis esse ad nosipfos vti liberalitate: nisi etiā hęc vtr̄ ad amicos vsqz pueniat. (Est officium) qđ pprie est vtr̄ illa qua vtimur ad amicos. Juue. Officiū cras pmo sole mihi pagendū est in valle q̄rnt que causa officij: qđ queris? nubit amicis: alias officiu est operatio hois siue actio in quantū homo: vnde liber Liceronis de officijs. (Amicus inops)

Licero. pauper quia nau fragiū fecit. Tra- be rupta .i. naue fracta : qz nauis trabibus cōstat. (P̄ndit sara brutia). .i. tēpesta- te eiectus ad bru- tios italię p̄pos maritimos man- bus p̄nsat sco- pulos. Vergili^o. P̄santē man- bus vncis capita aspera mōtis. (Et cōdidit) .i. obruit z pdidit. (Jonio) .i. in mari qđ est iter italiā z pelopōnesū. (Rē oēm) .i. facultates. (Et vota surda) .i. nō audita a dijs i tēpestate. (Ipe facit i littore) .i. p̄sirat z dete- ctus. (Et dij ingētes de puppe) in qz tutela nauis fuerat facerē: ē q̄le illō

Ast vocat officium. trabe rupta brutia saxa
Prendit amicus inops: rēqz omnē surdaqz vota
Condidit ionio. facit ipse in littore: & vna
Ingentes de puppe dei. tamqz obuia mergis
Costa ratis lacera. nunc & de cespite viuo
Frange aliquid. largire inopti: ne pictus oberret
Cerulea in tabula. Sed cœnam funeris hæres
Negliget iratus: quod rem curtaueris: vnræ
Ossa in odora dabit: seu spirēt cinnama surdum
Seu ceraso peccent casia nescire paratus.

Vergili^o. P̄santē man- bus vncis capita aspera mōtis. (Et cōdidit) .i. obruit z pdidit. (Jonio) .i. in mari qđ est iter italiā z pelopōnesū. (Rē oēm) .i. facultates. (Et vota surda) .i. nō audita a dijs i tēpestate. (Ipe facit i littore) .i. p̄sirat z dete- ctus. (Et dij ingētes de puppe) in qz tutela nauis fuerat facerē: ē q̄le illō

Vergili^o. Verg. Iliū in italiā portās victosqz penates. (Et iā costa ratis lacere) .i. tabula naufragij q̄ est costa nauis siue lat^o. (Est obuia mergis) auib^o ma- rinis q̄ fragmētis incurfant. (Iliū) .i. in tali necessitate amici. (Frāge ali- quid) .i. partire cū illo q̄siquidē amicorū oia cōia esse debēt. (Et de cespite viuo) .i. etiā de eo qđ est patrimonij fundamētum: ne dū vtēssilia. (Viuo) aut dixit: qz cespes ex gleba herbaz radicib^o cōpacta: s̄z intelligit debere dare amico aliqd etiā de substantia patrimonij. (Largire inopti) z cur de- beat largiri ostēdit dicēs. (Ipe pictus i tabella) hoc faciebāt naufragi vt emēdicarēt styges. (Horat. qđ hoc si fractis enatat exper nauib^o ere dato q̄ pingit: z Juue. z picta se tēpestate tuet. (Cerulea) ad colorē maris p̄tinet q̄ cerule^o ē. (Oberret) vaget z circūeat pplm (S; cenā) p̄ herede r̄nderet auar^o z ei q̄ illū hortat vt det aliqd amico inopti. (S; heres) s̄z me^o: o qua- re. (Frat^o qđ curtaueris rē) .i. diminueris patrimonij. (Negliget cenā fu- neris) .i. inferias q̄ danē mortuis: z cenā viuus in funere. (Et heres dabit vnrē) in quā cineres z reliquię colligebant. (Ossa in odora) .i. nullis odorib^o bus cōcinnata: heres inqz. (Parat^o nescire) .i. dissimulare: q̄si nō intelli- gat rē. (Seu cinnama) odoramētū est pegrinū. (Spirēt) .i. odorē emittat z vaporē. (Surdū p̄surde) .i. nil oleāt: vt sit trāslatio sūpra ex sensibili auris ad nares. (Seu casic) arbusculę sūt odoratę. (Peccēt ceraso) .i. adulterē tur gummi ex ceraso arborē: qđ p̄cipue in odoribus faciunt seplastarij.

Horatius Juuenal. q̄ pingit: z Juue. z picta se tēpestate tuet. (Cerulea) ad colorē maris p̄tinet q̄ cerule^o ē. (Oberret) vaget z circūeat pplm (S; cenā) p̄ herede r̄nderet auar^o z ei q̄ illū hortat vt det aliqd amico inopti. (S; heres) s̄z me^o: o qua- re. (Frat^o qđ curtaueris rē) .i. diminueris patrimonij. (Negliget cenā fu- neris) .i. inferias q̄ danē mortuis: z cenā viuus in funere. (Et heres dabit vnrē) in quā cineres z reliquię colligebant. (Ossa in odora) .i. nullis odorib^o bus cōcinnata: heres inqz. (Parat^o nescire) .i. dissimulare: q̄si nō intelli- gat rē. (Seu cinnama) odoramētū est pegrinū. (Spirēt) .i. odorē emittat z vaporē. (Surdū p̄surde) .i. nil oleāt: vt sit trāslatio sūpra ex sensibili auris ad nares. (Seu casic) arbusculę sūt odoratę. (Peccēt ceraso) .i. adulterē tur gummi ex ceraso arborē: qđ p̄cipue in odoribus faciunt seplastarij.

Sexta.

(Tu ne bona) & ha heredis aut p herede facietis cu auaro. (Incolumis) quasi dicat si p salute tua faceres tollerabile esset: sed facis pro amico. (Sed bestia) & uiget supiora & ha poere ptinebat ad auaricie reprehensionem comendationemq; libertatis tu ad seipsum tum etiam ad amicos: nunc quid auarus dicat ostendit dicens. (Sed bestia) nome est auari: sed a poeta fictu quasi bestialis ho: sic Horatius. ventresq; nepotu diceret vides core-

Horatius

Tu ne bona incolumis minuas? Sed bestia viget
Doctores gratos: ita fit: postq; sapere vrb
Cu pspere & palms venit nřz hoc maris experts
Fenisece crasso vittarunt vngvine pulles.
Hec cinere vltior metuas: at tu meus haeres
Quisquis est: paulum a turba seductor audi.
O bone num ignoras: missa est a cesare laurus
Insignem ob cladem germanae pubis: & aris
Frigidus excutitur cinis: ac sa postibus arma:

ptus bestius idē.
(Uiget doctores gratos) idest infectatur q; scz induerint in vrbem philosophicę pcepta exhortatia ad liberalitatem: cu prius romani illi veteres parsimoniaz obseruauerint: dicit igit:

bestius in phos. (Ita fit) .i. sic viuis vt vos phi pceptis scz laute z opipare. (Fenisece) .i. romani pulci qui fenū secabāt. Varro de re rustica: falcebus cōfectanda q; fenisece pterierūt: z Lolumela. feniseca messorē oportet iudicare (Culturū) .i. corruerūt pulles: nā simplices cibi z natura es corruipi dicit cū aliqd illis addit: vt supra hec sibi corrupto casia dissoluit oliuo. (Vngvine crasso) .i. pingui pulvis adhibito. (Postq; hoc nřm sapere) .i. nřa hec sapia: vltior vřa o phi. (Experts maris) .i. nō trāsmarina z ex gręca p mare aduecta: s; facta tā domestica. Hora. alchēctū maris experts. (Venit vrb) .i. in vrbē. (Lū pipere z palms) .i. eadem naut venerūt phi qua piper z palmę sūt aduecta. Juuen. Aduectō romā q; pruna z coctona vřto. (Hec cinere vltior metuas) ad illud rīdet qd dixit sed cęnā funerts hęres negaliget zc. (Vltior cinere) .i. vltia mor ē z post cineres. At tu me hęres) qd in auaris repēdit se nō facturę poeta pollicet: hoc ē nō curare qd hęres su de se sentiat: dicit igit. (Tu q; quis es futurus me hęres. (Audi seductor) .i. paulū seductō z remotus. (A turba) vt ego libere possim q̄rere z tu rīdere. (O bone) o amice. (Num ignoras) .i. nunqd hic nūci latet te. (Missa est laurus) romani iperatores bñ re gesta in puincia laurū mistebāt q; esset nūcia fururi triūphi author est Plinius. Martial. Sarmaticę laurū nūcius ipse venit. (A cesare) cato caligula germanici ex Agrippina filio q; post tyberiu impauit: is expeditionē i germanos suscepit vt scribit Suetoni: s; cū nihil dignū mēoria fecisset die suo natali ouās vrbē ingressus ē. (Ob cladē insignē) qd reuera nō fuit sed nūciō ita dixerat. (Germanę pubis) .i. iuētutis germanoz. (Et cinis frigidus excutit ex aris) vt fiāt noui ignes ad sacrificia ppter pncipis vřctoriā. (Et cęfonta) augusta caligule vxor. p pompa z apparatu triumphū.

Varro.
Lolumela.

Juuenal.

Martial.

Satira.

Vergilius.

(Jā locat) scz redēptorib⁹ quēa opera faciendū p̄ducebāt: vel locat idest parat ⁊ disponit. (Arma postib⁹). Vergilius. Captiui pendēt curr⁹ curuq; securēs. (Blamydes regū) q̄ p̄mittēdi erant triūpho. (Et gausapa lutea) vestes villosas crocei coloris. (Captis) reliq; captiuis. (Esedā) ves bīcula: ⁊ currus. (Et rhenos ingētes). i. germanos rheni fluminis accolā q̄ p̄cerissimū sunt iter reliquos mortales. (Igitur ego induco) subaudi imolādū. (Lē tū paria) scz boū hoc est duplicem hecatōben (Dijs et genti) dijs q̄p̄ auspicijs victoria est paria (Ob res egregie gestas). s. a cesare. (Quis verat?) subaudit me facere id (Aude) scz vetare me: quasi dicat nō audebis: qz essem lege maiestatis re?

Iam clamydes regū: iam lutea gausapa captis
 E sedaq; ingētesq; locat caesoniam rhenos.
 Dijs igitur gentiq; ducis centū paria ob res
 E egregie gestas induco: quis vetat: aude.
 Væ nisi conuies: oleum: arctocreasq; popello
 Largo: an prohibes? dic clare: nō audeo inquis:
 Exossatus ager iuxta est: age si mihi nulla
 Iā reliqua ex amittis: patruellis nulla: proneptis
 Nulla manet patru: sterilis matertera vixit:
 Deq; auita nihilum superest: accedo bouillas:
 Cluūq; ad virbi: præsto est mihi manus hæres

Quintus.

(Uc nisi conuies). i. dissimulas: nā conuere est oculos claudere. (Oleū) alia via heredē aggredit̄ dicēs. (Ego largio: popello). i. virtutē in pplm dīa sribuo. (Oleū ⁊ arctocreas) h̄mōt em̄ res p̄ciliādī amoris ḡra mittebāt. (An phibes?) subaudit me id facere: ille aut̄ qz res ad pplm p̄tinebat: cē p̄t mutire: dicit igit̄ poeta. (Dic clare) subaudit: an debeat̄ facere qd̄ dixi: ⁊ qz ille adhuc misit̄ poeta p̄ illo r̄ndet. (Inq; nō audeo). i. itelligo te dicere: qd̄ nō audeas qd̄ hac de re sentias loq; qm̄ times pplm de cui⁹ utilitate agit̄: ideo subdit. (Ager exossat⁹). i. lapidib⁹ purgat⁹. (Quid. i. meta. lapides in corpe terre ossa reor̄ dicit. (Est iuxta) ergo si ager est exossat⁹: lapidū aggeres p̄pe erūt quos faciāt in eū q̄ phibuerit facere qd̄ sit ex utilitate populi. (Age si mihi nulla) in eos q̄ se insinuāt heredes familie aliene nullo p̄p̄n̄ q̄tatis iure: neq; id satis ē nisi ēt ijs q̄p̄ h̄reditatē captāt hortēt ad diuitias augēdas (Age) auditorē attētū facit: nā hortāt̄ ē. (Si nulla ex amittis). i. sororib⁹ p̄tis mei (Jā reliq; est). i. sup̄ter. (Et nulla patruellis). i. filia patruis est ff̄tis p̄tis mei. (Et nulla p̄neptis). i. filia neptis patruis manet sup̄uenit. (Et matertera). i. soror matris. (Uixit sterilis ⁊ nihil superest). i. restat de auita. i. de auit̄ posteris: ac si dicat null⁹ est mihi certus h̄eres. (Accedo bouillas) loc⁹ inter romā ⁊ arciā. (Cluūq; ad virbi) nō lōge ab arciā fuit nem⁹ aricinū q̄ h̄ippolit⁹ postea q̄esculapij ope ē vite restituit̄ mutato noie in virbiū vitā egit: vt credibile sit cluū aliquē virbiū noie ap̄pellatū. (Man⁹ est mihi p̄sto h̄eres). i. occurrit mihi: nomē aut̄ man⁹ ex ea potissimū causa delegit qd̄ festo aurore puerbiū erat multū man⁹ arci

Sexta.

clq: fuerat em ppagata familla a manto qdā q lucū dīanc arctīne p̄seca
uit. Mant^o aut̄ at hore Clarrone dī: q mane nat^o est. sicut luc^o: q luce: q̄ q̄
p̄m^o hoc noīe est appellat^o Valer^o mant^o Terēt^o nō a mane sed a mani
bus dicit^o est: qd a dijs manib^o i terētto libroz valitudinē impetraster. au
thores sunt p̄dian^o Zison: usq; gr̄c^o auroz. (Progenies terre). i. cui^o
parentes ignorant. Cicero ad atticū. hinc terrē filio nescio cut cōmittere

p̄dian^o
Zisonius

Progenies terræ. quære ex me quis mihi quart^o
Sit pater: haud p̄p̄te dicā: tñ adde etiam vnum
Vnum etiam: terræ est iam filius: & mihi ritu
Mani^o hic generis prope maior auūculus exī.
Qui prior es: cur me in decursu lampada poscis?
Sum tibi mercurius. venio deus huc ego: vt ille
Pingitur. an renuis: vin tu gaudere relictis?
Deest aliqd summe. minui mihi: sed tibi totū est

ep̄lam tātis de re
b^o nō audeo. (q̄re
ex me) verba sunt
poetę ad lectozes
ostēdētis q̄ vta se
mani^o illi h̄redē
monito: eq; infi
nuet. (Quære ex
me). i. si queras.
(Quis mihi q̄r^o
sit p̄r). i. atauus.

(haud p̄p̄te dicā) q: vlt tenem^o noīa eoz q̄s nō nouim^o. Unde z appel
lationes ip̄e matorz nfoz noīa nō h̄nt vltra abauos. itaq; dicit si atauo.
(Addas vnū). i. abauū. (Et itē vnum) q̄ noīe etiā cōt̄ z appellatiuo caret.
(Jā est fili^o terrę) ac si dicat p̄inde est ac si vn^o ex illis terrigenis sūt: quoz
noīa vetustate obliſterata sūt (Et ita h̄c mani^o quē dixi terrę filiū) (Erit
mihi auūculus maior). i. pauic meę frater. (p̄p̄te) fere. vel q̄si. (Ritu
gñis). i. ex serie matorz meoz. (Qui prior es) in captatozē fenē inuehitur
poeta dicit. (Tu q̄s prior etate) cur a me petis scribi h̄res: hoc em̄ si
gnificat: cur poscis me lāpada i decursu. z est sumptū ex Lucretio lib. ij.
de rerū natura. vbi sic ait. Et quasi cursores vital lāpada tradūt: signifi
cans mortaliū successionē: vt q: idē hō nūero cōseruari nō pōt conseruet
in specie filijs ipellentib^o parētes: atq; illis dātib^o locū filijs: quē admo
dū aurore hygnio expromethet cōsuetudine cursores lāpada quatitēs
sic currebāt: vt p̄mus defatigat^o lāpada sedo: secūd^o tertio: z ita alij alijs
traderēt. hui^o q̄q; consuesudis. Cicero. iij. ad herentū meminit ad qd̄ ēt
allusit Varro lib. iij. de re rustica nō cursu lāpada tibi trado. i. nō tibi ce
do. (Sū tibi mercurius) h̄ba sunt captatoz is inuūatis se i alteri^o h̄redē
successorēq; dicit em̄ (Ego sū tibi mercuri^o). i. luci tui auroz q̄ ex mer
catura lucrū in mercuriū referē. (Venio de^o huc ego). i. a te venio de^o ve
rus. (Et ille pingit) quasi velit dicere fingit z nō est verus. (An renuis?)
subaudi fauorē p̄fētis numinis: z q̄ tibi demōstret quē admodū debeas
rē familiarē augere. (Vin tu gaudere) h̄ba sunt p̄ersij ad captozē suū.
(Vin pro vis ne tu. Gaudere relictis). i. relin quēdis a me post mortē: ac
scribi h̄res a me: nō debes erigere rationē rei familiaris neq; p̄scribere
mihi quē admodū debeā impēsas facere. (Deest aliqd sume). i. patrimo
nio a maiorib^o meis accepto. (Sed minui mihi). i. i vsus meos cōsumpsi.

Lucreti^o.

Cicero.
Varro.

Satyra.

(Sed quicquid id est subaudi quod reliquum est mihi (Id tibi totum est) .i. totum tibi relinquam. (Fuge querere) .i. preterea noli a me ratione erigere. (Ubi sit) subaudi legatum. (Quod status) de quo supra dicendum stato. (Legarat mihi) .i. reliquerat nomine legati. (Neu reponere mihi dicta paterna) id est ne repetas illa quibus pater meus solitus est me quondam monere. (Sed nonis accedat) verba captatoris vel potius eius qui iam est designatus heres. (Accedat inquit merces fenoris) id est quod pro se non mercede datur veniat in ratione

Horatii.

Horatii quinas hic capiti mercedis exigit .i. versus. (Hinc) .i. ex hac mercede versus raria. (exime superius) subaudi quos facis quotidie. (Quid reliquum est?) .i. restat quo patrimonium augetur. (Reliquum?) verba Persii per indignitatem rerum repetens in exclamationem contra suum heredem. Dicit igitur repetens quod ille dixit reliquum reliquum: ac si dicat. hoc expectabam a te ut etiam ex eo quod ex versus mihi pueniebat: me admoneres patrimonium augere? (Hinc nunc) ex eo quod futurus heres dixerat indignatus Persius conuertit se ad seruum obsonatorem dicens. (O puer nunc nunc vnge caules) .i. vincum hoc est rem pinguem adde caulibus. Horatii. Vnge si caules oleo meliore caputque cyperis. (Mihi festa luce) sensus est: propterea debeo ego pro vivere atque genium meum defraudare: ut heres meus pro dote ac luxuriose aliquando viuat? Dicit igitur. (Urtica) .i. parui pretij herba. nam et genus quoddam urticae inter edulia numeratur. (Loquatur mihi festa luce) quasi dicat in diebus profectis vir esset id tolerabile. Igitur multisomnium in festis. (Et sin ciput fumosum) id est porcini capitis frustrum ad fumum seruatum. (Fixa aure) clauo scilicet unde ad fumum pendeat. (Ut tuus iste nepos) id est luxuriosus et ganeo. et loquitur Persius ad seipsum. (aut tuus nepos) id est successor et heres. (Olim satur anseris eris) .i. tecoribus anserinis: qui in delicijs apud antiquos habebatur. Iuuenalis. Anseris ante ipsum magnum securus. et Horatius. pinguis et ficiis pastum tecur anseris albi. de anseris tecore multa et Plinius. (Cum vena in guine vago) .i. membrum genitale quod venosum est. Horatius. Nam simul ac venas inhaui tertia libido. (Inguine vago) id est in guinis vagi: id est quod passim et indifferenter in concubitus vagos fertur. (Singultiet) quasi Aristotele medicis quoque authoribus: seminis effusionem spiritus precedit: quo genitalia turgescunt. (Immetat) .i. semine quasi vna effundat. Horatii. Securus ne ditior aut forme melioris metat eodem. (Vulue patricie) .i. in vluam. Vergilius. Id clamor celo.

Horatii.

Horatii quinas hic capiti mercedis exigit .i. versus. (Hinc) .i. ex hac mercede versus raria. (exime superius) subaudi quos facis quotidie. (Quid reliquum est?) .i. restat quo patrimonium augetur. (Reliquum?) verba Persii per indignitatem rerum repetens in exclamationem contra suum heredem. Dicit igitur repetens quod ille dixit reliquum reliquum: ac si dicat. hoc expectabam a te ut etiam ex eo quod ex versus mihi pueniebat: me admoneres patrimonium augere? (Hinc nunc) ex eo quod futurus heres dixerat indignatus Persius conuertit se ad seruum obsonatorem dicens. (O puer nunc nunc vnge caules) .i. vincum hoc est rem pinguem adde caulibus. Horatii. Vnge si caules oleo meliore caputque cyperis. (Mihi festa luce) sensus est: propterea debeo ego pro vivere atque genium meum defraudare: ut heres meus pro dote ac luxuriose aliquando viuat? Dicit igitur. (Urtica) .i. parui pretij herba. nam et genus quoddam urticae inter edulia numeratur. (Loquatur mihi festa luce) quasi dicat in diebus profectis vir esset id tolerabile. Igitur multisomnium in festis. (Et sin ciput fumosum) id est porcini capitis frustrum ad fumum seruatum. (Fixa aure) clauo scilicet unde ad fumum pendeat. (Ut tuus iste nepos) id est luxuriosus et ganeo. et loquitur Persius ad seipsum. (aut tuus nepos) id est successor et heres. (Olim satur anseris eris) .i. tecoribus anserinis: qui in delicijs apud antiquos habebatur. Iuuenalis. Anseris ante ipsum magnum securus. et Horatius. pinguis et ficiis pastum tecur anseris albi. de anseris tecore multa et Plinius. (Cum vena in guine vago) .i. membrum genitale quod venosum est. Horatius. Nam simul ac venas inhaui tertia libido. (Inguine vago) id est in guinis vagi: id est quod passim et indifferenter in concubitus vagos fertur. (Singultiet) quasi Aristotele medicis quoque authoribus: seminis effusionem spiritus precedit: quo genitalia turgescunt. (Immetat) .i. semine quasi vna effundat. Horatii. Securus ne ditior aut forme melioris metat eodem. (Vulue patricie) .i. in vluam. Vergilius. Id clamor celo.

Iuuenalis.

Horatius

Horatius

Vergilius.

Sexta.

(Patrici) aut dicit. id est nobilitate a patribus hoc est senatoribus origine
 ducenti. Horatius ex verbis mutonis. Nam quid magno pignatum depo-
 sco consule cunnus: velatumque stola. (Mibi trama) sensus est. ego parsi-
 monia macrescat: ut ille nimio sumptu pinguescat. tramas vero appellat
 ossa. nervos. cartilaginem et pellem: perinde ac si corpulentia sit stamen.
 aptior tamen fuisset translatio: si e contrario stamen dixisset pro eo quod tra-

Horatius

Patricie immetat vuluæ. mihi trama figuræ
 Sit reliqua: ast illi tremat omento popa venter:
 Vende animam lucro: mercare: atque excute solers
 Omne latus mundi: ne sit præstantior alter
 Cappadocas rigida pingues pauisse catasta.
 Rem duplici. feci iam triplex. iam mihi quarto:

ma posuit. Nam
 eo modo se habent
 ossa: nerui ad cor-
 pulentiam: quo
 stamen ad tramam
 siue subtegmen.
 Dicit igitur (Tra-
 ma figuræ) id est
 corporis species

sit mihi reliqua. i. relinquatur. Vel dicit per hypallagē. (Trama figuræ)
 id est figura trame: et non trama: ac si dicat similitudo corporis et non corpus. et
 hoc modo translatio pulchre quadrabit. (Ast illi) scilicet heredi meo. (Venter
 popa) i. phago et gulofus et quales dentis erant victimarum id est ministrum sa-
 crorum qui popæ dicebant. (Propertius libro. IIII. Succinctus calat ad noua
 sacra popæ. Spartianus quoque in vita getæ: percussit inquit hostiam popa nomine
 Antoni. et Suetonius in caligula admota inquit altaribus victima succinctus
 caligula popam habitu elato alte maleo cultuarium mactauit pro qua mendose
 legitur pomparum. (Tremat omento) i. pingui palpiter. ea enim que propin-
 gua sunt palpitant et tremunt. Est autem omentum ut diximus pingue illud quo
 intestina inuoluuntur et continentur. (Ede animam) indignanter eos arguit qui
 se periculis et laboribus exponunt: ut amplius hereditate patrimonium relinquant.
 (Ede animam lucro) i. obsequia vestra periculis propter lucrum. (Mercare) merca-
 turam exerce. (Et solers) i. diligens. (Excute) explora et inuestiga. (Omne lat-
 mundi) mundi latera prope sunt septentrionis et meridies: sed et orientis et occidentis
 latera quoque dici possunt. et sic omne latus. (Ne alter sit præstantior) i. melior et
 ditior. (Pauisse) i. ad pascendum et alendum. (Cappadocas pingues) seruos
 ex cappadocia qui grades et proceri erant aptique lecticis ferendis. Martiali.
 Quid te cappadocum seruum onus esse suat. Idem alibi. nec de cappadocum
 eques catastis. Horatius quoque in macropis diues eget etis cappadocum rex. (Ca-
 tasta rigida) locus erat ubi serui expositi erant venditori a cathartico: quod est
 expono. Martialis. Non de plebe domus nec auaræ verna cataste. Idem alibi.
 Sed quis arcane seruatur tabulata cataste. Tibullus. Barbara gypsatos fer-
 re catasta pedes. est ergo catasta ubi serui venales custodiuntur: sicut ergas-
 tui: ubi serui operi factitudo in agro: quare illam Martialis auaram. Tibul-
 lus barbaram: id est crudelem. Persius rigidam. id est duram appellauit.
 (Rem duplici) i. patrimonium. (Feci iam triplex) verba sunt auarum: id est
 triplicauit. (Iam mihi quarto) id est patrimonium quater multiplicatum.

Propertius.
 Spartianus.
 Suetonius

Martiali.

Horatius.

Martiali

Tibullus

Satyra.

Iuuenal. (Jam decies) .i. decuplatum. (Redit in rugā) sumptum a folle siue a mar suppio quod cū non est plenum rugas contrahit: sic auarus: quia vt ait Iuuenalis Crescit amor nūmī quantū ipsa pecunia crescit. Semper habet aliqūd vacuū quo pecunias receperet. Dicit igit Persius i persona auari satyrā claudens. (O chryssippe depinge vbi sistā) hunc locū philippus beroaldus (hoc em̄ acceptū illi referendū est): primus p̄ter alioꝝ opinsonem enarrauit. Chryssippus nāq̄ auctore laertio Pauli apostoli stulticius discipulus: siue vt alij tradūt p̄ceptor dialecticus nobilis: quattuor scripsit libros: quos de sortitis hoc est vt Cicero interpretat aceruis/ siue acerualibus argumentis. In quibus gradatim p̄cedebatur in infinitum id qd fieri prohibēt dialectici et philosophi. de his aceruis Stidonius in hendecasyllabo chryssippi potuisset ex aceruo. Martiano capella chryssippus cumulet: p̄prium consumat aceruum. Dicit igitur auarus: qui nullo acquirēdi sine sarrat̄ est. (O chryssippe depinge) .i. p̄scribe mibi. (Vbi sistam) .i. cessabo et terminum faciam. Tu inquam. (Iuuentus finitor tu acerui) id est qui in sortitis illis argumentationibus q̄ videbantur progredi in infinitū aliq̄ue tamen modū finemq̄ inuenisti. Modus aut̄ diuiciarum. vt Seneca in epistolis inquit: primus sit habere qd̄ necesse est: proximus quod satis est. Nam cum sint instrumenta debent ex primo politiorum Aristotelis esse proportionata sint. **CLaus deo.**

Cicero.

**Stidoni.
Martia.
capella.**

Seneca.

Aristotel.

Philippus beroaldi p̄facūcula habita i enarratiōe Persij poetę satyrice.

Ute res sunt parui corporis: viri Clarissimi: q̄ reb̄ magnis p̄culdubio anteponūtur: et multo p̄ciosiores esse iudicantur. hoc in primis gēme lapilli: testant. Quid enim est minuti carbunculi: quid breuius adamante: quid hiacyntho magis pusillū et nihil tamen his p̄ciosius nobiliusue reperit. Scribit eloquētē parens Homerus tydeum paruo fuisse corpusculo decoratum: in quo anima esset maxima et vires ingentissime.

Unde decenter in p̄lapeis a poeta scriptum est.

Utilio: tydeus: qui si quid credis Homero:

Ingenio pugnat corpore paruus erat.

Et a papinio non minus vere q̄ diserte dictum.

Maio: in exiguu regnabat corpore virtus.

Et xantippus lacedemoni: qui breui statura erat ita laudat a Silio:

Exiguus vigor admirabile membris:

Uuidus et magnos visu qui vinceret artus.

*papinius
utilius*

¶ Enimvero mihi curiosissime circūspectantī z diligētissime pensatū
videtur res fere oēs virtute magis quā magnitudīne estimandas esse ac
metiendas: neq; querēdū quātus sit quisq; sed qualis: neq; quā pcerus:
sed quā pbus ac eruditus. Quis ynq; libū laudauit ob id tantūmodo q
magn? foret ac copiosus? Quis orationē ducit esse luculentā ppterea q
verbosa esset z enormis: quis poma ob magnitudinē vbertatēq; celebra
uit ynquā: nemo mediūfidi? vel modice erudit? id asseruit. Immo contra
laudam? libellos q sunt disertī eruditi z doctissime z cinnati: eosq; haud
dubie antepōim? martini voluminib?: in qbus nulla sit eruditio mīns
mag; faciūdia. huiusce aut rei nobis locupletissimū quoridie testimōiū
exhibet Persius poeta satyricus: qui quāto minor est: tāto est elegātor:
quanto mīnus habet ponderis: tantoplus habet auctoritatis. Unde lu
culente ceclnit epygrammaticus poeta Martialis.

Septius in libro memoratur Persius vno:

Quam leuis in tota marsus amazonide,

¶ Et de eodē Quintilian? ait multū z vere gloriē quāuis vno libro Pers
sius meruit. z a diuo Hieronymo satyricus disertissimus nuncupat. Nec
immerito. Nā z sanctitate scribēdi z sententiāū grauitate z vborū pōdere
et satyrice vbanitate nulli postponē? esse videt. insectatur vitia. fontes
carpit. pceptis legentū animos sanctissimis format z imbuit. alīquan
to subobscurus esse credit ppter hominū temporūq; inscitā z rerū igno
rationē. Sed si quis curiosi? poema luculentū introspererit: pculdubio
cognoscat id esse tersissimū atq; elegantissimū: sed ne morosior sit plectio
q; poema. Vos lectores diligētē queso attendite: z opus ipsum inspicite:
te: quod nō mīnus vobis iucunditatis quam vilitatis dabit.

¶ Vita Persij.

Persius flaco i thuscia volaterras patriā habet auctore
Eusebio. ipseq; i vltima satyrarū inuit: cū inqt. mihi nūc
ligus ora itepet. Ibernatq; meū mare q lat?ingēs dant
scopuli: z multa litt? se valle receptat. luna i portū est opē
cognoscere ciues. Nā luna vt Strabo z Plinius inquit
thuscie port? est. Igit? poeta se thuscū affirmat cū dicat: hi
bernatq; meū mare. ibi Persi? nat? est Tyberij iperij anno. xxi. post re
dēptoris dñi dei nri passionē tertio anno. Obijt aut anno gratis sue. xxx.
et imperij Hieronis. ix. Et cū litterarū causa romā venisset: ānos egressus
pueritq; cornuto philospho i disciplinā se tradidit vt inqt: cū primū pa
uido custos mihi purpura cessit. bullaq; succinctis larib; donata pepēdit
me tibi supposuit: teneros tu suscipis annos socratico cornute sinu. quem
summa pietate coluit z obediētia. iprimis mīnutij macrinū bixiant eque
stris ordinis picipis maxima vsus est amicitia. Poetā cessū bassum lyri
cū etiā nō mediocriter dilexit. Satyras sex mira qdā carminis acerbitate
scripsit. i qbus sūma ipsius igentij vltus idicat. Unde nō immerito. Quin
tilianus eū multum vere gloriē meruisse quāuis vno libro prodidit.

Quid sit satyra per Ioannem Britannicum.

Satyra carmen est vt Diomedis placet apud romanos maledictum ad hoim vitia carpēda: comedie p̄sicę caractere cōpositū. a qua in hoc tm̄ differt: q̄ illa iābis ⁊ eiusmodi vsib⁹ cōstat: ⁊ personis introductis nouę fere comedie par est: ⁊ vitia hoim cū denotatione continet p̄sonarū. Hęc aut̄ i. noua satyra in hexametros assurgit: libertate simplex. Hęc em̄ personas aperte nominat. Ex p̄sca igit̄ comedia q̄ maiore lasciuia licentia: satyra emanauit q̄ auctore Quint. tota n̄sa est. In qua prim⁹ insignē laudē adept⁹ est Lucilius: q̄ quosdā vt scribit Fabius ita deditos sibi amatores habuit: vt eū oib⁹ poetis p̄ferre nō dubitarēt: quāuis Horat. nō sine tm̄ suspitione emulationis in sermonibus suis luculentus fluere diceret: ⁊ aliqd̄ esse qd̄ tollere possis. Secundus post hūc Horatius: q̄ Lucilio multo tersior ac purus magis habet: ⁊ ad notādos mores magis p̄cipu⁹. Tertius Persius annumerat q̄ iudice Fabio multū ⁊ vere glorie quāuis vno libro meruit. Quart⁹ vero Iuuenal. habet: q̄ ⁊ venustate carminis ⁊ satyre dignitate seruata ita cōmendat: vt si alijs oīno p̄ponēdus nō sit: certe vel eis par habend⁹. Satyrā nomē accepisse a varijs causis scribūt Diomedes grāmaticus Porphirio et acron: idest a satyra lace: q̄ referta varijs multisq; p̄mittijs in sacra inferebat: ⁊ a copia ⁊ saturitate rei satyra vocabat. Siue a lege satyra q̄ vno rogatu multa simul cōprehēdit: q̄ scz et satyra multa poemata p̄prehēdant. Siue a satyris dijs q̄ similiter i hoc carmine ridiculę res pudēdę dicunt: q̄ velut a satyris dijs siluestrib⁹ p̄ferunt ⁊ fiunt. hocq; verisimili⁹. Nā in comedia p̄sca q̄ in vitia hominū apertius: vt dictū est inuehit: salibusq; et locis absolutis: satyri introducti sunt dii siluestres ⁊ p̄cates locularia ⁊ lascina inter se iactātes. Hi sunt vt auctor est Pollux. satyr⁹ canus: satyrus ipubis: satyrus adolescens: Sylenus p̄ atq; id gen⁹ p̄sonę fictę. Satyris igit̄ introductis satyra noia ta est. qd̄ nomen est q̄ tota vt dixim⁹ n̄sa est ⁊ ab illa antiq̄ore desurrit: accepit seruauitq;. Hoc poematis ḡne Persius sex scripsit satyras: quarū haud dubius est primā esse. O curas hoim. Nam illud. Nec fonte labra quēdā potius meo iudicio p̄fatto dicēda est q̄ satyra: quā tūc tm̄ poeta p̄mittit vt causam assignet: quare aim poetice applicuerit. Itaq; more satyrico opus suū ex abrupto incipiens in trimetrū tambieū erūpit. Docēs nō ea facilitate poetā factum esse: qua Hesiodus ⁊ Ennius poetę facti dicuntur: sed egestate ⁊ rerum difficultate coactum vt versus faceret.

Aclii Antonii Nebrissen. grāmatici atq; regii historiographi in A. Persii flacci satyras per lucida indagatio explicita ac per eundē re cognita cū Philippi beroaldi prælectione. Cūq; eiusdē poetę vita atq; satyre expositioe. Impressa Cōpluti carpetanæ i officina Michaëlis de Eguia. Absoluta nonis Septēb. Anno. M. D. XXVI.

Sed ad de futuris gloriis ex ad hoc
Sicut orationibus in reformatione deopum
in hunc ahememus laobnas d'ont

utiq. mihi errare videntur o vniathe
mensis et qui auxiliatur archadibus
et qui auxiliatur Naclemouris

amertano erro. meder

amertano in amertano.

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ
ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

α γ γ ε ρ ο ρ
α γ γ ε ρ ο ρ

Severely
cenantes

supr de magia p'p'or tu' agy' d'ont
p'or q' yevise' e' r'elvo' touto.
at o'ri' av'ora' ma' y'ev'ok'o

dixit autem maria ad angelum
quo modo fiet istud quoniam v'ru'
non cognosco.

F

3